

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Tomáš Střeleček

**Svěřenské fondy se zaměřením
na zakladatelské právní jednání a jejich správu**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 10. března 2015

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Autor diplomové práce

Na tomto místě bych chtěl poděkovat panu prof. JUDr. Janu Dvořákovi, CSc. za vedení mé diplomové práce a poskytnuté konzultace.

Autor diplomové práce

Svěřenské fondy se zaměřením na zakladatelské právní jednání a jejich správu
Trusts with special regard to their foundation and administration

Obsah

1. Vymezení tématu	1
1.1. Pojem svěřenského fondu	5
1.2. Historie svěřenských fondů v českých zemích	8
1.3. Zahraniční právní úpravy svěřenských fondů obecně.....	11
2. Současná právní úprava svěřenských fondů se zaměřením na zakladatelské právní jednání a jejich správu	16
2.1. Úvod do správy cizího majetku.....	18
2.2. Založení a vznik svěřenského fondu	24
2.3. Zakladatelské právní jednání.....	29
2.3.1. Statut	32
2.3.2. Smlouva	39
2.3.3. Pořízení pro případ smrti.....	43
2.3.4. Prohlášení, případně přijetí pověření	52
2.4. Správa svěřenského fondu.....	54
2.4.1. Jmenování a odvolání svěřenského správce.....	58
2.4.2. Osoba svěřenského správce a jeho působnost.....	59
2.4.3. Pluralita svěřenských správců (spolusprávci)	63
2.4.4. O právech a povinnostech svěřenského správce a jeho odpovědnosti	64
2.4.5. Vztah správy a dohledu.....	68
2.4.6. Poměr svěřenského správce k zakladateli	70
2.4.7. Poměr svěřenského správce k obmyšlenému	71
2.4.8. Ingerence soudu	73
2.4.9. Správa a osoby třetí.....	76
2.5. Změny svěřenského fondu	79
2.6. Závěrečná fáze existence svěřenského fondu	83
3. Závěrečné poznámky	85
Seznam použitých zkratk	i
Seznam citované a použité literatury a dalších zdrojů.....	ii
Seznam příloh	viii
Přílohy.....	I

Svěřenské fondy se zaměřením na zakladatelské právní jednání a jejich správu

Trusts with special regard to their foundation and administration

1. Vymezení tématu

Cílem diplomové práce je postihnout téma svěřenských fondů jakožto nového institutu v právním řádu České republiky především v otázce zakladatelského právního jednání s ním spojeným (statut a další právní jednání *inter vivos* a *mortis causa*) a zároveň správa tohoto svěřenského fondu (a s ní související dohled nad správou). Toto téma je o to aktuálnější, že je znatelný nedostatek relevantní odborné literatury¹ na tyto dvě specifická témata klíčová pro fungování, resp. právní život svěřenského fondu. Z dosavadní literatury nutno připomenout spíše snahu o historický pohled na svěřenské fondy², komparatistické pohledy³ a spíše snahu o komplexní, ale nikoli příliš detailní,

-
- 1 Jedinou monografií je BEDNARÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3, dále máme k dispozici komentáře krátkého charakteru v publikacích věnujícím se změnám soukromého práva: BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. *Nový občanský zákoník. Nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 369 s. ISBN 978-80-7263-819-2; BĚLOHLÁVEK, A. J., ČERNÝ, F., JUNGWIRTHOVÁ, M., KLÍMA, P., PROFELDOVÁ, T., ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8. Z učebnic se tématu věnuje pouze HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4, okrajově rovněž ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1. Z odborných časopisů bych vybral především časopis *Ad Notam*, který se blíže svěřenským fondům věnuje řadou článků (např. *Sylva Kotrbová, Kryštof Horn, Bohumil Poláček*, aj.). Významnou úlohu mají samozřejmě dva dostupné komentáře k tématu svěřenských fondů: SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5. a ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7. Blíže srov. Seznam literatury.
  - 2 Tak např. BEDNARÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3; POLÁČEK, B. Kolizní úprava svěřenství. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558; SALÁK, P. K pojmu fideikomis a jeho pozici v římském právu a novověkém právu. In: *Právní rozhledy*. č. 12. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410.
  - 3 Tak např. BÁLEK, J. *Svěřenské fondy z hlediska právní komparatistiky*. Dostupné na: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sverenske-fondy>. Nahlíženo 12. 2. 2015; BEDNARÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3; ČELADNÍK, F. *Svěřenský fond jako výsledek českého pokusu o právní transplantaci trustu: zklamání jako dítě očekávání? Vybraná zákonná ustanovení z pohledu zahraničního právníka*. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-jako-vysledek-ceskeho-pokusu-o-pravni-transplantaci-trustu-zklamani-jako-dite-ocekavani-vybrana-zakonna-ustanoveni-z-pohledu>

pohledy na svěřenské fondy v kontextu⁴. V dosavadní literatuře jde o snahu seznámit odbornou veřejnost se základním pojmoslovím, základními vztahy a základním právním jednáním, které nepochybně tvoří jádro zkoumaného institutu, ale vyhýbá se s výjimkami problémům, které mohou nastávat při uchopení svěřenských fondů jako alternativy k obvyklým dědickým institutům, obvyklým právním formám určeným k limitaci rizika při podnikání⁵, uchopení samotného založení a vzniku svěřenského fondu, postavení svěřenského správce⁶ a vůbec konceptu *věci bez pána*, resp. *věci ničí*. Zásadní a problematický je rovněž vztah ustanovení o svěřenských fondech se subsidiárními ustanoveními o správě cizího majetku.

Podrobnější úvahy budou věnovány obligatorním a fakultativním ujednáním smlouvy o svěření majetku svěřenskému správci, statutu svěřenského fondu a všem pořízením pro případ smrti, kterými se zřizuje svěřenský fond. Přílohou této diplomové práce jsou autorovi vzorové či modelové dokumenty, které mají za cíl ilustrovat zkoumané téma. Jejich hlavním účelem je dále možnost sledovat tyto různé druhy právního jednání vztahující se ke svěřenským fondům v jejich minimální podobě, tedy takové, která předpokládá subsidiární použití ustanovení občanského zákoníku v

---

zahranicniho-pravnika-93493.html. Nahlíženo 11. 2. 2015.; KOCÍ, M., TICHÝ, L. *Trust - srovnávací studie*. s. 209 - 233 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0, KRÁLÍK, A. *Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku*. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.

- 4 Tak např. HAVEL, B., RONOVSÁ, K. *Nové instituty fiduciární správy majetku po rekonstrukci soukromého práva v České republice. Fond svěřenský, nadační a přidružený*. s. 141-152 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0; KOCÍ, M. *Institut svěřenského fondu v NOZ*. s. 28 - 32 In: *Bulletin advokacie*. č. 1-2. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348; NOVOTNÝ, L. *Svěřenský fond v českém právním systému*. Dostupné na: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d45535v56852-sverensky-fond-v-ceskem-pravnim-systemu/>. Nahlíženo dne 16. 11. 2014.; PIHERA, V. *Nejpodivnější zvíře v lese – poznámky ke svěřenskému fondu*. s. 278 - 282 In: *Obchodněprávní revue*. č. 10. Praha: C. H. Beck, 2012. ISSN 1803-6554
- 5 Částečně se této otázce ve vztahu k ochraně majetku před věřiteli věnuje MIMROVÁ, T. *Svěřenský fond jako efektivní nástroj ochrany majetku před věřiteli*. s. 68 - 76 In: *Obchodněprávní revue*. č. 3. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554; též SEJKORA, T. *Svěřenské fondy jako fondy investiční*. Studentská vědecká odborná činnost. Praha: Univerzita Karlova, 2014. 23 s. Konzultant Michael Kohajda. a též SÝKORA, M. *Svěřenský fond v podnikatelských vztazích*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2015. 64 s. Vedoucí práce Stanislava Černá.
- 6 Touto otázkou se podrobněji zabývala pouze JOSKOVÁ, L. *Postavení svěřenského správce*. s. 179-187 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0

případech smlouvou či jiným právním jednáním neupravených, ale zároveň není ohrožena platnost těchto právních jednání. Pokud jde o použitelnost dostupných vzorů smluv či prohlášení na zkoumaný problém, je velmi malá. Z dostupných (ale i historických⁷⁾ vzorníků⁸ se z neznámých důvodů všechny vyhýbají správě cizího majetku, *in concreto* i svěřenským fondů⁹. V případě vzorů od *Antonína Hartmanna* je tím důvodem nepochybně zrušení svěřenství zákonem č. 179/1924 Sb., o zrušení svěřenství. Pokud jde o použitelné vzory, jsou jimi pouze *Příklad č. 1* a *Příklad č. 2* od *Barbory Bednařkové*.¹⁰ Zahraniční vzory¹¹ vycházejí z jiného způsobu právního vyjadřování, jiné právní kultury a jsou spíše obsáhlé, upovídáné; pozitivní legální text se v české úpravě aplikuje podpůrně, speciální úprava svěřenských fondů byla přejata s odchylkou a rovněž celá koncepce občanského zákoníku vychází spíše z ABGB, a proto nejsou většího významu pro český právní život.

Nelze opomenout, že někdy může koncepce svěřenských fondů narazit na jiná použitelná ustanovení občanského zákoníku v konkrétních případech, protože tato ustanovení byla převzata, nikoli bez odchylek, z Code Civil du Québec, tedy občanského zákoníku kanadské provincie Québec. V této souvislosti jsou rovněž zajímavé důsledky, které vyplývají pro jiné právní úpravy, které jsou se svěřenskými fondy, jako novou entitou, nuceni pracovat. Blíže se jimi v souvislosti se zakladatelským právním jednáním, ale především se správou svěřenských fondů, budu věnovat dále spolu s dalšími

---

7 HARTMANN, A. *Vzory soukromoprávních smluv a prohlášení a podání v nesporných věcech*. Praha: V. Linhart, 1935. 810 s.

8 HÁJEK, D. a kol. *Vzory obchodních smluv a podání pro podnikatelskou praxi*. Praha: Linde, 2014. 392 s. ISBN 978-80-7201-951-9; SVEJKOVSKÝ, J., KABELKOVÁ, E., VYCHOPEŇ, M. a kol. *Vzory smluv, petičí a zakládacích listin dle nového občanského zákoníku*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 774 s. ISBN 978-80-7400-281-6; ŠKÁROVÁ, M., VANĚK, J., BALCAROVÁ, K. NOVÁKOVÁ, V. a kol. *Vzory smluv a podání*. 14. Aktualizované a doplněné vydání po nabytí účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. podle stavu k 1. 1. 2014. Praha: Linde, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7201-941-0; TULÁČEK, J. (ed.) a kol. *Vzory podání a smluv s vysvětlivkami*. Praha: Leges, 2014. 672 s. ISBN 978-80-7502-028-4.

9 Domnívám se, že tímto důvodem může být skutečnost, že úprava správy cizího majetku je zcela nová v kontextu českého právního řádu a chybí tedy relevantní zkušenosti s právními jednáními ve správě zahrnutými.

10 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3. s. 168 - 170

11 Tak např. KESSLER, J., HUNTER, F. *Drafting Trusts and Will Trusts in Canada*. Ottawa: Lexis Nexis Butterworths, 2007. 380 s. ISBN 978-0-433-44008-6; HUNTER, F. *Drafting trusts that work*. Victoria (British Columbia): Continuing Legal Education Society of British Columbia, 2008. 16 s. Nahlíženo 10. 2. 2015. Dostupné na: <https://www.cle.bc.ca/PracticePoints/WILL/Drafting%20Trusts.pdf>; HELEWETH, J. A. *Basic wills, trusts, and estates for paralegals*. 6. vydání. New York: Wolters Kluwer, 2013. 512 s. ISBN 978-1-4548-3135-8.

ustanoveními občanského zákoníku subsidiárně použitelnými.

Jistě nejsou bez významu pohledy komparatistické, kterým se rovněž budu zabývat.¹² Z povahy věci lze ale za relevantní pro českou právní úpravu svěřenských fondů považovat toliko pohled do Québecu, ale jen do jisté míry, neboť obsahuje řadu odchylek¹³. Domnívám se, že nemůže být komparatistický pohled, byť s využitím relevantní judikatury, primárním zdrojem poznání k naší úpravě svěřenských fondů.¹⁴ To zejména proto, že úprava svěřenských fondů je ukotvena v souvislostech nového českého soukromého práva, které není přejímkou pouze CCQ či přejímkou CCQ bez dalšího. Rovněž české právní vědomí *de lege lata*, formované judikaturou a vztahem k veřejnému právu (v otázce správy cizího majetku rovněž trestním právem), je, domnívám se, jiné.¹⁵ Nutné je tedy analyzovat svěřenské fondy v souvislostech především zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník s přihlédnutím k jiným relevantním zákonům¹⁶. Nutné je promýšlet, jaké důsledky mají vzájemné vztahy na jednotlivá ustanovení o založení, vzniku a správě svěřenského fondu (a dohledu nad ním), těžiště mé práce tedy leží především v civilistickém pochopení institutu svěřenského fondu, v jeho systematizaci a v řešení složitějších problémů s ním spojených.

Na okraj připomenu, že se subsidiárně vztahují na svěřenské fondy (resp. poměry související se svěřenskými fondy) ustanovení o správě cizího majetku, některá ustanovení o fyzických osobách a právnických osobách, zejména o nadacích, některé ustanovení o věcech a jejich rozdělení, o právních skutečnostech, některá ustanovení z Části druhé

---

12 Za do jisté míry nepřekonatelnou lze považovat práci *Kryštofa Horna*, který využil svůj studijní pobyt v Irsku k získání patřičného vhledu do zahraniční úpravy trustů: HORN, K. *Trust podle Common Law a institut svěřenského fondu v novém občanském zákoníku*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 104 s. Vedoucí práce David Elischer.

13 Viz např. KRÁLÍK, A. Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.

14 *Barbora Bednaříková* komparuje jednotlivá ustanovení o svěřenských fondech právě s CCQ a s quebeckou aplikační praxí (BEDNAŘÍKOVÁ, B., op. cit., zejména s. 123 - 151).

15 Rovněž *Bohumil Havel* uvádí ve stejném duchu: „Zatímco ten český stojí na historických kořenech rakouského ABGB platného na území ČR do roku 1950, quebecký je ovlivněn zejména francouzským právem a *common law*.“ (HAVEL, B. Právní osobnost (právní subjektivita) svěřenského fondu ve světle českého občanského zákoníku. s. 203 – 206 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0. s. 205).

16 ZISIF, ZP, kat. zák., ŽZ, ZŘS (viz Seznam použitých zkratk).

Rodinné právo, zejména o rodinném závodu, o věcných právech, zejména o vlastnictví a o držbě, není vyloučeno rovněž spoluvlastnictví, většina ustanovení z Hlavy III *Dědické právo* a některá ustanovení z Části čtvrté *Relativní majetková práva* zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

V úvodních částech diplomové práce zaměřím pozornost na pojem svěřenského fondu, jeho historické ukotvení s pohled do jiných právních řádů, následně budu blíže zkoumat současnou právní úpravu správy cizího majetku s jejími implikacemi pro svěřenské fondy (rovněž se zaměřím na specifická právní jednání, která zakladatel, svěřenský správce, obmyslený a osoba vykonávající dohled nad svěřenským fondem mohou činit podle obecných ustanovení o správě cizího majetku). V jádru své práce se věnuji zakladatelskému právnímu jednání a správě svěřenského fondu (s důrazem na svěřenského správce).

1.1. Pojem svěřenského fondu

Svěřenský fond je legislativně vymezen jako vyčleněný majetek z vlastnictví zakladatele smlouvou nebo pořízením pro případ smrti, který se zavázal svěřenský správce držet a spravovat a tento svěřenský fond je odděleným a nezávislým vlastnictvím vyčleněného majetku.¹⁷ Definice, kterou nabízí jediná učebnice občanského práva¹⁸, není statická, rovněž jako zákonná definice, byť jsem se pokusil o její statickou podobu, ale zaměřuje se na dynamiku, tedy na vyčlenění majetku z majetku zakladatele a její zpřesnění odlišením od nadace, když *Přemysl Raban* zmiňuje absenci právní osobnosti (v této části jde o negativní definici).

*Kryštof Horn*¹⁹ definuje svěřenský fond jako: „zvláštní strukturu práv k vyčleněnému majetku a práv týkajících se jeho správy“. Z uvedenou definicí lze souhlasit, je kompilací názorů obsažených v obou dostupných komentářích²⁰, tedy názorů

---

17 Ustanovení § 1448 odst. 1 a odst. 2 OZ.

18 HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4. s.

19 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

20 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C.

Vlastimila Pihery (Komentář C.H.Beck) a *Miloše Kocí* (Komentář WK). *Kryštof Horn* dále doplňuje, že po vzoru angloamerického trustu hovoří Komentář WK o triangulární povaze svěřenského fondu, když jeho vrcholy jsou svěřenský správce, zakladatel a obmyšlený. Pokusil bych se rozšířit, vzhledem ke kogentnosti ustanovení o správě cizího majetku, uvedenou definici takto: *svěřenský fond je quasi subjekt²¹ tvořený zvláštní strukturou práv a povinností k autonomnímu jmění a práv a povinností týkajících se jeho správy in largo sensum.*

Pokud jde o doplnění slova *povinností* do definice, vyplývá to z požadavků, které zákon klade na svěřenského správce²², přestože lze rozumět, že v případě naší úpravy svěřenských fondů je stejně jako u Code Civil du Québec akcent na svobodu, oproti jiným obdobným úpravám na evropském kontinentě, které jsou spíše přísné a méně dispozitivní.²³ Definice upravená co do slova *jmění* vychází z úvah nad tím, co je oním majetkem, jehož vyčleněním vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku²⁴. Pomineme-li na chvíli, že o majetku hovoří zákon pouze ve vztahu k osobě²⁵, tudíž je majetek v případě majetku svěřenského fondu, který vznikl k okamžiku smrti zakladatele a je bez svěřenského správce, podle mého názoru, obtížně představitelný, je nutné vyložit ustanovení o majetku svěřenského fondu po jeho vzniku extenzivně a zahrnout tam i dluhy, které budou na tomto majetku lpět.²⁶ Z delšího pohledu je naopak

---

H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5 (též *Komentář C.H.Beck*) a ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7 (též *Komentář WK*).

21 Nelze v této souvislosti opomenout, že probíhá diskuse nad právní subjektivitou svěřenských fondů (viz např. HAVEL, B. Právní osobnost (právní subjektivita) svěřenského fondu ve světle českého občanského zákoníku. s. 203 – 206 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě.* Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.), neboť podle *Bohumila Havla*, ibid. s. 206 byla v některých evropských právních řádech právní osobnost obdobných útvarů dovozena (Rakousko, Německo). Ve světle důvodové zprávy ale takové názory neobstojí, neboť ta upozorňuje, že svěřenský fond nemá právní osobnost (což ostatně naznačuje i systematické zařazení svěřenských fondů a absence dalších definičních znaků právnické osoby). Jen na okraj bych chtěl uvést, že jen obtížně si lze představit entitu s právní osobností, která by nebyla současně právnickou osobou (příp. člověkem).

22 Povinnost vyčleněný majetek držet a spravovat, další povinnosti spjaté s plněním postavení správce jako jsou inventář, obezřetné investice, vyúčtování, apod.

23 CUMYN, M. C. Réflexions autour de la diversité des modes de réception ou d'adaptation du trust dans les pays de droit civil. s. 813 - 824. In: *McGill Law Journal. Revue de droit de McGill.* Québec: Université McGill, 2013. ISSN 0024-9041.

24 Ustanovení § 1448 odst. 2 OZ.

25 Ustanovení § 495 věty první OZ: „Souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek.“

26 Shodně v tomto smyslu např. HAVEL, B. Právní osobnost (právní subjektivita) svěřenského fondu ve světle českého občanského zákoníku. s. 203 – 206 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě.* Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty

přirozené, že v průběhu existence svěřenského fondu budou existovat pohledávky např. obmyšleného za svěřenským fondem ve smyslu plnění ze svěřenského fondu. Jměním se pak rozumí souhrn majetku a dluhů.²⁷

Neméně zásadní je rozšíření uvedené definice v části správy na správu *in largo sensum*. Správa svěřenského fondu je upravena ustanoveními § 1453 - 1456 OZ a nepochybně též § 1400 - 1447 OZ, jde o správu *stricto sensum*, do správy *largo sensum* je nutné zahrnout navíc ustanovení § 1448 - 1452 OZ a především ustanovení § 1457 - 1474 OZ, kde má svěřenský správce často svou nezastupitelnou roli. Pokud jde o použití slova *autonomní* ve spojení autonomní jmění, chce se akcentovat nikoli vznik svěřenského fondu vyčleněním majetku (jako v případě uvedené spíše dynamické definice *Kryštofa Horna*), ale povaha majetku, resp. jmění tvořící svěřenský fond²⁸; jde o snahu definovat svěřenský fond i co do povahy svěřenského fondu po převážnou část jeho existence, kdy půjde o vyčleněný majetek v zásadě po relativně krátkou dobu od jeho vzniku, následně půjde spíše o autonomní jmění.

Neméně důležitá je charakteristika svěřenského fondu jako právního vztahu (obligace) s věcněprávními aspekty; svěřenský fond totiž představuje určitý majetkový mezistupeň mezi smlouvou a právnickou osobou.²⁹ Pro *Karla Eliáše*³⁰ je nejzajímavější na institutu svěřenské fondu otázka vlastnických práv, neboť vlastník přestane být vlastníkem určitého vyčleněného majetku, paralelu takového majetku spatřuje v instituci ležící pozůstalosti. Konstruuje se vlastnictví *bez vlastníka*³¹, *vlastnictví bez pána*

Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

27 Ustanovení § 495 věta druhá OZ.

28 Když jde o nezávislé a oddělené vlastnictví vyčleněného majetku, resp. jmění podle ustanovení § 1448 odst. 2 OZ.

29 V uvedeném smyslu popis povahy svěřenského fondu *Bohumilem Havlem* In: ELIÁŠ, K. a kol. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. 2.*, doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 20014. 360 s. ISBN 978-80-7478-493-4.

30 In: ELIÁŠ, K. a kol. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. 2.*, doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 20014. 360 s. ISBN 978-80-7478-493-4.

31 *Přemysl Raban* In: HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4. s. 270.*

či existence majetku *per se*³² či dokonce *res nullius*³³. Právě otázka vlastnického práva ke věcem ve svěřenském fondu je diskutována i ve vztahu k ochraně věřitelů, příp. postihu majetku exekucí či v insolvenčním řízení. Učebnice občanského práva³⁴ a učebnice obchodního práva³⁵ shodně přiznávají, že svěřenský fond má výhodu co do postižitelnosti majetku, *Přemysl Raban* tamtéž hovoří o možnosti napadnout založení svěřenského fondu poškozujícího zakladatelova věřitele odpůrcí žalobou podle ustanovení § 589 OZ.

Zanedbatelná je diskuse nad otázkou, zda má svěřenský fond povahu věci hromadné.³⁶ Zde se podle svého názoru, je možné přiklonit k názoru *Kryštofa Horna*³⁷, když věc hromadná, např. knihovna, svoji povahu věci hromadné vyčleněním do majetku svěřenského fondu neztratí; podle *Miloše Kocí* v Komentáři WK naopak přísně vzato věci ve svěřenském fondu nikomu nepatří, tudíž nemůže jít podle ustanovení § 501 OZ o věc hromadnou. Podle mého názoru tomu tak není, neboť tím, kdo vykonává veškerá oprávnění vlastníka, ač jím není, je svěřenský správce (s ohledem na pravidla správy), a tudíž např. knihovnu jistě *jako věc hromadnou* v zájmu beneficenta může zcizit.

1.2. Historie svěřenských fondů v českých zemích

Zkoumaje historii svěřenských fondů na území současné České republiky, resp. širěji v českých zemích³⁸, lze poukázat na skutečnost, že svěřenské fondy vstoupily do českého právního řádu až s platností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Takové konstatování by bylo nepřesné, neboť z obsahového hlediska se na našem území

---

32 HAVEL, B. Právní osobnost (právní subjektivita) svěřenského fondu ve světle českého občanského zákoníku. s. 203 – 206 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0. s. 205.

33 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558. s. 16.

34 HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4.

35 ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1

36 Podle ustanovení § 501 OZ je věcí hromadnou soubor jednotlivých věcí náležejících téže osobě, považovaný za jeden předmět a jako takový nesoucí společné označení, pokládá se za celek a tvoří hromadnou věc. Typickým příkladem je *knihovna*, která nese společné označení pro soubor věcí, tedy knih.

37 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558. s. 16.

38 Přesněji lze použít státoprávní terminologii, pak by šlo o Země Koruny české se svým ustáleným významem, byť proměnlivým obsahem v průběhu času.

vystřídala řada obdobných právních institutů: rodinný nedíl, šlechtický (rodinný) fideikomis, rodinný fideikomis čili svěření,³⁹ zahrneme-li i území Slovenské republiky, pak též nepochybně římský fideikomis. Vypůjčím-li si slova zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, pak je nutné zkoumat *obdobná zařízení*, jedním slovem *fondy*.⁴⁰

Římské právo rozeznává fideikomisární substituci, fideikomis univerzální a fideikomis rodinný, které se vyvinuly z neformálního praxe, v návaznosti na přísnost dědického práva, které se říkalo *fideicommissum*, ze slov *fidei* (věrnosti) a *commissum* (svěření).⁴¹ Bohumil Poláček⁴² popisuje podle Carla Ludwiga Arndtse⁴³ jednotlivé vztahy mezi nastíněnými instituty v době CIC takto: „... v justiniánské kodifikaci byla zakotvena zásada, že i od toho, kdo fideikomis obdrží, je možno požadovat, aby celý tento majetek vydal další osobě; dědic předává fideikomis prvnímu fideikomisáři a zároveň mu ukládá, aby ho v jisté době, například po své smrti, vydal zase jinému fideikomisáři a tak dále. Tato zásada tedy upravovala nástupnictví ve fideikomisu neboli fideikomisární substituci. Fideikomisární substitute zakládala institut zvaný fideikomis univerzální a v případě, že zůstavitel ukládá fideikomisáři ze své rodiny, aby fideikomis zůstavil potomkům nebo příbuzným této rodiny, jedná se o fideikomis rodinný.“ Zpravidla měl být ale závazek z fideikomisu vykonán až po smrti zůstavitele.⁴⁴

Pokud jde o naši právní úpravu rodinného nedílu, šlo o trvalé právo k půdě, které se přiznávalo šlechtickým rodům. Vzhledem k tomu, že platila zásada *superficies solo cedit*, a součástí této půdy bývaly velkostatky, byl rodinný velkostatek těchto šlechtických rodin jejich nedělitelným, resp. nedílným vlastnictvím.⁴⁵ Ve starém českém právu byl

---

39 Viz např. DAVIES, N. *Evropa. Dějiny jednoho kontinentu*. Praha: Prostor a Academia, 2005. 1368 s. ISBN 80-7260-138-5.

40 Ustanovení § 73 ZMPS.

41 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

42 POLÁČEK, B. Kolizní úprava svěření. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

43 ARNDTSE, C. L. *Učební kniha pandekt*. Praha: Právnická jednota, 1886. Dostupné na: <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=22276>. Nahlíženo 8. 2. 2015.

44 POLÁČEK, B. Kolizní úprava svěření. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

45 Podrobněji např. KAPRAS, J. *Velkostatky a fideikomisy v českém státě. Studie historická*. In: *Právní rozhledy*. č. 19. Praha, 1918.

nedíl např. zahrnut i ve Vladislavském zřízení zemském z roku 1500, které podrobněji rozpracovalo oddělování z nedílu.⁴⁶ Následoval šlechtický (rodinný) fideikomis, též označovaný jako majorát či svěřenství, jehož inspiraci lze spatřovat ve fideikomisech římského práva a přišel do právního řádu zřejmě z románských zemí a nabyl na významu v českých zemích v 17. století.⁴⁷ *Pavel Salák*⁴⁸ připomíná, že „pokud bychom měli upozornit vedle oné časové ne-omezenosti na další zásadní rozdíl mezi svěřenským nástupnictvím (potažmo i rodinným fideikomisek justiniánským) na straně jedné a šlechtickým fideikomisek na straně druhé, je třeba říci, že šlechtický fideikomis je do značné míry institutem i práva veřejného.“ Jak vyplývá, šlechtický fideikomis byl do jisté míry konkurentem pro svěřenské nástupnictví, vzhledem k tomu, že povaha šlechtického fideikomisu byla do značné míry veřejnoprávní, pravděpodobně pro šlechtu neměl alternativu. Tento šlechtický rodinný fideikomis měl totiž povahu privilegia udělovaného na žádost panovníkem; významné je rovněž, že tyto fideikomisy byly založeny na principu perpetuity.⁴⁹

Svěřenství, nebo také rodinné svěřenství, bylo institutem podle ABGB, do kterého se dostal pravděpodobně z Německa, resp. Říše, kde se vyvinul⁵⁰. Šlo o to, že se určitý majetek prohlásil za nezczitelný statek rodiny. Podle ustanovení § 619 ABGB se rozlišují následující druhy svěřenství: „Svěřenství jest vůbec buď primogenitura nebo majorát, nebo seniorát podle toho, zda jeho zakladatel obmyslil posloupností buď prvorozeného ze starší větve nebo nejbližšího z rodiny podle stupně, z několika stejně blízkých však staršího věkem nebo konečně bez ohledu na větev staršího z rodiny.“ Jak připomíná *Bohumil Poláček*⁵¹, nejprve se zřizovalo svěřenství na žádost, později pouze říšským zákonem. Rodinné svěřenství (rodinný fideikomis) podle ABGB bylo zrušeno zákonem č. 179/1924 Sb., o zrušení svěřenství, okrajově se jím zabýval též *Viktor Knapp*⁵².

---

46 BEDNAŘÍKOVÁ, B., op. cit.

47 Viz např. POLÁČEK, B. Kolizní úprava svěřenství. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

48 SALÁK, P. K pojmu fideikomis a jeho pozici v římském právu a novověkém právu. In: *Právní rozhledy*. č. 12. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410 .

49 POLÁČEK, B., op. cit.

50 SALÁK, P., op. cit.

51 POLÁČEK, B., op. cit.

52 Viz např. KNAPP, V. Poznámky o fideikomisární substituci. In: *Ad notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 1995. ISSN 1211-0558; dále např. HOLUB, O. Svěřenství, opravdu? In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 1998. ISSN 1211-0558.

Význam ztratilo pro šlechtu svěřenství již před tímto zákonem a to zákonem č. 61/1918 Sb. z. a n., o zrušení šlechtictví, neboť došlo k zrelativizování některých významných skutečností pro svěřenství, nadále totiž neexistoval šlechtický stav a jeho úprava, na kterou v zásadě úprava svěřenství navazovala.⁵³

Stručně nastíněná historie svěřenských fondů či obdobných zařízení, neboť vzhledem k zaměření mé práce není možné dát tomuto tématu více prostoru, ukazuje, že se jejich podstata proměňovala. V dnešní době můžeme vycházet, máme-li se inspirovat, především z povahy římského fideikomisu, který měl sloužit rovnoprávným římských občanům, naproti tomu je obtížné si představit, že bychom nacházely významné paralely ve fideikomisech či svěřenstvích šlechtických, když svěřenský fond není žádným privilegiem a už vůbec ne institutem veřejnoprávní povahy, snad jenom význam soudní kontroly je obdobný jako u svěřenství podle ABGB. Nakonec nutno podotknout, že vývoj těchto institutů naznačuje vývoj společnosti, totiž od nadřazenosti rovnoprávných *cives romani* přes mocenskou povahu šlechtických fideikomisů až po současné občanskoprávní svěřenské fondy pro každého, neboť neexistuje žádná mocenská, rodová či finanční bariéra k jejich založení⁵⁴ a neexistují nároky na určitý minimální vložený majetek.

1.3. Zahraniční právní úpravy svěřenských fondů obecně

V právních řádech jiných států, jak rovněž předpokládá ZMPS, nacházíme *obdobná zařízení* ke svěřenským fondům. Inspirací pro český svěřenský fond je nepochybně *trust* podle úpravy québeckého občanského zákoníku (CCQ). Blíže se srovnáním českého svěřenského fondu a québeckého *trustu* zabývá např. *Barbora Bednaříková*⁵⁵, která vychází z québeckého komentáře k CCQ. Na úpravu *trustů* podle CCQ odkazuje rovněž důvodová zpráva k zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: „Rovněž ustanovení o svěřenském fondu (trustu) jsou převzata z občanského zákoníku Québecu. V porovnání s dalšími právními úpravami tohoto institutu (např. ve Skotsku, Louisianě nebo v Jihoafrické republice) se recepce québecké úpravy jeví jako

---

53 BEDNAŘÍKOVÁ, B., op. cit.

54 Snad s jedinou výjimkou a to statutem ve formě notářského zápisu, který je samozřejmě za poplatek.

55 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

nejvhodnější. Jednak proto, že si právo Québecu zachovalo svůj výrazný charakter kontinentálního práva, jemuž tento institut *common law* funkčně přizpůsobilo, jednak i z toho důvodu, že tamější občanský zákoník zavedl dosti podrobná pravidla o správě cizího majetku, jejichž recepce se jeví jako funkční právě proto, že se institut trustu zamýšlí zavést do tuzemského práva jako nový.“

Podle *Bohumila Havla* a *Vlastimila Pihery*⁵⁶ je institut trustu (svěrenského fondu) myšlenkově a svou podstatou institutem *common law* a je obtížně přenositelný do právních řádů *civil law* a to vzhledem k myšlenkovým strukturám, na kterých spočívají. Mezinárodní právní rámec svěrenských fondů je dán Haagskou konvencí o právu aplikovatelném na trusty a o jejich uznávání (*Convention on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition*, účinnost 1. 1 1992⁵⁷); Česká republika není signatářem. Rovněž je důležité připomenout, že Návrh společného referenčního rámce (Draft Common Frame of Reference) se rovněž věnuje trustům a to v knize deset, *in concreto jejich principům a základním pravidlům případné regulace*.

V zahraničí se *trusty* běžně užívají v zemích *common law* jako je USA, Anglie a JAR.⁵⁸ Zajímavější je ale situace, pokud jde o země *civil law*, které zavedly institut *trustu*. Ze zahraničních právní úpravy stojí za zmínku francouzská *fiducie*, lucemburská *fiducie*, německý *treuhand*, rakouská *soukromá nadace* a irský *trust* (ten je irským tradičním institutem). Detailně se mezinárodním srovnáním uvedených institutů zabývá publikace Centra právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze⁵⁹, jejíž hloubku nemohu ve své práci, jinak zaměřené, postihnout. Z uvedené publikace bych

---

56 HAVEL, B., PIHERA, V. Trust, fiducie, treuhand v Evropě a svěrenství v České republice. s. 53 – 66 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0. Tento příspěvek byl vytvořen v souvislosti se seminářem Centra právní komparistiky o problémech trustu, o kterém referuje např. *Jiří Bálek* z Právního prostoru (BÁLEK, J. *Svěrenské fondy z hlediska právní komparistiky*. Dostupné na: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sverenske-fondy>. Nahlíženo 12. 2. 2015).

57 Viz např. http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59.

58 KOCÍ, M., TICHÝ, L. Trust - srovnávací studie. s. 209 - 233 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

59 TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

chtěl vyzvednout zejména závěrečné srovnání *Miloše Kocího a Luboše Tichého*⁶⁰, z něhož plynou připomínky a některé požadavky k úvahám *de lege ferenda*.

Především *Miloš Kocí a Luboš Tichý* zmiňují, že smlouvou lze zřídit svěřenský fond v řadě zemí, liší se především formou této smlouvy, pokud jde o *common law* jurisdikce (Anglie, Irsko) a *civil law* jurisdikce (Japonsko, Tchjwan, Jižní Korea), i smíšenou jurisdikci Québecu, postačí jen ústní smlouva, pokud jde o soukromou nadaci v Rakousku, domnívám se, že ta ale není z povahy věci trustem, je obligatorní notářský zápis. Prostá písemná forma se vyžaduje v Lichtenštejnsku a Lucembursku. Z uvedeného autoři dovozují, že není požadavek na písemnou formu neodůvodnitelný, když navíc poukazují na českou právní kulturu a úvahy o zavedení evidence svěřenských fondů. Do jisté míry s nimi souhlasím, nemohu s nimi ale souhlasit v případě evidence svěřenských fondů, do této evidence (přesněji sbírky listin) by zpravidla měly být ukládány nikoli smlouvy o vytvoření svěřenského fondu, ale statuty, z kterých především plynou práva a povinnosti osobám spjatým se svěřenským fondem. Požadavek na písemnou smlouvu není tedy zcela odůvodnitelný.

V zahraničních úpravách⁶¹ zcela nepřevažuje, zvláště nikoli v zemích *common law*, nějaký speciální či alespoň vyšší požadavek na osobu svěřenského správce, snad s výjimkou Francie a Lucemburska. *Miloš Kocí a Luboš Tichý*⁶² navrhuje, aby tyto vyšší požadavky na osobu svěřenského správce byly kladeny, neboť by se tím eliminovala možnost zneužívat svěřenské fondy k praní špinavých peněz (mělo by jít o omezení kupř. na advokáty či finanční instituce). Lze s nimi souhlasit do té míry, že by šlo o další bariéru proti zneužití tohoto institutu, zároveň si ale nejsem jist, zda by tím nebyla porušena podstata svěřenského fondu jako institutu neformálního a založeného na důvěře (odtud *trust*), v kterém často budou převládat rodinné vazby nad vazbami formalizovanými, což by zřejmě styk s uvedenými subjekty vyžadoval.

---

60 KOCÍ, M., TICHÝ, L. Trust - srovnávací studie. s. 209 - 233 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

61 MIMROVÁ, T. Svěřenský fond jako efektivní nástroj ochrany majetku před věřiteli. s. 68 - 76 In: *Obchodněprávní revue*. č. 3. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.; KOCÍ, M., TICHÝ, L., op. cit. 62 *Ibid.*

Námitka, že se svěřenský správce může podle české právní úpravy vzdát kdykoli správy a neběží žádná výpovědní doba, když např. tato doba je v Lichtenštejnsku tříměsíční⁶³, je dle mého názoru lichá. Zákon totiž stanoví⁶⁴, že svěřenský správce nesmí odstoupit v nevhodnou dobu. Z toho vyplývá, že i taková situace, kdy např. ještě není vybrán jeho nástupce, je nevhodnou dobou a svěřenský správce by měl počkat se svým odstoupením, domnívám se, že to je plně v duchu svěřenské správy jako správy založené na důvěře a respektování zájmů osob s právním zájmem na správě svěřenského fondu.

Velmi zajímavý je *asset tracing*, nebo též *spurfolgerecht*, které nacházíme v úpravě irské, anglické a lichtenštejnské.⁶⁵ Podstatou *asset tracingu* je, že se umožňuje podání návrh osobami s právním zájmem soudu, aby byl dohledán majetek, s kterým správce neoprávněně disponuje, a uskutečněn jeho návrat do majetku svěřenského fondu. Miloš Kocí a Luboš Tichý v tomto smyslu navrhuji, aby byla zavedena žaloba na dohledání majetku. V anglické úpravě⁶⁶ jde dokonce o tzv. věcnou subrogaci, tedy že má beneficiant věcné právo i k majetku neoprávněně převedeném na jinou osobu. Bližší naší právní úpravě, domnívám se, je úprava Německá⁶⁷ (rovněž Rakousko, Lucembursko)⁶⁸, kde je nutné respektovat dobrou víru nabyvatele. Protože tato úprava absentuje, nelze ji ani nahradit dovoláním se neplatnosti právního jednání svěřenského správce⁶⁹, neboť to směřuje k právním jednáním, o kterých mají osoby s právním zájmem povědomost, kdežto v případě *asset tracingu* se sleduje osud věcí, jde vlastně o svého druhu *reivindikační žalobu*. Jiná otázka je, jak bude možné případně takovéto speciální žalobě vyhovět v praxi. V každém případě jde o podnětný návrh *de lege ferenda*.

Zahraniční úpravy správy cizího majetku, resp. svěřenských fondů se liší nejen právní kulturou, v které vznikly, ale rovněž kontextem těchto právních kultur a rozhodovací činností tamějších soudů. Jistě nikoli nevýznamnou měrou je pro českou právní úpravu svěřenských fondů potřebná analýza CCQ a související rozhodovací

---

63 KOCÍ, M., TICHÝ, L., op. cit.

64 Viz ustanovení § 1440 odst. 2 OZ.

65 KOCÍ, M., TICHÝ, L., op. cit.

66 *Ibid.*

67 MIMROVÁ, T., op. cit.

68 KOCÍ, M., TICHÝ, L., op. cit.

69 Viz ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

činnosti.⁷⁰ V podstatných rysech se tyto právní úpravy liší a některá jejich východiska českou právní úpravu zcela míjí.⁷¹ Proto ani v dalších částech práce příliš nemohu provádět relevantní srovnání. Doplnil bych, jak upozorňují *Miloš Kocí* a *Luboš Tichý*⁷², že česká právní úprava nezůstává pozadu, ale odpovídá požadavkům současnosti, když: „konceptí odděleného a nezávislého vlastnictví dokonale chrání investory na rozdíl od německé *Treuhand*, umožňuje sledování čistě podnikatelských účelů na rozdíl od rakouské soukromé nadace a podrobně reguluje postavení obmyšleného na rozdíl od úpravy lichtenštejnské a lucemburské.“

---

70 O základní shrnutí a porovnání se pokusila *Barbora Bednaříková* (BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3).

71 CCQ např. nezná úpravu nepominutelných dědiců ve smyslu české úpravy.

72 KOCÍ, M., TICHÝ, L., op. cit., str. 233.

2. Současná právní úprava svěřenských fondů se zaměřením na zakladatelské právní jednání a jejich správu

Do českého právního řádu byla úprava svěřenského fondu vnesena zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Před tím nebyla úprava svěřenského fondu, nebo dříve *svěřenství*⁷³, zcela neznámá na území, které je dnes územím České republiky. Podrobněji se této otázce věnuji výše. Můžeme ale shrnout, že je úprava svěřenských fondů, obsažená zejména v ustanoveních § 1448 - 1474 OZ, nová v tom smyslu, že s podobnou současní čeští právníci nemají relevantní vlastní předchozí zkušenost.⁷⁴

Do obecného výkladu ustanovení o svěřenských fondech a do analýzy jejich důsledků nutno zahrnout pro jejich subsidiaritu ustanovení § 1400 - 1447 OZ, která zahrnují z Části třetí *Absolutní majetková práva* Hlava II *Věcná práva* Díl 6 *Správa cizího majetku*, celkem tři oddíly: Oddíl 1 *Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku* Oddíl 2 *Pravidla správy* a Oddíl 3 *Skončení správy*. Bez významu pro svěřenské fondy není ani celá řada ustanovení, která mají dopad na celou koncepci nového soukromého práva, jsou to zejména ustanovení Části první *Obecná část* Hlavy I *Předmět úpravy a její základní zásady*, tj. ustanovení § 1 - 14 OZ.⁷⁵

Důvodová zpráva⁷⁶ uvádí, že ustanovení o svěřenských fondech (*trustech*) jsou převzata z občanského zákoníku Québecu. Důvodová zpráva dále uvádí: „Jednak proto, že si právo Québecu zachovalo svůj výrazný charakter kontinentálního práva, jemuž tento institut *common law* funkčně přizpůsobilo, jednak i z toho důvodu, že tamější občanský

---

73 ABGB.

74 Pokud jde o rodinné svěřenské fondy, troufnu si tvrdit, že je taková absence zkušenosti absolutní, neboť svěřenství (rodinné fideikomisy) bylo zrušeno zákonem č. 179/1924 Sb., o zrušení svěřenství.

75 Ustanovení § 1 – 14 OZ zasahují prostřednictvím ustanovení § 3030 OZ do právních poměrů, které z hlediska časového předcházejí účinnosti OZ; v této souvislosti nutno podotknout, že nejde o retroaktivitu (v žádném případě pravou retroaktivitu, která je obecně zásadně nepřipustná), ale o quasi retroaktivitu, když uvedená ustanovení byla již obsažena do jisté míry např. v nálezech Ústavního soudu, jak uvádí *Petr Bezouška* In: BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. *Nový občanský zákoník. Nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 369 s. ISBN 978-80-7263-819-2 (srov. např. *Jiří Nykodým* v komentáři k ust. § 3030 In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. § 2521 - 3081*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1516 s. ISBN 978-80-7478-630-3, který do jisté míry naopak upozorňuje, že je nutné posoudit výklad práv a povinností v intencích ust. § 3028 odst. 1 podle dosavadních předpisů, přesto je nutné jejich výklad přizpůsobit právě uvedeným zásadám obsaženým v hlavě I. části první OZ).

76 Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (k § 1448 až 1452).

zákoník zavedl dosti podrobná pravidla o správě cizího majetku, jejichž recepce se jeví jako funkční právě proto, že se institut trustu zamýšlí zavést do tuzemského práva jako nový. Z téhož důvodu se jeví jako účelná i quebecká konstrukce soudních pravomocí dohledu nad trustem i při změně předřazena ustanovením o správě cizího majetku, nýbrž jsou zařazena až za ně, protože tento institut na úpravu správy cizího majetku v mnohém navazuje (správa cizího majetku je svou povahou generální, zatímco svěřenský fond je speciální). Navržené řešení se tedy považuje za systematicky vhodnější a lépe odpovídající tuzemským legislativním konvencím.“

Z důvodové zprávy tedy vyplývá, že v případě ustanovení o správě cizího majetku a ustanoveních o svěřenských fondech jde o právní či legislativní transplantát.⁷⁷ Alternativou současného stavu nastaveného zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je, že bychom jako dosud neměli žádnou výslovnou úpravu správy cizího majetku. K tomuto uvádí důvodová zpráva, že: „Generální úprava správy cizího majetku je hospodářsky, sociálně i právně velmi potřebná a v našem soukromém právu je její nedostatek citelný.“ Pokud jde o již zmiňovaný právní transplantát, nelze než podotknout, že jako alternativou k němu je vždy možná úprava zcela nová, nevycházející z žádné předlohy, případně úprava historická, která na území dnešní České republiky platila v minulosti.⁷⁸ Zvolené řešení je tedy výslednicí snahy vyřešit legislativně, pokud možno funkčně, správu cizího majetku, které je ve světě užíváno.

Na okraj je nutno připomenout, že u zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

---

⁷⁷ Vlastimil Pihera uvádí ve SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, v komentáři k Dílu šestému. Správa cizího majetku následující: „Svojí povahou je tedy tento díl ObčZ právním transplantátem. ... V tomto ohledu je nutné přiznat interpretační význam quebecké předloze i závěrům quebecké judikatury a doktríny. Na druhou stranu jakékoli takové závěry nebude možné bez dalšího přenášet též do českého práva. Začleněním do odlišného kontextu zbývajících částí ObčZ i nezpochybnitelná suverenita českého práva ve vztahu k ObčZ vedou nutně k emancipaci úpravy správy cizího majetku v českém ObčZ. V každém případě je však vždy namístě přihlížet ke quebeckému právu v případě pochybností a vypořádávat se s ním v rámci argumentace.“ (citováno podle KRÁLÍK, A. Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554).

⁷⁸ V této souvislosti nutno připomenout ABGB, tedy zákon č. 946/1811 Sb. zák. soud., in concreto § 618 – 646, které upravují svěřenství (ABGB neobsahovalo ale úpravu správy cizího majetku ve smyslu CC). Ustanovení o svěřenství v ABGB jsou potom součástí Dílu druhého. O právu k věcem. Hlavy desáté. O dědictví náhradních a o svěřenstvích.

nebyla provedena RIA, tedy hodnocení dopadů regulace, jež se neprovádí u legislativních záměrů, na nichž byly práce zahájeny před 1. listopadem 2007, neboť, jak uvádí důvodová zpráva, byly „práce na tomto právním předpisu zahájeny již na počátku roku 2000, věcný záměr nového občanského zákoníku přijala vláda svým usnesením ze dne 18. dubna 2001.“ Podrobněji po obecných výkladech obecné správy cizího majetku současné právní úpravy v této části diplomové práce se budu zabývat v dalších navazujících částech vznikem svěřenského fondu, zakladatelským právním jednáním, správou svěřenského fondu a dohledem nad ní, změnou svěřenského fondu a jeho ukončením. Pokusím se současnou právní úpravu systematizovat a vyřešit zásadní problémy, které se v ní vyskytují.

2.1. Úvod do správy cizího majetku

Vzhledem k subsidiárně použitelné úpravě obecné správy cizího majetku⁷⁹ i na svěřenské fondy, tedy situace kdy někdo (např. svěřenský správce) spravuje majetek pro někoho jiného (např. obmyšleného), je nutno krátce se zabývat její koncepcí. Důvodová zpráva⁸⁰ k § 1400 – 1404 OZ uvádí, že ustanovení o správě cizího majetku byly zahrnuty do osnovy na základě doporučení z Legislativní rady vlády a že jde o zásadní obsahové převzetí analogických pasáží z québeckého občanského zákoníku (čl. 1260 – 1370 CCQ). Pojem správy, který není zákonem definován, *Přemysl Raban* ho vymezil v učebnici občanského práva⁸¹ takto: „Pojem správa ... bychom mohli charakterizovat jako povinnost činit v zastoupení beneficianta vše, co je nutné k zachování majetku a hospodaření s tímto majetkem, popřípadě jeho rozmnožení v zájmu beneficianta nebo více beneficiantů.“ Dále *Přemysl Raban* upozorňuje, že správa není příkaz k určité jednotlivé dispozici s majetkem, či zmocnění k určitému právnímu jednání ohledně určitého majetku *ad hoc*, tyto se řídí úpravou pro smlouvu příkazní.⁸²

---

79 § 1400 - 1447 OZ

80 Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

81 HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4, s. 261

82 Podle mého názoru uvedené upozornění směřuje věcněprávní a obligační povahu správy cizího majetku, když právě smlouva příkazní, kterou se někomu svěřuje, byť *ad hoc*, k obstarání nějaké záležitosti (i určitého právního jednání) vlastníka (resp. beneficianta) majetek, resp. jmění, je zpravidla naplněním hypotézy ustanovení § 1400 odst. 1 OZ a jde tedy o správu cizího majetku (např. notářská úschova, resp. svěřenské smlouvy).

Dosud právní úprava absentovala, a proto lze najít, vzhledem k tomu, že se objektivní situace existence cizího majetku, u něhož někdo poptává správce, nezměnila, právní předpisy, které se touto oblastí parciálně zabývají. Tak např. jde o notářský řád⁸³ a zákon o advokacii⁸⁴. V případě notářského řádu se zákon omezuje na to, že stanoví v rámci oprávnění notáře poskytovat právní služby možnost spravovat majetek.⁸⁵ I vzhledem k úspornosti legislativního textu je komentářová literatura detailnější v otázce správy majetku, zabývá se druhem oprávněním notáře, dále se uvádí, že praktická využitelnost tohoto oprávnění notáře se omezuje na správu peněz a to v souvislosti se svěřenskou smlouvou, na níž se popis správy majetku notářem omezuje. Komentář dále uvádí: „Název smlouvy má vyjádřit její smysl, spočívající ve svěřeni peněz notáři, do jeho „věrné ruky“, za tím účelem, aby s těmito svěřenými penězi naložil podle dohodnutých ujednání a podmínek sjednaných v této smlouvě. Svěřenská smlouva, jako inominátní smlouva ve smyslu § 51 ObčZ, je zvláštní, vícestranná smlouva mezi notářem, tím, kdo peníze poskytuje – složitelem a tím, komu mají být peníze předány – příjemcem. Všechny smluvní strany, tedy i notář, jsou zavázány ze smlouvy. Složitel je povinen peníze poskytnout příjemci prostřednictvím notáře, a tedy předat je notáři, příjemce je povinen peníze převzít od notáře po splnění sjednaných podmínek, popřípadě sám splnit podmínky, a notář je povinen tyto peníze od složitele převzít, „mít je u sebe“ a po splnění sjednaných podmínek je předat příjemci.“⁸⁶

Z uvedené citace vyplývá, že dosavadní úprava správy cizího majetku využívala ustanovení § 51 obč. zák., který stanoví, že účastníci mohou uzavřít i nepojmenovanou smlouvu, tedy takovou, která nespadá pod žádný ze smluvních typů vyjádřených v obč. zák. Lze dovodit, že vzhledem k tomu, že správa cizího majetku nebyla upravena co do jejích pravidel jinak než konkrétní smlouvou, platila v zásadě plná smluvní volnost v porovnání s kogentní povahou současné úpravy. Některé povinnosti potom zpravidla

---

83 zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) ve znění pozdějších předpisů, in concreto ust. § 3.

84 zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii ve znění pozdějších předpisů, in concreto ust. § 56 – 56a.

85 Zákon explicitně neuvádí správu *cizího* majetku, ale vzhledem k tomu, že je dále lišena správa majetku a správa vlastního majetku, navíc jde o druh právní pomoci (tedy jiné osobě), rozdíl je patrný.

86 BÍLEK, P., DRÁPAL, L., JINDŘICH, M., WAWERKA, K. *Notářský řád a řízení o dědictví*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 1118 s. ISBN 978-80-7400-181-9. s. 32 - 33

vyplývaly ze stavu či povolání správce, případně z jiné smlouvy (jiného smluvního typu). V případě zákona o advokacii je právní úprava obdobná jako v případě notářského řádu, rovněž pouze stanoví oprávnění advokáta spravovat cizí majetek. K tomu uvádí komentářová literatura, že správa cizího majetku v podobě správy financí, nemovitostí, podniku, dědictví apod. je tradičně spjata s činností advokáta, přestože nepatří mezi právní služby, ale s právními službami úzce souvisí.⁸⁷

Pokud jde o literaturu zabývající se správou cizího majetku a jejím typickým případem svěřenskou smlouvou před platností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, není příliš početná.⁸⁸ Zabývá se především již zmiňovanou svěřenskou smlouvou. Tak např. *Ondřej Holub*⁸⁹ se ale podivuje tomu, že tato smlouva je nazývána svěřenskou, když právě svěřenství je institutem z ABGB zcela jiného významu.⁹⁰ Pokud jde o civilistickou či komercionalistickou literaturu vztahující se k současné právní úpravě svěřenských fondů a správy cizího majetku obecně, pak máme k dispozici komentářovou literaturu a řadu časopiseckých článků⁹¹, pokud jde o učebnice, jedinou pojímající toto téma komplexněji je učebnice *Jana Hurdíka a kolektivu* a to už ve druhém vydání⁹², okrajově se touto problematikou zabývá učebnice obchodního práva *Aleše Rozehnal a kolektivu*⁹³. Podrobněji současnou literaturu popisují v části *Vymezení tématu* shora.

Nutno připomenout, že oblast civilního práva byla do jisté míry ovlivněna v otázce správy cizího majetku veřejnoprávní úpravou a to toliko ustanoveními zákona č. 40/2009

---

87 SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 651 s. ISBN 978-80-7179-248-2

88 Tak např. právní slovník HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. Podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1. žádnou zmínku o správě majetku, správě cizího majetku, správci majetku, svěřenské smlouvě apod. neobsahuje. Z časopisecké literatury: WAWERKA, K. Svěřenství a právní jistota - dominantní téma 7. evropských notářských dnů v Salzburgu. s. 59 – 60. In: *Ad Notam*. č. 3. Praha: Notářská komora, 1995. ISSN 1211-0558; RYŠÁNEK, Z. Svěřenství v činnosti notáře. s. 49 – 50 In: *Ad Notam*. č. 3. Praha: Notářská komora, 1996. ISSN 1211-0558; NYKODÝM, J. Svěřenectví - nový smluvní typ. s. 81 - 84 In: *Bulletin advokacie*. č. 8. Praha: Česká advokátní komora, 1996. ISSN 1210-6348.

89 HOLUB, O. Svěřenství, opravdu? In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 1998. ISSN 1211-0558

90 Jde právě o svěřenství spíše ve významu dnešního svěřenského fondu.

91 Viz Seznam literatury, články a komentáře vydané zejména od r. 2013 dále.

92 HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4.

93 ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1

Sb., trestní zákoník a trestněprávní judikaturou v této věci⁹⁴. Trestní zákoník stanoví primárně dva trestné činy týkající se správy cizího majetku a to v § 220 Porušení povinnosti při správě cizího majetku a v § 221 Porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti. Dovolím si upozornit, že vzhledem k ustanovení § 1 odst. 1 OZ, který stanoví, že uplatňování práva soukromého je nezávislé na uplatňování práva veřejného⁹⁵, platí, že soukromoprávní obsah pojmu správa cizího majetku by z povahy věci nemělo vyjadřovat právo veřejné. Tím spíše nikoli právo trestní, které je *ultima ratio* v otázkách správy cizího majetku, a nenormuje primárně jeho pravidelnou nesankcionalizovatelnou podobu.

František Púry v komentáři⁹⁶ k ustanovení § 220 TZ blíže definuje obecně povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek: „V povinnosti spravovat cizí majetek lze spatřovat – kromě jeho ochrany – i nutnost aktivnějšího přístupu povinné osoby k majetku, který předpokládá širší okruh možných majetkových dispozic (včetně jeho zcizování za odpovídající protihodnotu, investování, zhodnocování apod.).“ Zřejmě je zde mířeno, podle mého názoru spíše nepřesně, na správu plnou ve smyslu ustanovení občanského zákoníku, přesto by bylo možné pod ustanovení § 220 TZ subsumovat i správu prostou. V žádném případě nebylo možné se omezit na *výslovné* uložení povinnosti majetek spravovat, což lze přisoudit především chybějící civilní úpravě; proto dále *František Púry* uvádí, že je nutné, jako obvyklé v právu, zkoumat obsah ujednání, povinnost spravovat majetek může být podle něho vyjádřena i takto: jako péče o majetek, péče řádného hospodáře, odborná péče, náležitá péče, obhospodařování majetku, nakládání nebo hospodaření s majetkem, právo činit úkony s majetkem, převádět ho, obchodovat s ním, investovat ho, atd.

Domnívám se, že v této otázce lze na dosavadní doktrínu navázat, právní jednání

---

94 Z poslední doby lze uvést např. následující judikáty: usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. srpna 2011, sp. zn. 5 Tdo 811/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 5 Tdo 141/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 5 Tdo 77/2014-35, usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 1616/14, usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2014, sp. zn. I.ÚS 2742/14.

95 Typickým příkladem v rámci úpravy správy cizího majetku je svěřenský fond a jeho zdanění. Podle veřejnoprávních předpisů je považován za právnickou osobu, i když tomu tak podle předpisů soukromoprávních není.

96 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-80-7400-428-5

je nutné posuzovat podle jeho obsahu⁹⁷, přesto je nutné upozornit, že v případě svěřenských fondů je podmínkou jeho vzniku, s výjimkou svěřenských fondů *mortis causa*, přijetí pověření ke správě svěřenským správcem⁹⁸, z toho plyne, vzhledem k požadavku právní jistoty, povinnost přijmout správu takového svěřenského fondu ve smyslu správy cizího majetku podle ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.⁹⁹ Přesto je nutné podotknout, že ustanovení o správě cizího majetku se netýkají v zásadě vzniku vztahu mezi správcem a vlastníkem (resp. beneficentem), ale upravují obsahově tento dvoustranný vztah (který může být i trojstranný v případě svěřenských fondů).

V dosavadním právním životě s převládající inominátní smlouvou umožňující správu cizího majetku mohla obsahovat ujednání o správě cizího majetku, jak rovněž uvádí *František Púry* v komentáři¹⁰⁰, též:

- a) plná moc (ustanovení § 31 a násl. obč. zák.),
- b) smlouva příkazní (ustanovení § 724 a násl. obč. zák.),
- c) smlouva mandátní (ustanovení § 566 a násl. ObchZ).

V současné právní úpravě nacházíme ustanovení o plné moci v § 441 - 456 OZ (smluvní zastoupení) a o příkazu v § 2430 - 2444 OZ, který nahrazuje neúčelnou duplicitu¹⁰¹ příkazní smlouvy a mandátní smlouvy. Nutno předeslat, že plná moc a příkazní smlouva podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, mohou být toliko důvodem aplikace ustanovení o správě cizího majetku, tedy tím, co naplní hypotézu ustanovení o správě cizího majetku. Povinnosti z těchto ustanovení vyplývající jsou nové.¹⁰² Tedy srovnatelného účinku bylo možné za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, dosáhnout jen ujednáními stejného významu jako mají současná ustanovení o správě cizího majetku v inominátní smlouvě¹⁰³, ale v

---

97 Viz ustanovení § 555 odst. 1 OZ.

98 Viz ust. § 1451 OZ.

99 Domnívám se, že v tomto kontextu by bylo velmi problematické pro vznik svěřenského fondu přijmout např. pouze povinnost péče řádného hospodáře nebo pouze péči o majetek ve vztahu k vyčleněnému majetku.

100 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-80-7400-428-5

101 Důvodová zpráva k § 2430 - 2444 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

102 KRÁLÍK, A. Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554

103 Nutno podotknout, že v soukromém právu platí autonomie vůle a související smluvní volnost, z čehož

případě svěřenských fondů, jakožto nových quasi subjektů se taková možnost nenabízela, neboť svěřenské fondy vyžadují primárně zákon, aby vznikly.¹⁰⁴

Je nutné si uvědomit, že díl o správě cizího majetku má následující povahu, jak uvádí *Vlastimil Pihera* v komentáři¹⁰⁵ k § 1400 OZ: „... tento díl zákona neupravuje žádnou specifickou obligaci ani žádné zvláštní věcné právo. Ustanovení tohoto dílu nemají řešit právní důvod vzniku správy, tedy ani povahu právního vztahu, v jehož rámci dochází ke svěření majetku ke správě. Ustanovení o správě cizího majetku dále ani nezakládají právní titul pro nakládání se spravovaným majetkem. Jde o obecnou úpravu dopadající na situace naplňující hypotézu komentovaného ustanovení, ať už je právní důvod jejich vzniku jakýkoli. ... Vznik funkce správce cizího majetku tak je vždy sekundárním projevem existence jiné obligace.“ V případě správy cizího majetku *Vlastimil Pihera* v komentáři¹⁰⁶ výslovně uvádí, že není toto možno zaměňovat za zastoupení, a tudíž se subsidiárně nepoužijí ustanovení o zastoupení z obecné části občanského zákoníku.

Jak uvádí *Aleš Králík*¹⁰⁷, jsou svěřenské fondy dobrovolně voleny, na rozdíl od subsidiární aplikace ustanovení o správě cizího majetku¹⁰⁸. Na tyto je odkazováno výslovně v souvislosti s ustanoveními o svěřenských fondech¹⁰⁹, přidruženém fondu nadace¹¹⁰, správě pozůstalosti¹¹¹ a zajišťovacím převodu práva¹¹², případně správa

---

plyne v souvislosti s ústavními kautelami zajišťujícími svobodu v soukromém styku, právo, resp. svoboda, uzavřít jakoukoli smlouvu či dohodu neodporující zákonu, tedy secundum ale i praeter legem.

104 Primárním právním důvodem (možnosti) vzniku svěřenských fondů je zákon, sekundárním je smlouva nebo pořízení pro případ smrti. Nutnost zákonného titulu je dána, dle mého názoru, tím, že na rozdíl od člověka, svěřenské fondy nevyplývají z práva přirozeného a stát jim musí přiznat určité právní postavení či povahu, aby mohly vůbec existovat.

105 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5

106 Viz komentář *Vlastimila Pihery* k ustanovení § 1400 In: SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5

107 KRÁLÍK, A. Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554

108 Nakonec i správa cizího majetku je zpravidla dobrovolná, existují ale výjimky, u svěřenských fondů je svoboda volby v zásadě absolutní.

109 Ustanovení § 1456 OZ.

110 Ustanovení § 351 OZ.

111 Ustanovení § 1678 OZ.

112 Ustanovení § 2042 OZ.

nadační jistiny¹¹³. Naopak ustanovení § 59 odst. 1 ZOK výslovně použití ustanovení o správě cizího majetku na smlouvu o výkonu funkce vylučuje. Z uvedených případů jde s výjimkou svěřenského fondu o správu prostou. Subsidiární aplikace ustanovení o správě se aplikuje na okruh případů materiálně spadajících pod správu cizího majetku, to je dáno jejich kogentní povahou vyplývající z ustanovení § 978 OZ, které stanoví, že odchylka v podobě ujednání od Části třetí *Absolutní majetková práva*, má vůči třetím osobám účinky jen tehdy, připouští-li to zákon.

Správa cizího majetku se rozlišuje na správu prostou a správu plnou, kde hlavním rozdílem je, že v případě plné správy má nad rámec zachování majetku správce dbát o jeho rozmnožení a uplatnění v zájmu beneficianta.¹¹⁴ Správce cizího majetku má povinnost péče řádného hospodáře¹¹⁵, která je nově upravena obecně v ustanovení § 159 odst. 1 OZ, je tvořena povinností loajality (*due of loyalty*) a povinností péče (*due of care*).¹¹⁶ Blíže ke správě cizího majetku v souvislostech ustanovení o svěřenských fondech bude pojednáno dále.

2.2. Založení a vznik svěřenského fondu

Založením budu rozumět (právní) jednání směřující ke vzniku svěřenského fondu. Občanský zákoník nikde výslovně o založení svěřenského fondu nehovoří, hovoří přímo o jeho vzniku.¹¹⁷ Lze dovodit, že zakládání svěřenského fondu jako určitý proces zákon předpokládá, neboť zákon stanoví osobu *zakladatele*. Zakladatelem může být člověk nebo osoba právnická, dokonce může být zakladatelů i více.¹¹⁸ *Vlastimil Pihera*¹¹⁹ uvádí: „Vzhledem k tomu, že úprava svěřenského fondu neobsahuje explicitní řešení takové

---

113 Ustanovení § 340 OZ.

114 Ustanovení § 1405 ve spojení s ustanovením § 1409 OZ.

115 Ustanovení § 1411 OZ.

116 Blíže k otázce povinnosti péče řádného hospodáře z poslední doby např. BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. In: *Obchodněprávní revue*. č. 7-8. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554, STŘELEČEK, T. Péče řádného hospodáře. In: *Sborník příspěvků výjezdního semináře katedry obchodního práva PF UK 2014*. Dostupný na: <http://www.prf.cuni.cz/sbornik-prispevku-z-roku-2014-1404048263.html>. Nahlíženo 3. 1. 2015.

117 Tak např. ustanovení § 1448 odst. 2, rovněž rubrika Pododdíl 1 Oddílu 4 Svěřenský fond nese název *Pojem svěřenského fondu a jeho vznik*.

118 Shodně *Vlastimil Pihera* v komentáři k ustanovení § 1448 OZ (SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5).

119 *Ibid.*

situace, je namístě aplikovat analogicky § 309 odst. 3. “ Proces zakládání, který předchází vzniku svěřenského fondu, lze chápat jako nutnou součást činnosti zakladatele a jiných osob.

Z obecné teorie právnických osob lze uvést, že rozlišení založení a vzniku právnické osoby má větší význam než u svěřenských fondů. Jak např. *Karel Eliáš s Bohumilem Havlem* uvádí v učebnici občanského práva¹²⁰, konstituování právnické osoby je dvoufázové, odlišujeme fázi založení, která spočívá v pořízení zakladatelského dokumentu, a fázi vzniku, který je podmíněn zápisem do veřejnoprávní evidence (veřejného rejstříku). Z řečeného vyplývá, že právě druhá fáze ve smyslu konstitutivního vzniku zápisem do veřejného rejstříku u svěřenských fondů absentuje.¹²¹

Není bez zajímavosti pro teoretické uchopení svěřenských fondů, že se navrhuje jejich evidence¹²², přestože navrhované změny nepočítají se svěřenskými fondy jako s osobou, pro účely jejich evidence půjde o veřejný rejstřík a bude se na ně jako na právnické osoby hledět.¹²³ Pokud vejde tato novela v platnost, lze se přiklonit, alespoň doktrinálně, k tomu, že začne převažovat charakter právnické osoby nad dosavadním bezsubjektivním jměním.¹²⁴ Zásadní je totiž rovněž skutečnost, že nově by vznikal podle návrhu tzv. urgentní novely svěřenský fond až zápisem do evidence svěřenských fondů s tou výjimkou, že svěřenský fond zřízený pořízením pro případ smrti vznikne smrtí zůstavitele.¹²⁵

---

120 ŠVESTKA, J., DVORÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné I. Díl první: obecná část. Díl druhý: věcná práva*. 5., jubilejní aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 460 s. ISBN 978-80-7357-468-0.

121 Srov. zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

122 Viz návrh tzv. urgentní novely občanského zákoníku (dostupný na: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=13727>); rovněž podrobněji viz REDAKCE PRÁVNÍCH ROZHLEDŮ. Ministerstvo spravedlnosti připravilo k legislativní diskusi tzv. technickou („urgentní“) novelu občanského zákoníku. s. 1 In: *Právní rozhledy*. č. 21. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410. (dále jen jako „tzv. urgentní novela OZ“).

123 Viz část třetí novely ibid.

124 Srov. HAVEL, B. Právní osobnost (právní subjektivita) svěřenského fondu ve světle českého občanského zákoníku. s. 203 – 206 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0; stejně tak HORN, K. Praktické aspekty svěřenského fondu ve světle návrhu urgentní novely občanského zákoníku. s. 9 – 14 In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 2015. ISSN 1211-0558.

125 Tzv. urgentní novela OZ, čl. I, bod 17 – 19.

V současné době tedy založení končí vznikem svěřenského fondu *inter vivos* a závěrečná fáze zakládání a samotný vznik spadají v jedno, neboť vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele a svěřením tohoto majetku svěřenskému správci nenastanou žádné účinky co do existence svěřenského fondu či přičitatelnosti jednání¹²⁶ nějakého subjektu tomuto fondu, neboť svěřenský fond jako non-subjekt žádnou přičitatelnost nemá¹²⁷ a jeho existence je v zásadě bez svěřenského správce (dlouhodobě) nemyslitelná a nefunkční. Okamžikem vzniku svěřenského fondu je následné přijetí pověření ke správě vyčleněného majetku svěřenským správcem¹²⁸, stačí, přijme-li pověření jen jeden z více správců.¹²⁹ Proto se domnívám, že právě stanovení vyčleňovaného majetku smlouvou a pověření správce správou jsou právními jednáními spadající pod založení jako proces směřující ke vzniku svěřenského fondu.

Je nutno ale od založení a vzniku svěřenského fondu *inter vivos*, popisovaný shora, odlišit, jako druhý způsob, založení a vznik svěřenského fondu *mortis causa*, v takovém případě již neplatí, že závěrečná fáze založení a vznik svěřenského fondu spadá v jedno, když zakladatel v pořízení pro případ smrti svěřenský fond povolá za dědice, resp. přikáže dědici vydat svěřenskému fondu určitý majetek.¹³⁰ V takovém případě pak vznikne svěřenský fond okamžikem smrti, příp. podle ustanovení § 311 odst. 1 OZ je založení účinné okamžikem smrti, třebaže dosud nepřijal svěřenský správce pověření ke správě.¹³¹ O zakládání svěřenského fondu z povahy věci nelze hovořit po jeho vzniku, svěřenský fond *mortis causa* tedy existuje v zásadě jako vyčleněný majetek (v případě že svěřenský fond je dědicem), nebo alespoň jako právo spjaté se svěřenským fondem jako odkazovníkem na vydání majetku. Situace, kdy je svěřenský fond bez správce, je nežádoucí, ale není zcela předvídána zákonem.¹³² Návrh takového ujednání

---

126 Zde se přičitatelností nemyslí přičitatelnost *stricto sensum* ve smyslu přičitatelnosti právnické osobě jak o ní hovoří např. zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

127 Shodně HAVEL, B. *ibid.*

128 Ustanovení § 1448 odst. 1 OZ.

129 Ustanovení § 1451 OZ.

130 Ustanovení § 1452 odst. 1 OZ ve spojení s ustanovením § 311 OZ.

131 Ustanovení § 311 odst. 1 věty druhé a ustanovení § 1451 věty druhé ve vztahu ke svěřenským fondům za duplicitní.

132 Zákon v § 1445 odst. 1 primárně předpokládá, že svěřenského správce jmenuje zakladatel, pokud se tak nestane, není-li např. zakladatele, může statut určit jiný způsob jmenování a odvolání svěřenského správce. Jistě nelze než doporučit v případech svěřenských fondů *mortis causa*, aby takový způsob jmenování byl ve statutu určen, neboť jinak by pro odvolání a jmenování nového svěřenského správce obmyšlení museli vždy podávat návrh soudu podle § 1455 odst. 2.

statutu svěřenského fondu, resp. pořízení pro případ smrti, kdy není možné uvažovat o tom, že by odvolal či jmenoval svěřenského správce zakladatel, je obsahem *Přílohy* této diplomové práce, konkrétně jde o *Přílohu č. 9: Statut Rodinného svěřenského fondu Alfa*, čl. V. tohoto statutu vypracovaného autorem diplomové práce.

Je možné shrnout s *Milošem Kocí*¹³³, že svěřenský fond může vzniknout jednofázově či dvoufázově, tím se myslí, že v prvním případě už samotnou jednou právní skutečností, totiž právním jednáním v podobě smlouvy, vznikne svěřenský fond (tedy jde o situace svěřenských fondů *inter vivos* v obvyklých případech); v případě dvoufázového vzniku svěřenského fondu nestačí jedna právní skutečnost.¹³⁴

Důsledkem vzniku svěřenského fondu je tzv. insolvenční efekt.¹³⁵ Majetek ve svěřenském fondu není předmětem insolvenčního či exekučního řízení vedeného proti, resp. vedeného se zakladatelem, obmyšleným či svěřenským správcem; není totiž v jejich vlastnictví.¹³⁶ Uvedené řešení je inspirováno, jak připomíná *Kryštof Horn*¹³⁷, quebeckým občanským zákoníkem¹³⁸, podle kterého vzniká oddělené a nezávislé jmění (*patrimony by appropriation, patrimoine d'affectation*). V uvedeném je spatřován prostor pro zneužití práva.¹³⁹ Je nutné pro pochopení tohoto problému rozlišit situace, kdy je majetek do svěřenského fondu vyčleňován tehdy, když je osoba zadlužená a tedy, když tomu tak není (bez ohledu na to, zda jde o svěřenský fond *inter vivos* nebo *mortis causa*).¹⁴⁰ Dále

---

133 ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7

134 Toto druhou právní skutečností je přijetí pověření ke správě svěřenským správcem (právní jednání) nebo smrt zakladatele (právní událost).

135 SKUHRAVÝ, J. *Institut trustu v českém právu*. Dizertační práce. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2010. 184 s. Vedoucí práce Michal Spirit.

136 Ustanovení § 1448 odst. 3 OZ.

137 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

138 Ustanovení § 1261 CCQ.

139 O uvedeném problému se zmiňují autoři významně se zabývající svěřenskými fondy: KOCÍ, M. Institut svěřenského fondu v NOZ. s. 28 - 32 In: *Bulletin advokacie*. č. 1-2. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348; HORN, K. Praktické aspekty svěřenského fondu ve světle návrhu urgentní novely občanského zákoníku. s. 9 - 14 In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 2015. ISSN 1211-0558; HORN, K. *Trust podle Common Law a institut svěřenského fondu v novém občanském zákoníku*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 104 s. Vedoucí práce David Elischer; HOUFEK, I. Trusty v rekonstrukci soukromého práva. s. 70 a násl. In: *Bulletin advokacie*. č. 5. Praha: Česká advokátní komora, 2013. ISSN 1210-6348; dále např. MADEJ, M. *Odvrácená strana svěřenského fondu*. Časopis Všeohr. Publikováno v březnu 2014. Dostupné na: <http://casopis.vseohr.cz/2014/03/odvracena-strana-sverenskeho-fondu/>. Nahlíženo dne 3. 1. 2015.

140 HORN 2015 op. cit. rozlišuje situace, kdy je zakladatel solventní a kdy je insolventní, dle mého názoru

je nutné rozlišit, zda jde o dluhy, resp. bezdlužnost v okamžiku vyčlenění majetku, nebo v průběhu další existence svěřenského fondu.

Můžeme tedy rozlišit situaci bezdlužného (solventního) zakladatele a insolventního (zadluženého) zakladatele k okamžiku vzniku svěřenského fondu a dále pak situaci zadlužených dalších osob spjatých se svěřenským fondem. Zajímavá je pouze situace v případě zadluženého zakladatele, protože v ostatních případech je majetek ve svěřenském fondu *ipso facto* (resp. svěřenský fond jako takový *ipso iure*) chráněn před věřiteli¹⁴¹. Lze pouze připomenout, že zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník je založen na autonomii vůle a respektu k vůli osob, z čehož vyplývá, jak připomíná *Karel Eliáš*¹⁴² v souvislosti s tzv. urgentní novelou OZ o významu svěřenských fondů, následující: „Navrhované změny svědčí o absolutním nepochopení podstaty tohoto institutu jako funkčního nástroje správy majetku a populistickém útoku na soukromí. V našem státě je patrně tolik kapitálu, že si můžeme dovolit vyhánět jej nepromyšleným legislativním avanturismem za hranice.“ Cílem úpravy svěřenských fondů, dle mého názoru, je právě respekt k vůli bezdlužného zakladatele naložit si se svým majetkem, jak nejlépe uzná za vhodné¹⁴³.

V pořádku je situace, kdy se takovýto bezdlužný vlastník svého majetku zřekne, ale neopustí ho, protože ho vyčlení ze svého majetku k určitému účelu. Toto vyčlenění nazývá *Kryštof Horn*¹⁴⁴ „preventivním vyčleněním“. Jde o jakési slabé pouto mezi zakladatelem a vyčleněným majetkem a to prostřednictvím účelu, který byl svěřenskému fondu stanoven.¹⁴⁵ Domnívám se, že toto preventivní vyčlenění je žádoucím a v souladu

---

jde o méně obecnou situaci; rovněž se případné zadlužení netýká výlučně zakladatele z osob spjatých se svěřenským fondem.

141 Ustanovení § 1467 OZ se netýká svěřenského fondu, ale obligace svěřenského správce, zakladatele nebo obmyšleného, o které bude pojednáno dále.

142 ELIÁŠ, K. Občanský zákoník a novelizační tlaky. s. 23 a násl. In: *Bulletin advokacie*. č. 12. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348.

143 Do jisté míry jde o rozšíření standardních práv zahrnutých mezi ta, která jsou obsažena v právu vlastnickém (*ius possidendi, ius disponendi, ius fruendi, ius utendi, ius abutendi, ius dereliquendi*), v každém případě ale možnost svůj majetek vyčlenit je zahrnuta pod právem se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat (viz ustanovení § 1012 OZ).

144 HORN 2015 op. cit.

145 Např. *Tereza Mimrová* (MIMROVÁ, T. Svěřenský fond jako efektivní nástroj ochrany majetku před věřiteli. s. 68 - 76 In: *Obchodněprávní revue*. č. 3. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554) hovoří o rozštěpení vlastnictví mezi přímého vlastníka a užitkového vlastníka a dále poznamenává: „Tento zvláštní režim v podstatě dovoluje vlastníkovi „zbavit“ se svého majetku a zároveň si zachovat

se smyslem a účelem zákona.

Naopak situace zakladatele, který při své nesolventnosti, resp. zadluženosti, vyčleňuje majetek do svěrenského fondu, zřejmě z toho důvodu, aby nemusel svůj dluh uhradit, není žádoucí; právo nabízí prostředky obrany věřitelů. *Miloš Kocí* v komentáři¹⁴⁶ uvádí, že je možné domáhat se určení relativní neúčinnosti právního jednání zakladatele¹⁴⁷. *Miloš Kocí*¹⁴⁸ též upozorňuje, že quebecký občanský zákoník v ustanovení čl. 1635 CCQ stanoví v případě žaloby na určení relativní neúčinnosti právního jednání subjektivní lhůtu, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník však nestanoví toliko lhůtu subjektivní jako CCQ, ale subjektivní i objektivní, poslední z nich v délce pěti, resp. dvou let.¹⁴⁹

Tato nesymetrie znamená podle *Miloše Kocí*, vzhledem k absenci evidence svěrenských fondů, že „Volba objektivní lhůty je ... nevhodná a otevírá široké pole pro zneužití institutu svěrenského fondu pro účely poškozování věřitele a praní špinavých peněz.“ Uvedený závěr buď naznačuje, že by bylo vhodné zavést evidenci svěrenských fondů, nebo naopak upravit lhůty u relativní neúčinnosti. Domnívám, že není třeba ani jednoho, ani druhého; první naráží na podstatu nového soukromého práva, druhé řešení, nehledě na případnou nutnost novelizace OZ, vychází z chybného předpokladu, totiž že vědomosti o právním jednání zakladatele zkracující uspokojení vykonatelné pohledávky věřitele lze nabýt pouze s pomocí případné evidence svěrenských fondů. Zpravidla bude možné se o takovém jednání dovědět i jinak a vykonat následně nutné právní kroky.

2.3. Zakladatelské právní jednání

Zakladatelským právním jednáním svěrenského fondu je smlouva a pořízení pro

---

ekonomický vliv, efekt.“ Domnívám se, že tak to primárně není, vlastník, tedy zakladatel si ponechává vliv pouze prostřednictvím účelu, případně jmenováním svěrenského správce podle ustanovení § 1455 odst. 1 OZ; přímým vlastníkem je totiž v zásadě svěrenský správce a užitkovým vlastníkem obmyšlený s výhradou v této poznámce uvedeného ustanovení.

146 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1448.

147 Podle ustanovení § 589 a násl. OZ.

148 KOCÍ, M. *Institut svěrenského fondu v NOZ*. s. 28 - 32 In: *Bulletin advokacie*. č. 1-2. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348.

149 Ustanovení § 590 a násl. OZ

případ smrti (rovněž je do něho nutné zařadit i statut a prohlášení svěřenského správce, jak bude vysvětleno níže). Následuje přehled možných druhů a variant těchto zakladatelských právních jednání *largo sensum*, v přehledu odkazují na vypracovaná zakladatelská jednání (viz *Přílohy*) v jejich minimální podobě s předpokladem subsidiární aplikace zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v případě těchto vzorů odhlížím od případné formy veřejné listiny:¹⁵⁰

A) Smlouva o vytvoření svěřenského fondu¹⁵¹

1. se svěřenským správcem

(Smlouva o svěření majetku svěřenskému správci)

- a) svěřenský správce je odlišný od zakladatele a obmyšleného – srov. *Příloha č. 1*
- b) svěřenský správce je zároveň zakladatelem – srov. *Příloha č. 2*
- c) svěřenský správce je zároveň obmyšleným – srov. *Příloha č. 3*

2. s obmyšleným

3. s osobou pověřenou dohledem nad svěřenským fondem

4. s osobou třetí

B) Pořízení pro případ smrti

1. Dědická smlouva – srov. *Příloha č. 4*

2. Závět' – srov. *Příloha č. 5*

3. Dovětek – srov. *Příloha č. 6*

C) Prohlášení svěřenského správce (příp. přijetí pověření ke správě)

1. Prohlášení, které je podmínkou vzniku svěřenského fondu

– srov. *Příloha č. 7*

2. Prohlášení, které není podmínkou vzniku svěřenského fondu

– srov. *Příloha č. 8*

---

¹⁵⁰ Jak již bylo naznačeno shora, dostupné vzory smluv, prohlášení a pořízení pro případ smrti se správě cizího majetku obecně vyhýbají.

¹⁵¹ Takto nazývá tuto smlouvu návrh tzv. urgentní novely občanského zákoníku.

D) Statut svěřenského fondu

1. **Vydaný samostatně** – srov. *Příloha č. 9*

2. **Obsažený ve smlouvě**

3. **Obsažený v pořízení pro případ smrti** – srov. *Příloha č. 4*, obdobně *Příloha č. 5* a *Příloha č. 6*

Nutno předeslat, že zákon stanoví obligatorně formu veřejné listiny¹⁵², kterou je notářský zápis¹⁵³, z uvedených zakladatelských právních jednání pouze pro statut svěřenského fondu¹⁵⁴ (pro statut vydaný samostatně, nebo obsažený ve smlouvě – v druhém případě by pak tato smlouva měla mít formu veřejné listiny, totéž platí pro statut obsažený v závěti či dovětku) a pro dědickou smlouvu¹⁵⁵. V ostatních případech nemusí být právní jednání ani písemné¹⁵⁶. Jak upozorňuje *Miloš Kocí*¹⁵⁷, ke vzniku svěřenského fondu se tedy nevyžaduje vydání statutu formou veřejné listiny; v případě svěřenského fondu *inter vivos* ho lze dodatečně vydat. V případě svěřenského fondu *mortis causa* je nutné tento statut vydat samostatně (před smrtí) nebo ho zahrnout do závěti či dovětku, nelze se tímto případě před vznikem svěřenského fondu vyhnout vydání statutu formou veřejné listiny, neboť každý svěřenský fond musí mít statut.¹⁵⁸

Jak je shora naznačeno, zakladatelským právním jednáním, které směřuje ke vzniku svěřenského fondu je smlouva v případě svěřenského fondu *inter vivos* a pořízení pro případ smrti v případě svěřenského fondu *mortis causa*, dále zejména zahrnují i další institut a to *Prohlášení, které je podmínkou vzniku svěřenského fondu*. Těmito pořízením

---

152 Ustanovení § 567 OZ.

153 Ustanovení § 62 NŘ.

154 Ustanovení § 1452 odst. 3 OZ.

155 Ustanovení § 1582 odst. 2 OZ.

156 Jedinými dvěma výjimkami jsou tyto: smlouva o vytvoření svěřenského fondu v případě investičních svěřenských fondů, která musí být písemná (blíže viz *Miloš Kocí*, komentář k § 1448 In: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7) a přidruženého fondu nadace (blíže viz *Vlastimil Pihera* komentář k § 1448 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5). Pokud jde o přidružený fond nadace, autor diplomové práce se domnívá, že svěřenský fond takovým fondem být nemůže, jde o speciální úpravu; nutno podotknout, že v případě pravidelných případů závěti a dovětku je rovněž předepsána písemná forma.

157 ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

158 Ustanovení § 1452 odst. 1 věta první OZ; podrobněji dále.

pro případ smrti je závěť, dědická smlouva a dovětek.¹⁵⁹ Jak naznačuji výše, lze hovořit o zakladatelským právním jednáním *largo sensum* a zakladatelským právním jednáním *stricto sensum*. Přestože dostupná literatura takto nerozlišuje, je nutné dovodit, že v případě *Prohlášení, které je předpokladem vzniku svěřenského fondu* (srov. shora uvedené dvoufázové založení), je nutné i toto mezi zakladatelská právní jednání zahrnout.

Dále se odchýlím od systematiky, která byla založena na rozlišování zakladatelského právního jednání *largo a stricto sensum*, do první skupiny patří smlouva a pořízení pro případ smrti, do druhého smlouva, je-li její stranou svěřenský správce, prohlášení (to, které je podmínkou vzniku svěřenského fondu) a statut (který je obligatorní); na okraji zakladatelských právních jednání je *Prohlášení, které není podmínkou vzniku svěřenského fondu* (zahrnuji ho do zakladatelského právního jednání *largo sensum*, neboť obvykle k němu v souvislosti se vznikem svěřenského fondu dochází). Detailněji se budu nejprve zabývat v otázce náležitostí zakladatelských právních jednání tím, co je všem svěřenským fondům společné, totiž statutem a následně detailně zaměřím pozornost na dvě větve, totiž svěřenské fondy *inter vivos* a *mortis causa* a jejich zakladatelské právní jednání, nakonec prohlášení, které je oběma, s jistými odlišnostmi co do konstituování svěřenského fondu, společné.

2.3.1. Statut

Statut je vnitřním předpisem svěřenského fondu, který musí mít¹⁶⁰, vydává ho zakladatel¹⁶¹. Podle *Víta Zvánovce*¹⁶² povinný statut svěřenského fondu nemá obdoby v angloamerickém právu ani v CCQ; jak vysvětluje *Barbora Bednaříková*¹⁶³, není tomu tak, neboť tento statut i v Québecu je právním titulem svěřenské správy. Statut svěřenského fondu stručně upravuje ustanovení § 1452 OZ, když stanoví pro statut

---

159 Ustanovení § 1491 OZ je příkladem ustanovení, jehož porušení má za následek rovněž porušení veřejného pořádku ve smyslu ustanovení § 588 OZ.

160 Ustanovení § 1452 odst. 1 věta první OZ.

161 Ustanovení § 1452 odst. 1 věta druhá OZ.

162 ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1452.

163 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

svěřenského fondu jeho podstatné náležitosti. Je nutné předeslat, že statut musí samozřejmě splňovat další náležitosti právního jednání, tedy musí být zřejmé, kdo jej činí (jméno zakladatele, bydliště a datum narození, případně identifikační číslo u právnické osoby¹⁶⁴, zpravidla se rovněž uvádí u právnické osoby sídlo), musí být podepsán¹⁶⁵ (a zpravidla datován¹⁶⁶), má-li písemnou formu; zde musí mít navíc přísnější formou veřejné listiny.

A. *Essentialia negotii*¹⁶⁷ statutu podle ustanovení § 1452 odst. 2 OZ

- a. označení svěřenského fondu,
- b. označení majetku, který tvoří¹⁶⁸ svěřenský fond při jeho vzniku,
- c. vymezení¹⁶⁹ účelu svěřenského fondu,
- d. podmínky pro plnění ze svěřenského fondu,
- e. určení obmyšleného, nebo způsobu, jakým má být určen, má-li být určité osobě plněno.

Uvedené náležitosti představují minimální náležitosti nutné k tomu, aby šlo o statut, jde o *essentialia negotii* (podstatné náležitosti) statutu. Návrh statutu svěřenského fondu v jeho minimální podobě jsem se pokusil načrtnout v *Příloze č. 9* této práce (odhlédl jsem od požadavku notářského zápisu), uvedl jsem nad rámec minimálních požadavků na statut (nad rámec *essentialia negotii*) článek V., totiž způsob výběru svěřenského správce (to je vhodné zejména u svěřenských fondů *mortis causa*; jde o *naturalia negotii*). Jak vyplývá z řečeného, lze si představit další ustanovení, která statut

---

164 Viz ust. § 3019 OZ; u právnické osoby, bylo-li jí přiděleno identifikační číslo osoby, je toto údajem, podle kterého lze právnickou osobu zjistit.

165 Viz ustanovení § 561 odst. 1 OZ.

166 Z obecné části OZ nevyplývá povinnost datovat listiny, datace není podmínkou platnosti, ale je tak zvykem.

167 Domnívám se, že lze použít toto označení, dále též používám *naturalia negotii* a *accidentalia negotii*, neboť jde o náležitost statutu, složku statutu ve stejném duchu, jak je užíváno těchto výrazů *Viktorem Knappem a Martou Knappovou* na str. 87 učebnice občanského práva (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 2. Díl třetí: závazkové právo*. 5., jubilejní aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 460 s. ISBN 978-80-7357-473-4).

168 Vzhledem k diskusi, která je detailně rozebrána dále, je možná zajímavé upozornit na tento slovesný čas, totiž že statut má stanovit majetek, který *tvoří* svěřenský fond; z toho vyplývá, že statut má být vydán před či nejpozději současně se vznikem svěřenského fondu.

169 Označení statutu vyjadřuje jeho účel (viz ustanovení § 1450 odst. 2 OZ), ve statutu musí jít o vymezení (širší pojem) účelu svěřenského fondu.

obsahuje. Z těchto dalších možných ustanovení vybírám demonstrativně tato (jde o *naturalia negotii*, tedy obvyklé či pravidelné náležitosti statutu).

B. Naturalia negotii statutu

- a. údaj o době trvání svěřenského fondu¹⁷⁰,
- b. určení prvního svěřenského správce či prvních svěřenských správců¹⁷¹,
- c. určení toho, kdo jmenuje a odvolává svěřenského správce¹⁷²,
- d. podmínky a způsob jmenování svěřenského správce,
- e. podmínky a způsob odvolání svěřenského správce,
- f. určení odměny svěřenského správce¹⁷³,
- g. určení možnosti užívat spravovaný majetek svěřenským správcem¹⁷⁴,
- h. určení možnosti užívat informace získané při správě svěřenským správcem¹⁷⁵,
- i. určení většiny nutné k rozhodování svěřenských správců¹⁷⁶,
- j. určení počtu svěřenských správců nutných k právnímu jednání (způsob jednání svěřenských správců)¹⁷⁷,
- k. určení počtu hlasů jednotlivým svěřenským správcům¹⁷⁸,
- l. určení působnosti jednotlivým svěřenským správcům¹⁷⁹,
- m. jmenování obmyšleného¹⁸⁰,
- n. výše plnění obmyšlenému¹⁸¹,

---

170 Na první pohled se může zdát, vzhledem k zařazení této náležitosti do ustanovení § 1452 odst. 2 OZ, že jde o *essencialia negotii*, přesto jde o *naturalia negotii*, neboť OZ stanoví subsidiární normu: není-li doba trvání uvedena, platí, že byl fond zřízen na dobu neurčitou.

171 To vyplývá z ustanovení § 1451 OZ.

172 To vyplývá i vzhledem k dalším pravidelným náležitostem z ustanovení § 1455 odst. 1 OZ

173 To vyplývá z ustanovení § 1402 odst. 1 OZ.

174 To vyplývá z ustanovení § 1415 odst. 2 OZ.

175 To vyplývá z ustanovení § 1415 odst. 2 OZ.

176 To vyplývá z ustanovení § 1428 OZ, samozřejmě rovněž platí speciální ustanovení § 1454 OZ.

177 Viz *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1454 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

178 To vyplývá z ustanovení § 1428 OZ.

179 To vyplývá z ustanovení § 1436 odst. 1 OZ.

180 To vyplývá i vzhledem k dalším pravidelným náležitostem z ustanovení § 1457 odst. 1 OZ; to vyplývá též z ustanovení § 1458 odst. 1 OZ.

181 *Ibid.*

- o. frekvence plnění obmyšlenému¹⁸²,
- p. okruh osob, ze kterého lze obmyšleného jmenovat¹⁸³,
- q. podmínky změny či zrušení rozhodnutí o jmenování obmyšleného a o určení plnění ze svěřenského fondu¹⁸⁴,
- r. určení dalších osob (třetí osoby) pověřené dohledem nad správou svěřenského fondu¹⁸⁵,
- s. určení toho, kdo má právo na vydání majetku v případě, že zanikne správa svěřenského fondu¹⁸⁶,
- s. omezení úplatného zcizování určitého majetku,
- t. stanovení neomezeného bezúplatného zcizování určitého majetku¹⁸⁷,
- u. stanovení míry rizika, které může svěřenský správce s majetkem podstupovat:
  - i. větší riziko než stanoví pravidla o obezřetných investicích¹⁸⁸,
  - ii. menší riziko, než stanoví pravidla o obezřetných investicích,
- v. stanovení určitého majetku, který nelze zatěžovat¹⁸⁹,
- w. stanovení, že svěřenský správce může užívat spravovaný majetek k svému prospěchu¹⁹⁰,
- x. stanovení, že svěřenský správce může užívat informace získané při správě k svému prospěchu¹⁹¹.

Nahodilé náležitosti, resp. složky statutu nelze jakýmkoli výkladem zcela postihnout, zákon u takových ani nestanoví, na rozdíl u *naturalia negotii*, dispozitivní pravidla, která se použijí podpůrně. Následují některé možné nahodilé složky statutu (demonstrativně uvedené).

---

182 *Ibid.*

183 To vyplývá z ustanovení § 1457 odst. 2 OZ (to vyplývá též z ustanovení § 1458 odst. 1 OZ), v případě svěřenských fondů zřízených k soukromému účelu je takovéto ujednání, resp. ustanovení statutu podmínkou k tomu, aby obmyšleného a jemu poskytované plnění mohl určit svěřenský správce.

184 To vyplývá z ustanovení § 1458 odst. 1 OZ.

185 To vyplývá z ustanovení § 1463 odst. 1 OZ.

186 To vyplývá z ustanovení § 1472 OZ.

187 Platí totiž, že bezúplatné zcizování cizího majetku je omezené podle ustanovení § 1416 OZ.

188 Svěřenský správce má totiž povinnost řídit se pravidly o obezřetných investicích podle ustanovení § 1432 a násl. OZ, další argumentaci přináší *Lucie Josková, ibid.*

189 V tomto jinak svěřenský správce není omezen (ustanovení § 1408 argumentem *a contrario*).

190 Ustanovení § 1415 odst. 2 *in principio* OZ.

191 Ustanovení § 1415 odst. 2 *in fine* OZ.

C. *Accidentalialia negotii* statutu

- a. určení toho, komu se má dostat podíl na majetku nejpozději při zániku posledního práva na plody nebo užitky¹⁹²,
- b. určení toho, kdo má nastoupit nejpozději při smrti nebo zániku obmyšleného s dřívějším pořadím, aby jako další v pořadí nabýval plody nebo užitky¹⁹³,
- c. určení dalšího svěřenského správce (toho, který nastoupí po tom, co se první svěřenský správce vzdá správy),
- d. určení způsobu dohledu nad správou svěřenského fondu nad rámec zákona¹⁹⁴,
- e. určení způsobu a podmínek správy majetku ve svěřenském fondu nad rámec zákona¹⁹⁵,
  - i. bližší podmínky změny způsobu naložení s investicí, která byla vynaložen před tím, než se ujal správy¹⁹⁶,
  - ii. bližší podmínky zcizení majetku ze svěřenského fondu¹⁹⁷,
  - iii. bližší podmínky zástavy majetku ve svěřenském fondu,
- f. určení lhůty pro poskytnutí plnění obmyšlenému,
- g. určení lhůty pro poskytnutí odměny svěřenskému správci,
- h. určení toho, jak má být spravován majetek, který byl do svěřenského fondu vložen po jeho vzniku¹⁹⁸,
- i. určení toho, jak má být s majetkem svěřenského fondu naloženo při zániku správy svěřenského fondu¹⁹⁹,
- j. určení toho, která právní jednání si má nechat svěřenský správce schválit:

---

192 To vyplývá z ustanovení § 1460 odst. 1 OZ.

193 *Ibid.*

194 Shodně *Luboš Tichý* v komentáři k ustanovení § 1463 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

195 To vyplývá z ustanovení § 1468 OZ; domnívám se, že nad rámec pravidel správy podle OZ lze určit další podmínky či způsoby správy, tak např. lze určit, že minimálně 50 % majetku ve svěřenském fondu budou tvořit nemovitě věci.

196 Zákon stanoví základní pravidlo v ustanovení § 1435 OZ.

197 Zákon stanoví základní pravidlo v ustanovení § 1408 OZ.

198 Tuto možnost naznačuje ustanovení § 1468 OZ.

199 To vyplývá z ustanovení § 1473 odst. 2 OZ a též z ustanovení § 1474 OZ.

- i. zakladatelem,
- ii. obmyšleným,
- iii. třetí osobou,
- k. rozšíření rozsahu a způsobu notifikační povinnosti²⁰⁰,
- l. upřesnění rozsahu a způsobu poskytovaných informací²⁰¹,
- m. určení počtu svěřenských správců²⁰²,
- n. stanovení oprávnění zakladatele udílet pokyny svěřenskému správci²⁰³.

Pokud jde o obligatornost statutu, diskutabilní²⁰⁴ je názor vyslovený *Vítem Zvánovcem* v komentáři²⁰⁵ k ustanovení § 1452 OZ, totiž že při úplné absenci statutu svěřenský fond přesto vznikne, je-li zakladatelským právním jednáním (podle mého názoru zřejmě *in stricto sensu*) určitý majetek vyčleněn a svěřenský správce se ujme jeho správy (dvoufázové založení). Vzhledem k tomu, že ustanovení týkající se svěřenského fondu, resp. celé Části třetí *Absolutní majetková práva* jsou kogentní podle ustanovení § 978 OZ a občanský zákoník stanoví v § 1452 odst. 1 větě první výslovně, že musí mít svěřenský fond statut; přestože svěřenský fond pravděpodobně vznikne, nemá účinky vůči třetím osobám, neboť bez statutu není svěřenského fondu vůči třetím osobám, v takovém případě je jeho existence bez smyslu, který má naplňovat.

Jak známo, právní jednání je komisivní i omisivní, v tomto případě, hovoříme-li o svěřenských fondech *mortis causa* a svěřenských fondech *inter vivos* v případě, že, abych tak řekl, nestihl zakladatel statut před svou smrtí vydat (ale po vzniku svěřenského fondu), je omisivním právním jednáním, nevydáním statutu, způsobeno, že nejde o svěřenský fond, neboť takové působí neplatnost zakladatelského právního jednání *largo sensum*. Dovožuji tak podle toho, že jde o rozpor se zákonem a účel a smysl zákona to vyžaduje, protože účelem je fungující svěřenský fond, plnící svůj účel, což bez statutu

---

200 Viz ustanovení § 1465 odst. 1 OZ.

201 Viz ustanovení § 1465 odst. 2 OZ.

202 Samozřejmě nelze jít proti kogentním ustanovením o pluralitě svěřenských správců.

203 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

204 Z komentáře *Vlastimila Pihery* (Komentář C.H.Beck) lze dovodit, že statut považuje za obligatorní podmínku vzniku svěřenského fondu. Domnívám se, že je ale o případy, kdy nelze tuto vadu zhojit, resp. statut vydat dodatečně.

205 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

nelze a není zde ani žádná další osoba, která může statut vydat (dále zákon hovoří o tom, že soud může *změnit*²⁰⁶ statut svěřenského fondu a nikoli *vydat*); z uvedených důvodů mám za to, že takový svěřenský fond s účinky vůči třetím osobám nevzniká. Je nutné uvést, že by šlo podle mého názoru o neplatnost absolutní²⁰⁷, neboť je dáno porušení zákona a jde o právní jednání, které zjevně narušuje veřejný pořádek, který je zde patrný v zájmu na tom, aby měl svěřenský správce nějaký právní titul ke spravovanému majetku, tím je právě statut; uvedené vyplývá i z toho, že zákon má na statut jako na jediný ze zakladatelských právních jednání *largo sensum* nějaký požadavek na formu právního jednání.

Ke stejné otázce *Barbora Bednaříková* uvádí, vycházejí z komentáře²⁰⁸ k CCQ, že správce musí mít právní titul k tomu, aby vyčleněný majetek mohl považovat za svěřenský fond, resp. trust, výslovně říká²⁰⁹: „... tedy musí existovat zakládací listina trustu neboli statut, kde jsou stanovena závazná pravidla pro správu trustu. Bez této listiny by se jednalo o pouhou držbu, půjčku či pronájem a nabyvatel tohoto majetku by neměl právo s majetkem jakkoli nakládat, např. zcizovat ho či jinak převést.“ Na prvním místě uvádí právě statut a dokonce rozlišuje právní vznik svěřenského fondu (sepsání statutu a vyčlenění majetku) a faktický vznik svěřenského fondu (přijetí pověření ke správě svěřenským správcem). Z uvedeného se jeví, že absence statutu (dodatečně nezhojitelná) způsobuje, že svěřenský fond s účinky vůči třetím osobám vůbec nevznikne; v případě svěřenských fondů, kde lze statut dodatečně vydat, je výsledek složitější, svěřenský správce nemůže s vyčleněným majetkem nakládat, nemá právní titul. V souladu s uvedeným je názor *Vlastimila Pihery*, který dovozuje, že podkladem pro zápis správy svěřenského fondu do katastru nemovitostí bude právě statut svěřenského fondu.²¹⁰

Jakl uvádí *Kryštof Horn*²¹¹, v případě statutu sice vymezujeme majetek při vzniku

---

206 Viz ustanovení § 1469 odst. 2 OZ.

207 Shodně *Vlastimil Pihera* In: SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5.

208 CLAXTON, J. B. *Studies on the Quebec law of Trust*. Toronto: Thomson Carswell, 2005. ISBN 0-459-24173-7.

209 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3, s. 124.

210 Komentář k ustanovení § 1452 OZ (SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5).

211 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora

svěřenského fondu, to nic ale neříká o skutečném majetku ve svěřenském fondu, neboť je zde možnost ihned po vzniku svěřenského fondu do něho vyčlenit majetek další. Jde zde o požadavek publicity majetku ve svěřenském fondu, který se snaží naplnit tzv. urgentní novela občanského zákoníku²¹². Navrhuje se, mimo již zmíněného zavedení evidence svěřenských fondů, právě ze shora uvedeného důvodu doplnění písmene w) v ustanovení § 66 (Sbírka listin) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v tomto znění: „smlouvu nebo jiný doklad o zvýšení majetku svěřenského fondu zřízeného za soukromým účelem, k němuž došlo jinak než z výnosů majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn.“ Tamtéž *Kryštof Horn* shrnuje, že registr angloamerických trustů neexistuje, resp. angloamerická úprava nemá žádné požadavky na formu statutu, ten bývá bezformální.

2.3.2. Smlouva

Smlouva o vytvoření svěřenského fondu má náležitosti podstatné, obvyklé či pravidelné a nahodilé, obdobně jako statut svěřenského fondu, přesto je role těchto zejména nahodilých náležitostí spíše velmi slabá. Pokud jde o tyto náležitosti, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je ve svém ustanovení § 1448 odst. 1 velmi stručný. Smlouva je předpokladem vzniku svěřenského fondu *inter vivos* (i specifického případu svěřenského fondu *mortis causa*, podrobněji dále) spolu s *Prohlášením, které je předpokladem vzniku svěřenského fondu*. Již shora je uvedeno, že *smlouva o vytvoření svěřenského fondu* může být také *smlouvou o svěření majetku svěřenskému fondu*²¹³, dle mého názoru je totiž nutné akcentovat, nikoli vytvoření svěřenského fondu, které nutně nemusí znamenat jeho vznik, ale pověření svěřenského správce ke správě (samozřejmě se myslí vyčleněného majetku), neboť tím dochází teprve k ofertě přenosu oprávnění vlastníka, na níž má následovat akceptace, kterou vstupuje svěřenský správce do práv a povinností vlastníka, ale vlastníkem není.

Je nutné předeslat, že smlouva musí samozřejmě splňovat další náležitosti

---

ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

212 REDAKCE PRÁVNÍCH ROZHLEDŮ. *Ministerstvo spravedlnosti připravilo k legislativní diskusi tzv. technickou („urgentní“) novelu občanského zákoníku*. s. 1 In: Právní rozhledy. č. 21. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410.

213 Pro tentokrát pomejme, že je naprosto rozhodující vlastní obsah právního jednání.

právního jednání, tedy musí být zřejmé, kdo smlouvu uzavírá (jméno, bydliště a datum narození, případně identifikační číslo u právnické osoby²¹⁴, zpravidla se rovněž uvádí u právnické osoby sídlo), musí být podepsána²¹⁵ (a zpravidla datována²¹⁶), má-li písemnou formu. Občanský zákoník ale nestanoví obligatorní písemnou formu.

Essentialia negotii smlouvy

- a. specifikace majetku, který má být vyčleněn²¹⁷,
- b. vyčlenění uvedeného majetku,
- c. svěření majetku svěřenskému správci,
- d. stanovení účelu, ke kterému je svěřenskému správci majetek svěřen,
- e. závazek osoby, s kterou je smlouva uzavírána.

Je nutné připomenout, jak již bylo naznačeno výše, že statut svěřenského fondu může být součástí smlouvy o vytvoření svěřenského fondu, taková smlouva potom musí splňovat náležitosti veřejné listiny, tedy notářského zápisu.²¹⁸ Z uvedeného důvodu se domnívám, že tento statut jako součást smlouvy představuje, resp. jeho jednotlivá ustanovení, *naturalia negotii* smlouvy, neboť může být pravidelnou součástí smlouvy, není však její *essentialia negotii*.

Smlouva o vytvoření svěřenského fondu, pro případ, že je uzavírána se svěřenským správcem (v této smlouvě přijímá pověření ke správě a již není třeba, aby vydal prohlášení – jde v podstatě o jednofázové založení), je nazvána jako *Smlouva o svěření majetku svěřenskému správci* (v její minimální podobě jsem se ji pokusil načrtnout - viz *Příloha č. 1 - 3*).

Pokud jde o smlouvu, tak jak požaduje ustanovení § 1448 odst. 1 OZ, je nutné

---

214 Viz ust. § 3019 OZ; u právnické osoby, bylo-li jí přiděleno identifikační číslo osoby, je toto údajem, podle kterého lze právnickou osobu zjistit.

215 Viz ustanovení § 561 odst. 1 OZ.

216 Z obecné části OZ nevyplývá povinnost datovat listiny, datace není podmínkou platnosti, ale je tak zvykem.

217 Tento majetek by měl být přesně specifikován vzhledem k požadavku určitosti právního jednání.

218 Viz např. *Vlastimil Pihera* In: SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva* (§ 976–1474). *Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5.

s *Kryštofem Hornem*²¹⁹, který odkazuje na Komentář C.H.Beck (*Vlastimila Piheru*), upozornit, že není stanoveno zákonem, s kým má být tato smlouva uzavřena. Tato smlouva tak podle *Vlastimila Pihery* může být uzavřena se svěřenským správcem, obmyšleným, příp. jinou osobou (osobou pověřenou dohledem nad fondem)²²⁰. S uvedeným názorem lze souhlasit, byť pravidelnou stranou uzavírané smlouvy lze předpokládat, že bude, pokud však bude jmenován svěřenský správce přímo zakladatelem, svěřenský správce. Z dikce ustanovení § 1448 odst. 1 rovněž spíše vyplývá²²¹, že jde o smlouvu se svěřenským správcem („... zakladatele tak, že ten *svěří správci majetek smlouvou* a svěřenský správce se zaváže majetek držet a spravovat.“)²²².

Není ale zcela zřejmé, jak bude vypadat smlouva s jinými osobami než svěřenským správcem. *Miloš Kocí* v komentáři²²³ uvádí, že takovou smlouvu uzavře zakladatel s osobou třetí (neuzavře ji ani se svěřenským správcem, ani s obmyšleným), výslovně uvádí: „Pak by se tedy mohlo jednat o smlouvu ve prospěch třetí osoby (*pactum in favorem tertii*) ve smyslu § 1767 až 1768, a pokud by se spolukontrahent např. zavázal, že se u zamýšleného svěřenského správce přimluví, aby se ujal správy vyčleněného majetku, tak by se jednalo o smlouvu o plnění třetí osoby (*pactum in detrimentum tertii*) ve smyslu § 1769.“ Z uvedeného příkladu vyplývá, že by třetí osoba měla závazek ze smlouvy se přimluvit a zakladatel se zavázal svěřit vyčleněný majetek svěřenskému správci, který teprve má, na přimluvu třetí osoby, přijmout pověření ke správě.

Obdobné je, když zakladatel vyčlení majetek do svěřenského fondu za úplatu, jak uvádí *Barbora Bednaříková*²²⁴, v takovém případě potom s obmyšleným (nebo touto třetí osobou) je uzavřena smlouva, kdy závazek zakladatele je vyčlenit majetek a závazkem druhé smluvní strany je poskytnout úplatu²²⁵. Uvedené případy odpovídají tomu, že jde o

---

219 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

220 Přesněji osobou pověřenou dohledem nad správou svěřenského fondu podle ustanovení § 1463 odst 1 OZ.

221 Důvodová zpráva v tomto směru mlčí.

222 Ustanovení § 1448 odst. 1 OZ.

223 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1448 OZ.

224 BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

225 Podle *Miloše Kocí* se na takové případy použijí přiměřeně ustanovení o koupi (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters

smluvní vztah a existují zde vzájemné závazky; kdybychom ale připustili např. smlouvu o vytvoření svěřenského fondu s třetí osobou, které by nevyplývaly žádné závazky ze smlouvy, tato osoba by byla svědkem založení svěřenského fondu, resp. vyčlenění majetku a svěření ho svěřenskému správci ke stanovenému účelu; nutno podotknout, že i taková osoba by se mohla v této smlouvě zavázat právě podat svědectví o uvedených skutečnostech. Pokud jde o smlouvu, je totiž nutné, aby si strany mezi sebou zřídily závazek²²⁶, jinak by šlo o prohlášení jedné strany.

Lze si tedy představit tyto *typy zakládacích smluv, resp. smluv o vytvoření svěřenského fondu*²²⁷ (uvedených případech vždy svěřenský správce uzavírá uvedenou smlouvu s osobami v různém postavení či vztahu) a to:

- a) s osobou, která se zaváže přimluvit se u zamýšleného svěřenského správce, aby přijal pověření ke správě,
- b) s osobou, která se zaváže potvrdit právní jednání zakladatele, kterým vyčlenil majetek do svěřenského fondu a pověřil svěřenského správce správou,
- c) s osobou, která se zaváže za vyčlenění majetku poskytnout úplatu,
- d) s osobou, která přijme svoje postavení obmyšleného či osoby pověřené dohledem, kteří byli určeni statutem či smlouvou²²⁸,
- e) s osobou, která přijme svoje postavení svěřenského správce, resp. pověření ke správě.

Pouze v posledním uvedeném písmeni vznikne svěřenský fond, v ostatních musí ještě přijmout svěřenský správce správu. Jde o demonstrativní výčet, neboť může být závazek druhé strany uzavírající smlouvu se zakladatelem i jiný než některý z uvedených.

V případech smlouvy o vytvoření svěřenského fondu s osobou svěřenského

---

Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1448 OZ.).

226 Viz ustanovení § 1724 odst. 1 OZ.

227 Jde o typy, které jsou nad rámec základních typů uvedených v přehledu zakladatelských právních jednání výše. Je ale dle mého názoru nadále problematické, zda skutečně je účelem zákona uzavírání smluv o vytvoření svěřenského fondu i s jinými osobami než svěřenským správcem.

228 Vycházím z předpokladu, že nikdo nemůže jinému v soukromém právu vnutit, proti jeho vůli či bez jeho zavinění, jeho postavení, resp. povinnosti a práva, proto nelze přijetí svého postavení obmyšleného nebo osoby pověřené dohledem považovat za nadbytečné.

správce, který je zároveň obmyšleným či zakladatelem stačí ke vzniku svěřenského fondu, když pověření ke správě přijme jen jeden ze svěřenských správců²²⁹. V případě že druhý svěřenský správce bude absentovat, tedy ještě nepřijme pověření ke správě, nebude možné, aby tento jeden svěřenský správce právně jednal vlastním jménem na účet svěřenského fondu²³⁰. Je to proto, že správci v případě, že je zároveň zakladatelem či obmyšleným, je uloženo, aby jednal s osobou třetí, která je též svěřenským správcem, společně.²³¹ Lze si rovněž představit kombinaci variant, kdy je svěřenský správce zároveň obmyšleným i zakladatelem.

Zajímavý je dovození, že lze vyčlenit majetek svěřenského fondu smlouvou s odkládací podmínkou ve smyslu ustanovení § 548 až 549 OZ, jak činí *Miloš Kocí*²³². Pokud by tou podmínkou byla smrt zakladatele, šlo by o svěřenský fond *mortis causa*, ale založený způsobem předpokládaným u svěřenských fondů *inter vivos*, tedy dvoufázově (případně jednofázově, pokud takové přijetí pověření ke správě je obsaženo ve smlouvě). Pokud nepřijme svěřenský správce pověření ke správě ke smrti zakladatele, takový svěřenský fond vůbec nevznikne.

2.3.3. Pořízení pro případ smrti

Jak je uvedeno shora, rozlišujeme tři pořízení pro případ smrti a to závěť, dědickou smlouvu a dovětek, domnívám se, že uvedená pořízení pro případ smrti představují složku veřejného pořádku ve smyslu ustanovení § 588 OZ, stejně tak jako dědické tituly podle § 1476 OZ: dědická smlouva, závěť a zákon. Je zřejmé, že dvě pořízení pro případ smrti a to závěť a dědická smlouva jsou zároveň dědickými tituly, pokud jde o dovětek, platí ustanovení o závěti obdobně i o dovětku.²³³ Z toho nelze dovodit, že lze dědit na základě dovětku, tedy dovětek není dědickým titulem, neboť nelze dovětkem povolat někoho za dědice nebo zůstavit podíl na pozůstalosti, platí totiž podle ustanovení § 1498 OZ, který

---

229 Ustanovení § 1451 OZ.

230 Ustanovení § 1448 odst. 3 OZ.

231 Ustanovení § 1454 OZ.

232 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1448 OZ.

233 Ustanovení § 1498 OZ.

je *lex specialis* k ustanovením o závěti, která se použijí obdobně v případě dovětku, že dovětkem může zůstavitel nařídit odkaz, stanovit podmínku odkazovníku nebo dědici, nebo doložit čas nebo uložit odkazovníkovi nebo dědici příkaz.²³⁴

Zásadní je otázka vztahu svěřenského fondu *mortis causa* a dědického práva, konkrétně institutu nepominutelného dědice. Jak uvádí *Kryštof Horn*²³⁵ s odkazem na *Anthonyho Duckwortha*²³⁶, je tento institut neznámý v prostředí *common law* a také v právním řádu Québecu. Existuje totiž teoretický spor v tom, zda je či není vyčleněný majetek součástí pozůstalosti, která se v dědickém řízení projednává.

Komentářová literatura je protichůdná, *Miloš Kocí* v komentáři²³⁷ uvádí, že pojmově není možné, aby vyčleněný majetek byl předmětem řízení o dědictví, neboť svěřenský správce ani nikdo jiný není dědicem a bez ohledu na to, zda přijal svěřenský správce pověření ke správě či nikoli, vzniká svěřenský fond okamžikem smrti zakladatele. Doslova *Miloš Kocí* uvádí: „V opačném případě by *de facto* potvrzoval vznik svěřenského fondu soud (§ 1677) a správu svěřenského fondu by do té doby vykonával správce pozůstalosti nebo vykonavatel závěti, pokud by byli zůstavitelem ke správě pozůstalosti povolání (§ 1677),“ dále shrnuje, že je nutné nahlížet na svěřenský fond *mortis causa* v tomto ohledu jako na svěřenský fond *inter vivos*, neboť co do nepominutelných dědiců a jejich povinného dílu by šlo o bezdůvodné znevýhodnění testamentárního svěřenského fondu. V této souvislosti bych doplnil, že vzhledem k zavedenému odkazu a možnostem doložení času, příkazu a dalších institutů respektujících vůli člověka, *in concreto* zůstavitele, což dále vyplývá ze základních zásad zákona č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, je akcentována svoboda a právo brát se o vlastní štěstí a štěstí své rodiny, když právě svěřenský fond takový účel může plnit.

---

234 Ke shodnému závěru dospívá *Martin Šešina* v komentáři k ustanovení § 1476 In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. § 1475 - 1720*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 728 s. ISBN 978-80-7478-579-5.

235 Viz HORN, K. Praktické aspekty svěřenského fondu ve světle návrhu urgentní novely občanského zákoníku. s. 9 – 14 In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 2015. ISSN 1211-0558.

236 DUCKWORTH, A. G. D. The Trust Offshore. S. 900 - 909 In: *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. č. 4 Nashville: Vanderbilt University, 1999. ISSN 0090-2594.

237 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1448 OZ.

Naopak *Vlastimil Pihera* v komentáři²³⁸ uvádí, že: „Správce svěřenského fondu *mortis causa* pak (po vyhrazení dědického práva svěřenskému fondu nebo nařízení odkazu – poznámka autora) vykonává práva dědice majetku vyčleněného do svěřenského fondu nebo práva odkazovníka. Majetek vyčleněný zakladatelem (zůstavitelem) do svěřenského fondu *mortis causa* je součástí pozůstalosti a nabytí tohoto majetku do svěřenského fondu buď potvrzuje soud, nebo je převeden ve prospěch svěřenského fondu dědicem obtíženým odkazem. Z hlediska dědického práva je na postavení svěřenského fondu nutné pohlížet „jako na dědice“ nebo „jako na odkazovníka“, a to se vším všudy, co se s tímto postavením spojuje (např. odpovědnost za dluhy zůstavitele).“ Je nutné se teoreticky zamyslet nad tím, zda je nutné pohlížet na svěřenský fond „jako na dědice“ či „jako na odkazovníka“, jak činí *Vlastimil Pihera*, a nad tím, kdy vzniká svěřenský fond.

Pro případ zřízení svěřenského fondu *mortis causa*²³⁹ se použije přiměřeně ustanovení § 311 OZ, z kterého vyplývá, že se svěřenský fond povolává za dědice nebo se dědici, který je odlišný od svěřenského fondu, nařizuje odkaz (zákon zde stanoví v případě nadace, že založení nadace nabývá účinnosti smrtí zůstavitele). Pokud jde o to, kdy vzniká svěřenský fond, je nutné vznik svěřenského fondu zkoumat vzhledem ke vzniku nadace. Jestliže nadace konstitutivně vzniká až zápisem do nadačního rejstříku²⁴⁰, jde, jako u jiných právnických osob, o založení a vznik, které nespádají v jedno. V případě svěřenských fondů zákon nestanoví jejich právní osobnost, tudíž není takovýto zápis podstatný, navíc dosud vůbec neexistuje takováto evidence či veřejný rejstřík. Z toho vyplývá, že zde není prostor pro to, aby svěřenský fond *mortis causa* byl založen, ale nevznikl ve smyslu konstituování, konstitutivní je kumulativní spojení podmínek a to pořízení pro případ smrti a smrt zakladatele. Není zde tedy prostor, kdy lze respektovat vůli zakladatele ve smyslu založené nadace a zároveň pracovat s tímto institutem ve smyslu ještě nevzniknuvší nadace (ale již založené), s čímž se v případě nadace pojí „... vliv na postavení především zákonných dědiců (zejména nepominutelných dědiců, k jejich postavení viz komentář k § 1650 an.). Ke kolizi nadačního a dědického práva dochází i u možných zápočtů na povinný díl (§ 1660 an.) a dědický podíl (§ 1662 an.) i u

---

238 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1448 OZ.

239 Ustanovení § 1452 odst. 1 OZ.

240 Viz ustanovení § 315 OZ, veřejným rejstříkem je zde právě nadační rejstřík.

práva některých osob na zaopatření (§ 1665 an.). Základní pravidlo zní, že pořizem pro případ smrti nelze zkrátit povinný díl nepominutelného dědice, který se práva na povinný díl nezřekl, nedošlo-li k vydědění. Pokud tomu pořizem pro případ smrti odporuje, náleží nepominutelnému dědici povinný díl (§ 1492).²⁴¹

Svěřenský fond, domnívám se, ale není dědicem ve smyslu ustanovení § 1475 odst. 3 OZ, neboť mu nenáleží žádné dědické právo, toto dědické právo je totiž právem na pozůstalost či na poměrný podíl z ní, do svěřenského fondu ale zpravidla vyčleňujeme konkrétní věci, výjimečně celý majetek, ale je obtížně představitelné, byť není vyloučené, vyčlenění pouze podílu na majetku, když správy a držby takového podílu na majetku by se musel svěřenský správce ujmout, předně ale vyčlenění majetku se pojmově nekryje s právem na pozůstalost, neboť vyčleněný majetek z povahy věci není součástí majetku zůstavitele či zakladatele. Podle mého názoru tedy zákon použil nikoli vhodně v ustanovení § 1452 odst. 1 OZ odkaz na ustanovení § 311 OZ, když povolání za svěřenského fondu za dědice či nařízení odkazu naznačuje, že se svěřenský fond účastní dědického řízení. Navíc je nutno podotknout, že zákon toliko stanoví, že dědicem může být člověk²⁴² a právnická osoba, dokonce taková, která má teprve vzniknout; navíc svěřenský fond ani nositelem jakýchkoli práv být nemůže jako non-subjekt, zákon ani nestanoví svěřenského správce jako osobu, která vykonává jiná než vlastnická práva^{243, 244}.

Domnívám se, že spíše zákonodárce měl úmysl zajistit, aby byl možný vznik svěřenských fondů pro případ smrti, ale spokojil se s pořizem pro případ smrti a odkazem na úpravu nadací. V zásadě ale, jak dovozují ze shora uvedených argumentů, neměl v úmyslu omezit instituty dědického práva, kromě náležitostí jednotlivých pořizem pro případ smrti, majetek vyčleněný do svěřenského fondu. Jistou *analogii legis* vidím

---

241 Komentář *Kateřiny Ronovské* k ustanovení § 311 OZ In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.

242 Vyplývá z ustanovení § 1478 OZ, neboť se stanoví, že *í* právnická osoba, která má teprve vzniknout, myslí se, že je to další subjekt připadající do úvahy po člověku a právnické osobě.

243 Viz ustanovení § 1448 odst. 3 OZ, domnívám se, že z toho rovněž vyplývá, že není oprávněn být za svěřenský fond dědicem, když svěřenský fond není ve skutečnosti dědicem podle ustanovení § 1475.

244 Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ani *Martin Šešina* v komentáři (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. § 1475 - 1720*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 728 s. ISBN 978-80-7478-579-5) nepodávají bližší vysvětlení, jestli lze chápat svěřenský fond jako dědice podle dědického práva.

v případě darování pro případ smrti²⁴⁵, které není, stejně jako svěrenský fond pro případ smrti, institutem dědického práva. Konkrétně se budu zabývat případem, kdy příjemce obdarovaný dar a dárce se výslovně vzdá práva dar odvolat a vydá o tom obdarovanému listinu²⁴⁶. Zákon stanoví, že nepominutelnému dědici náleží z pozůstalosti povinný díl.²⁴⁷ Otázkou je, zdali se na tento povinný díl nezapočítává darování pro případ smrti (byla-li vydána listina).

Dovozuji, že nikoli, neboť dárce nevystupuje jako zůstavitel²⁴⁸, rovněž se takové darování nezapočte, neboť nejde o to, co nepominutelný dědic bezplatně obdržel od zůstavitele *za zůstavitelova života*. Protože se uvedené darování řídí ustanoveními o darování, nelze ho jistě považovat za druh pořízení pro případ smrti a tím spíše nejde o dědický titul. Z uvedeného vyplývá, že má samostatný režim, který je jiný než mají instituty dědického práva. Složitější situace, ale obdobná, je u svěrenských fondů pro případ smrti, protože zákon výslovně hovoří o pořízení pro případ smrti. Dovolím si i vzhledem k uvedeným důvodům dovést, že toto pořízení pro případ smrti není dědickým titulem, ale pouze používá instrumentária nového dědického práva k dosažení svého účelu, kterým je vznik svěrenského fondu k okamžiku smrti, tedy ani zde se neuplatní povinný díl z pozůstalosti, neboť není majetek svěrenského fondu součástí pozůstalosti. Zřejmě vhodnější by bylo, aby zákon hovořil o vyčlenění majetku či pověření svěrenského správce pro případ smrti nebo o zřízení svěrenského fondu smlouvou pro případ smrti, nikoli výslovně o *pořízení* pro případ smrti, s tím, že se na ně ustanovení o pořízení pro případ smrti použijí přiměřeně, obdobně ale co do formy a jejich náležitostí.

Další argument, který přináší *Miloš Kocí* jinde²⁴⁹ proti názoru *Vlastimila Pihery*, že je vyčleněný majetek projednáván v dědickém řízení, je následující: „Tímto způsobem

---

245 Ustanovení § 2063 OZ.

246 Pokud jde o tuto listinu, resp. případ, kdy se dárce vzdá dar odvolat, *Martin Šešina a Karel Wawerka* se zabývají v komentářích k ustanovením o nepominutelném dědici a započtením na povinný díl okrajově uvedeným případem (ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. § 1475 - 1720*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 728 s. ISBN 978-80-7478-579-5.).

247 Už zde bych chtěl připomenout, že součástí pozůstalosti není svěrenský fond, neboť majetek ve svěrenském fondu *mortis causa* je okamžikem smrti vyloučen z pozůstalosti, je totiž vyčleněn a netvoří jmění zůstavitele.

248 Nelze subsumovat pod ustanovení § 1660 odst. 1 OZ.

249 KOCÍ, M. Institut svěrenského fondu v NOZ. s. 28 - 32 In: *Bulletin advokacie*. č. 1-2. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348.

(myšleno vznikem svěřenského fondu *mortis causa* – poznámka autora) může být v ČR majetek zakladatele zcela vyloučen z dědického řízení s podstatnými následky např. i pro nepominutelné dědice, aniž by se zakladatel musel vzdát správy svého majetku ještě za svého života. Je totiž zřejmé, že přestává-li majetek vložený do svěřenského fondu být ve vlastnictví svěřitele, nemůže být následně ani předmětem majetkových nároků jeho případných dědiců, včetně dědiců nepominutelných.“

Další problém se ukazuje v případě střetu ustanovení o zakladateli a o zůstaviteli, zakladatelem může být totiž člověk i fyzická osoba²⁵⁰, kdežto zůstavitelem pouze fyzická osoba, což vyplývá z podstaty dědického práva. Tento zdánlivý problém je řešitelný podle zásady *lex specialis derogat legi generali*, když právě zakladatel svěřenského fondu vystupuje nikoli jako zůstavitel, ale toliko jako zakladatel, i z tohoto důvodu mám za to, že je nutno pohlížet na svěřenské fondy *mortis causa* stejně jako na svěřenské fondy *inter vivos* a nezařazovat do řízení o dědictví.

Jsem si vědom, že shora uvedené názory jsou na hranici výkladu, přesto se domnívám, že poskytnuté argumenty dostatečně odůvodňují účel vzniku svěřenského fondu *mortis causa* a jeho nezahrnutí do řízení o dědictví a z toho vyplývajících důsledků. Domnívám se, že uvedený závěr vyplývá ze systematiky zákona a dále především jeho smyslu a jasného úmyslu zákonodárce, neboť nelze podle ustanovení § 2 odst. 2 OZ dospět k jasnému a bezrozpornému závěru pouze z vlastního smyslu slov zákona v jejich vzájemné souvislosti. Uvedený závěr je diskusní. V odborné literatuře, jak bylo naznačeno, nepanuje shoda.

Pokud jde o náležitosti pořízení pro případ smrti, ty stanoví Díl 2 Hlavy III *Dědické právo Části třetí Absolutní majetková práva OZ*, jde konkrétně zejména o Všeobecná ustanovení § 1491 – 1493, ustanovení o Závěti (§ 1494 – 1581), jejichž součástí je ustanovení o Dovětku (§ 1498) a ustanovení o Dědické smlouvě (§ 1582 – 1593), rovněž ustanovení o Odkazu (§ 1594 – 1632). Vzhledem k rozsahu uvedené materie se pro účely vzniku svěřenského fondu *mortis causa* omezují na problémy či

---

250 Shodně Miloš Kocí v komentáři k ustanovení § 1448 OZ In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

otázky významné ve vztahu k tomuto tématu, budu se zabývat stručně náležitostmi těchto pořízení pro případ smrti, na jejichž základě případně vznikne svěřenský fond, vycházejí zejména z ustanovení § 1452 OZ ve spojení s ustanovením § 311 OZ.

Pořízení pro případ smrti jsou formalizovanými právními jednáními. V případě dědické smlouvy se vyžaduje forma veřejné listiny (notářský zápis).²⁵¹ V případě závěti jde o povinná písemná forma, ledaže byla pořízena závět' s úlevami, vzhledem k tomu, že co je stanoveno zákonem o závěti, platí obdobně i o dovětku, je forma shodná.²⁵² Jako *Přílohu* své práce jsem přiložil ilustrativní dědickou smlouvu (viz *Příloha č. 4*), závět' (viz *Příloha č. 5*) a dovětek (viz *Příloha č. 6*), v případě dědické smlouvy jsem odhlédl od požadavku veřejné listiny, uvádím jí pouze v písemné formě. Pokud jde o tyto uvedené vzory v *Příloze*, vycházel jsem do určité míry ze vzorů dostupných.²⁵³ Ve všech uvedených případech jsem se pokusil vypracovat v zásadě minimální varianty těchto právních jednání, které předpokládají subsidiární aplikaci občanského zákoníku; pokud jde o přiměřenou aplikaci ustanovení § 311 OZ, je situace složitější.

V uvedených ilustrativních vzorech byla nad rámec *essentialia negotii* do pořízení pro případ smrti zařazena některé *naturalia negotii*, ty mají být ale primárně ve statutu, neboť statut musí být vydán (má přísnější formu, s výjimkou dědické smlouvy). Do dědické smlouvy, která má stanovenou formu veřejné listiny, lze ale zahrnout statut, který má mít shodnou formu. V takovém případě, domnívám se, lze přiměřeně použít ustanovení § 311 odst. 2 OZ, které stanoví minimální náležitosti na nadační listinu, přestože je nadační listina v některých znacích podobná smlouvě, kterou se vytváří svěřenský fond (obsahové náležitosti), v jiných naopak statutu (forma). Nic samozřejmě nebrání tomu, aby byla zvolena přísnější forma veřejné listiny i pro závět' a dovětek, v takovém případě může být statut součástí těchto pořízení pro případ smrti (tak činím v případě *Přílohy č. 5* a *Přílohy č. 6*).

---

251 Ustanovení § 1582 odst. 2 OZ.

252 Ustanovení § 1532 a ustanovení § 1498 OZ.

253 Pokud je mně známo, jedinou publikací věnující se vzorům pořízení pro případ smrti podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je tato: TULÁČEK, J. (ed.) a kol. *Vzory podání a smluv s vysvětlivkami*. Praha: Leges, 2014. 672 s. ISBN 978-80-7502-028-4. Nevěnuje se ale specificky pořízení pro případ smrti v případě svěřenských fondů.

V případě nadace rozlišujeme zakládací listinu a pořízení pro případ smrti jako dva druhy nadační listiny.²⁵⁴ Do jisté míry je tedy nepřesné uvádět, že pořízení pro případ smrti může obsahovat nadační listinu²⁵⁵, když pořízení pro případ smrti je takovouto nadační listinou²⁵⁶. Přesto je z úpravy nadací v občanském zákoníku zřejmé, že obvykle budou působit paralelně pořízení pro případ smrti a zakládací listina. Pro odůvodnění tohoto závěru je nutný větší prostor, který mně zaměření práce neposkytuje.²⁵⁷ V případě svěřenského fondu totiž na stejné úrovni rozlišujeme smlouvy o vytvoření svěřenského fondu a pořízení pro případ smrti. Jiným dokumentem je statut svěřenského fondu, který se do jisté míry podobá právě zakládací listině, přesto v případě nadací zpravidla statut existuje a vydává jej zakladatel. Z toho plyne, že jde o statut svěřenského fondu, o kterém hovoří ustanovení § 311 odst. 2 OZ, to co je o něm zde přiměřeně uvedeno, již stanoví, navíc přesněji a ve větším rozsahu, ustanovení § 1452 odst. 2 OZ. Tedy statut svěřenského fondu musí, i když je součástí pořízení pro případ smrti, především splňovat formu veřejné listiny (je splněno u dědické smlouvy) a zároveň obsahovat *essentialia negotii* podle ustanovení § 1452 odst. 2, o kterých pojednávám podrobněji shora.

Náležitosti dědické smlouvy (zřizující svěřenský fond)²⁵⁸

- a. specifikace majetku, který má být vyčleněn²⁵⁹,
- b. vyčlenění uvedeného majetku,
- c. svěření majetku svěřenskému správci,
- d. stanovení účelu, ke kterému je svěřenskému správci majetek svěřen,
- e. povolání svěřenského fondu za dědice nebo povolání svěřenského fondu za odkazovníka, resp. nařízení odkazu,²⁶⁰

---

254 Ustanovení § 309 odst. 1 OZ.

255 Ustanovení § 311 odst. 2 OZ.

256 Ustanovení § 309 odst. 1 OZ.

257 Domnívám se totiž, že zákon v ustanovení § 311 odst. 2 obsahuje chybu, měl by hovořit nikoli o *nadační listině*, ale *zakládací listině*.

258 Jde o *essentialia negotii*.

259 Tento majetek by měl být přesně specifikován vzhledem k požadavku určitosti právního jednání.

260 Viz ustanovení § 311 odst. 1 OZ ve spojení s ustanovením § 1452 odst. 1 OZ a ustanovením § 1582 odst. 2 OZ, domnívám se, že je chybný názor *Vlastimila Pihery* uvedený např. v komentáři k ustanovení § 1468, že je povoláván svěřenský správce za dědice či odkazovníka, neboť vychází z *jiné koncepce svěřenských fondů mortis causa* (SPÁČIL, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5).

- f. přijetí povolání za dědice či za odkazovníka svěřenským správcem²⁶¹,
- případně přijetí druhou stranou, kterou nebude svěřenský správce,
- g. označení svěřenského fondu²⁶².

Není nepředstavitelné, že by dědickou smlouvu uzavřel zakladatel i s někým jiným než svěřenským správcem, i když, jak je uvedeno výše ve výkladu ke smlouvě o vytvoření svěřenského fondu, existují jisté výhrady. Dokonce ustanovení § 1582 odst. 1 OZ předpokládá osobu třetí, kterou zůstavitel povolává za dědice či odkazovníka. Lze si představit, že takováto dědická smlouva bude uzavřena, obdobně jako shora uvedená smlouva, s těmito osobami²⁶³:

- a) s osobou, která byla statutem určena jako obmyšlený,
- b) s osobou, která byla statutem určena jako osoba pověřená dohledem,
- c) s další osobou, která byla statutem určena.

V případě závěti je situace jiná co do náležitostí, jde o jednostranné právní jednání na rozdíl od dědické smlouvy.

Náležitosti závěti (zřízení svěřenského fondu)²⁶⁴

- a. specifikace majetku, který má být vyčleněn²⁶⁵,
- b. vyčlenění uvedeného majetku,
- c. svěření majetku svěřenskému správcí,
- d. stanovení účelu, ke kterému je svěřenskému správcí majetek svěřen,
- e. povolání svěřenského fondu za dědice nebo povolání svěřenského fondu za odkazovníka, resp. nařízení odkazu,²⁶⁶

---

261 To vyplývá z ustanovení § 1448 odst. 3 OZ ve spojení s ustanovením § 1400 odst. 2 OZ.

262 Dovožuji, že jde o *essentialia negotii*, přestože je požadavek na označení stanoven jako obligatorní až u statutu, protože v případě pořízení pro případ smrti je přímo svěřenský fond povoláván za dědice či odkazovníka a vzhledem k požadavku určitosti právního jednání a subjektu, vůči kterému směřuje, je nutné, aby měl označení.

263 Vidím zde jistou provázanost mezi možností být druhou smluvní stranou takovéto dědické smlouvy a být osobou zainteresovanou na existenci svěřenského fondu svým právním zájmem, je nepředstavitelné, že by kdokoli mohl uzavřít takovouto smlouvu se zakladatelem. Můj názor by potřeboval značný prostor pro odůvodnění a související úvahy, který nelze v této práci poskytnout.

264 Jde o *essentialia negotii*.

265 Tento majetek by měl být přesně specifikován vzhledem k požadavku určitosti právního jednání.

266 Viz ustanovení § 311 odst. 1 OZ ve spojení s ustanovením § 1452 odst. 1 OZ a ustanovením § 1494

f. označení svěřenského fondu²⁶⁷.

V případě dovětky jsou náležitosti obdobné jako u závěti s tím rozdílem, že dovětkem lze pouze nařídit odkaz, nikoli povolat dědice.

2.3.4. Prohlášení, případně přijetí pověření

Pro vznik svěřenských fondů *inter vivos* je nutné, aby svěřenský správce přijal pověření ke správě²⁶⁸. Je třeba připomenout, že občanský zákoník nestanoví žádnou formu pro přijetí pověření ke správě svěřenským správcem, proto lze dovodit, že svěřenský správce může přijmout i bezformálně, tedy fakticky, konkludentně, domnívám se, že obvykle se tak stane již ve smlouvě o vytvoření svěřenského fondu, resp. smlouvě o svěření majetku svěřenskému správcí. *Vít Zvánovec* k tomuto v komentáři²⁶⁹ uvádí, že pověření je chápáno jako jednorázové či neformální smluvní zastoupení oproti zmocnění, to se považuje za zastoupení trvalejší a formálnější; tamtéž *Vít Zvánovec* uvádí, že takové rozlišení nelze použít, neboť je svěřenský správce jmenován formálně a trvale. Z uvedeným teoretickým závěrem spíše nesouhlasím, neboť zákon stanoví možnost kdykoli svěřenského správce odvolat²⁷⁰, navíc může být jmenován či pověřen zcela bezformálně²⁷¹, proto splňuje obecné znaky pověření.

Zákon hovoří o přijetí pověření ke správě vyčleněného majetku k určitému účelu, jak je zmíněno výše, pokud bychom se přesto pokusili formalizovat takové přijetí pověření, šlo by nepochybně o prohlášení, jednostranné právní jednání, kterým akceptuje svěřenský správce své pověření. Pokusil jsem se za účelem ilustrativním takovoto vzorová prohlášení vypracovat (viz *Příloha č. 7* a *Příloha č. 8*). Rozlišuji, jak již bylo

---

odst. 1 OZ.

267 Dovožuji, že jde o *essencialia negotii*, přestože je požadavek na označení stanoven jako obligatorní až u statutu, protože v případě pořízení pro případ smrti je přímo svěřenský fond povoláván za dědice či odkazovníka a vzhledem k požadavku určitosti právního jednání a subjektu, vůči kterému směřuje, je nutné, aby měl označení.

268 Ustanovení § 1451 OZ.

269 Komentář k ustanovení § 1451 OZ In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

270 Srov. ustanovení § 1455 odst. 1 OZ.

271 Srov. ustanovení § 1448 odst. 1 OZ či znovu ustanovení § 1455 odst. 1 OZ.

uvedeno shora, tato prohlášení na *Prohlášení, které je podmínkou vzniku svěřenského fondu*²⁷² a *Prohlášení, které není podmínkou vzniku svěřenského fondu*²⁷³, rozlišovacím znakem je, že v druhém případě vznikne svěřenský fond bez ohledu na to, zda je pověření ke správě přijato svěřenským správcem, neboť vzniká *mortis causa*. V případě *Prohlášení, které je podmínkou vzniku svěřenského fondu*, je nutné, aby bylo přijato pověření ke správě, neboť svěřenský fond jinak vůbec nevznikne.²⁷⁴

Lze si představit situaci, kdy svěřenský správce je sice jmenován, ale nepřijme pověření ke správě (v případě, že svěřenský fond vznikl), v takovém případě je nutné jmenovat správce nového. Uvedená situace ale nebude nastávat, neboť institut svěřenského fondu je pravidelně založen na tom, jak již vyplývá z názvu jeho zahraničních variant *fiducie*, *fideikomissu*, *treuhandshaftu*, *fideicomica* a *trustu*²⁷⁵, že jde o důvěrný vztah mezi zakladatelem a svěřenským správcem. Případy, kdy je sice svěřenský správce jmenován, ale např. zemře, nebo je odvolán, odstoupí²⁷⁶ nebo uplyne doba, na kterou byl jmenován²⁷⁷, ústí do situace, kdy je nutné jmenovat správce jiného, neboť situace, kdy je svěřenský fond bez správce, jsou nežádoucí. V takovém případě jmenuje svěřenského správce soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem za podmínky, že nebyl jmenován oprávněnou osobou včas či jej není možné jmenovat zakladatelem nebo jiným způsobem uvedeným ve statutu²⁷⁸.

Na okraj je třeba poznamenat, že zákon nehovoří o tom, kdy je pověření ke správě třeba přijmout. Z dikce ustanovení § 1448 odst. 1 OZ vyplývá, že následuje po ofertě, resp. po tom, co zakladatel svěřenskému správci svěří vyčleněný majetek ke stanovenému účelu. Není podle mého názoru důvodu, aby svěřenský správce nemohl učinit prohlášení, kterým přijímá pověření ke správě, neboli se zavázat majetek držet a spravovat²⁷⁹, *pro*

---

272 Viz Příloha č. 7.

273 Viz Příloha č. 8.

274 Ustanovení § 1451 OZ.

275 Srov. komentář Bohumilam Poláčka a Petra Šuka k ustanovení § 73 ZMPS (PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, N., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 928 s. ISBN 978-80-7478-368-5).

276 Viz ustanovení § 1438 OZ.

277 Lze dovodit z ustanovení § 1439 OZ.

278 Viz ustanovení § 1455 odst. 1 a 2 OZ.

279 Podle mého názoru používá OZ v případě svěřenských fondů „přijme pověření ke správě“ a „se zaváže tento majetek držet a spravovat“ jako synonyma v kontextu svěřenských fondů.

futuro, tedy ještě před tím, než je uzavřena smlouva o vytvoření svěřenského fondu a ještě před tím, než je vydán statut. V takovém případě by vlastně šlo o nabídku, je-li dostatečně určitá, potenciálního svěřenského správce, bude-li jmenován, závazku majetek držet a spravovat.

2.4. Správa svěřenského fondu

Je nutné předeslat, že na správu svěřenského fondu se aplikují podpůrně ustanovení obecné úpravy správy cizího majetku (viz ustanovení § 1400 – 1447 OZ), ke kterým je úprava správy svěřenského fondu (viz ustanovení § 1453 – 1467 a četné přesahy z jiných ustanovení o svěřenských fondech z Oddílu 4 *Svěřenský fond*) *lex specialis*.

Rozlišujeme jednotlivé fáze existence svěřenského fondu, to je jeho založení a vznik (v zásadě spadají v jedno, podrobněji shora), jeho existenci a závěrečnou fázi jeho existence, která končí jeho zánikem. Správa je potom spojena se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajícími z kogentní úpravy obecné správy cizího majetku a speciální úpravy správy svěřenského fondu. V okamžiku vzniku svěřenského fondu může mít svěřenský fond svěřenského správce, který přijal pověření ke správě, nebo ho teprve bude mít (případ svěřenského fondu *mortis causa*, kdy před smrtí zakladatele svěřenský správce pověření ke správě dosud nepřijal). Stejně tak nemá svěřenský fond v obdobích mezi skončením činnosti svěřenského správce a přijetím správy novým svěřenským správcem žádného svěřenského správce.

Není možné správu svěřenského fondu ztotožňovat s činností správce svěřenského fondu, zákon tak nečiní,²⁸⁰ jak ale upozorňuje *Vlastimil Pihera*²⁸¹, má svěřenský správce pro svěřenský fond zásadní význam. V případě svěřenských fondů *inter vivos* totiž pouze přijetím správy svěřenským správcem vzniká svěřenský fond a pouze svěřenský správce vykonává vlastnické právo k majetku ve svěřenském fondu.

---

280 Viz ustanovení § 1438 ve spojení s ustanovením § 1439 OZ.

281 Viz komentář *Vlastimila Pihery* k ustanovení § 1456 In: SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5.

V případě správy svěřenského fondu můžeme tedy rozlišovat tyto *fáze správy*²⁸²:

- 1. vznik svěřenského fondu,**
- 2. vznik správy prvním svěřenským správcem²⁸³,**
- 3. trvání svěřenského fondu,**
- 4. případně skončení správy prvním svěřenským správcem²⁸⁴,**
- 5. případně vznik správy dalším svěřenským správcem²⁸⁵,**
- 6. ukončování svěřenského fondu²⁸⁶,**
- 7. zánik svěřenského fondu²⁸⁷.**

Zásadní je uvědomit si, že svěřenský fond je druhem správy cizího majetku a svěřenský správce není pochopitelně druhem správy, ale osobou, která vykonává činnost svěřenského správce²⁸⁸. Tato činnost může být nazvána správou, neboť svěřenský správce je pověřován správou, kdežto právě svěřenský fond je správa sama. Toto rozlišení mezi svěřenským fondem (správa) a správou svěřenským správcem vychází z ustanovení § 1438 OZ a ustanovení § 1439 OZ. Liší se tedy skončení správy jako činnosti správce podle ustanovení § 1438 OZ a skončení (zánik) správy podle ustanovení § 1439, protože tyto se nekryjí. Tento zánik správy je nutné chápat *largo sensum* jako ukončování svěřenského fondu a zánik svěřenského fondu, když právě ukončování svěřenského fondu je zahájeno skončením svěřenského fondu²⁸⁹.

Rozlišování uvedených *fází správy*, každá z nich ale nemusí nastat, jsou definovány fázemi činnosti svěřenského správce (jinými slovy jde o fáze správy svěřenským správcem) a fázemi existence svěřenského fondu, uvedené má vliv na práva a povinnosti svěřenského správce, kterým se budu věnovat níže. Hovoří-li kupř. zákon o

---

282 A to ve smyslu správy svěřenského fondu.

283 Půjde o situace svěřenských fondů *mortis causa*. Vznik správy prvního svěřenského správce a vznik správy svěřenského fondu nemusí spadat v jedno.

284 Tato fáze může být totožná se zánikem správy. Je nutné v tomto případě chápat skončení první správy jako správy svěřenského správce, jak ho používá § 1446 odst. 1 OZ.

285 Tato fáze je jako jediná fakultativní, nemusí nastat.

286 Viz ustanovení § 1471 OZ, jde přesněji o ukončování, resp. končení správy svěřenského fondu.

287 Nutno uvést zánik svěřenského fondu jako zvláštní kategorii fáze správy, neboť s ní je spojen konec povinností správce a tedy definitivní zánik správy tohoto správce.

288 Viz ustanovení § 1438 OZ.

289 Viz ustanovení § 1471 OZ ve spojení s ustanovením § 1439 OZ.

skončení správy v ustanovení § 1446 odst. 1 OZ, má na mysli správu svěřenským správcem, neboť zde může být další svěřenský správce, jde-li ale o ukončování správy v ustanovení § 1471 OZ („správa svěřenského fondu končí“), je to správa svěřenského fondu, ale správa svěřenským správcem pokračuje²⁹⁰, neboť nejsou dány důvody podle ustanovení § 1438 OZ, lze nalézt celou řadu dalších případů. Tato otázka by vyžadovala větší teoretické zpracování, protože zákon je ne zcela přehledný při subsidiární aplikaci ustanovení o správě cizího majetku na svěřenský fond, některé závěry mohou být problematické, v této práci není prostor poskytnout vyčerpávající argumentaci.

První svěřenský správce je tedy pověřen²⁹¹ buď přímo zakladatelem ve smlouvě, nebo v pořízení pro případ smrti, případně jmenován statutem, nebo zakladatelem, nebo je jmenován podle statutu.²⁹² Když svěřenský správce přijme pověření ke správě, resp. souhlasí se svým jmenováním, vzniká *správa prvním svěřenským správcem* a rovněž, v případech svěřenských fondů *inter vivos*, *vznikne svěřenský fond*. Na tomto místě je třeba uvést, že svěřenský správce má povinnost se ujmout tohoto majetku a jeho správy. Lze dovodit, že se na něho okamžikem přijetí pověření ke správě, resp. souhlasem se jmenováním a následným jmenováním, vztahují ustanovení o správě cizího majetku, neboť je od tohoto okamžiku svěřenským správcem, třebaže zákon hovoří o tom, že se má ujmout správy.²⁹³ V tomto smyslu se má ujmout toliko své správy, správy svěřenským správcem, nikoli ustanovení o správě, která se aplikují bez ohledu na jeho vůli, zavázali se.

Trvá-li svěřenský fond, pak se uplatní úprava správy cizího majetku, resp. svěřenského fondu v plném rozsahu a to ve své pravidelné podobě, svěřenský fond existuje a má naplňovat svůj účel. Během této fáze bude pravidelně docházet k tomu, že

---

290 V případě ustanovení § 1473 odst. 1 OZ jde znovu o správu svěřenského fondu, která sice skončila, ale svěřenský správce má oprávnění a povinnosti vyplývající pro něho z jeho správy.

291 Domnívám se, že lze v tomto případě do jisté míry ztotožnit pověření svěřenského správce se jmenováním správcem, v obou případech je možnou reakcí pouze přijetí pověření ke správě nebo přijetí jmenování, resp. souhlas se jmenováním, což je ve svém důsledku totožné, neboť konsensus se týká toho, že se někdo stává svěřenským správcem. Rozdíl je v tom, že zákon hovoří o pověření v případě, že má vzniknout svěřenský fond, pokud již vznikl, hovoří o jmenování.

292 Viz ustanovení § 1455 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 1448 odst. 1 OZ.

293 Shodně Miloš Kocí v komentář k ustanovení § 1448 OZ In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

svěřenskému správci skončí jeho činnost²⁹⁴ a to jeho smrtí či zánikem (konec *ipso facto*), odvoláním, odstoupením, omezením svéprávnosti, nebo osvědčením úpadku. Skončení činnosti (prvního) svěřenského správce a *skončení správy (prvním) svěřenským správcem* je nutné ztotožňovat, jak jsem též naznačil shora, neboť bychom se jinak dostali do neřešitelných výkladových problémů. Tak např. ustanovení § 1446 odst. 1 *in principio* OZ stanoví, že „Správce při ukončení správy předá spravovaný majetek beneficiantovi nebo nově nastupujícímu správci...“ Nejde zde o ukončení správy podle ustanovení § 1439 OZ, neboť by správa mohla zaniknout zánikem práva beneficianta ke spravovanému majetku a správce by neměl komu předat spravovaný majetek, stejně tak hovoří ustanovení § 1446 odst. 1 OZ o předání spravovaného majetku nastupujícímu správci, ale svěřenský fond nadále existuje, takže nejde o ukončení svěřenského fondu podle ustanovení § 1471 OZ. V uvedeném případě se myslí skončením správy skončení činnosti svěřenského správce, kterou je nutné považovat za správu svěřenským správcem.

Lze poukázat na to, že v rámci správy prvním svěřenským správcem má svěřenský správce povinnosti, které následují po skončení jeho činnosti, jsou to především povinnosti spojené s předložením vyúčtování²⁹⁵, předání majetku²⁹⁶, atp. Dále můžeme za obdobných podmínek rozlišovat *vznik správy dalším svěřenským správcem*, který může nastoupit po prvním svěřenském správcem. V mezičase bude samozřejmě svěřenský fond nadále existovat. Pro obnovení naplňování jeho účelu bude nutné, aby měl svěřenského správce. Domnívám se, že komentář²⁹⁷ *Luboše Tichého* k ustanovení § 1443 OZ vychází chybně z DůvZ, která patrně nebyla upravena a hovoří o tom, že vyvíjí správce činnost i *po* skončení správy, tak tomu ale není, neboť zákon stanoví, že tuto činnost vyvíjí *při* skončení správy, čemuž, domnívám se, lze rozumět tak, že v souvislosti se skončením správy svěřenským správcem vyvíjí svěřenský správce činnost, tato činnost ale nakonec představuje skončení správy, neboť svěřenský správce je vázán povinnostmi vyplývajícími ze zákona a statutu.

Ukončování svěřenského fondu vyplývá z ustanovení § 1471 věty první OZ:

---

294 Viz ustanovení § 1438 OZ.

295 Viz ustanovení § 1445 OZ.

296 Viz ustanovení § 1446 odst. 1 OZ.

297 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

Uplyne-li doba, na kterou byl svěřenský fond zřízen, je-li dosaženo účelu, pro který byl svěřenský fond zřízen, nebo rozhodne-li tak soud, *správa svěřenského fondu končí*. Zákon předpokládá, že správa svěřenského fondu neskončí ihned, ale dojde k vypořádání majetku ve svěřenském fondu. Svěřenský správce má některé povinnosti jako předložení vyúčtování²⁹⁸. Domnívám se, že správa svěřenským správcem neskončila, neboť nebyly dány důvody ustanovení § 1438 OZ. Na to navazuje *zánik svěřenského fondu*, který nastupuje v okamžiku, kdy je vše vypořádáno, rovněž absencí majetku (*zánik ipso facto*). V tomto případě skončí činnost správce, resp. správa svěřenským správcem *ipso facto*.

2.4.1. Jmenování a odvolání svěřenského správce

Kdo je oprávněn **jmenovat**²⁹⁹ svěřenského správce:

- a. zakladatel ve statutu, nebo ve smlouvě, nebo v pořízení pro případ smrti,
- b. zakladatel po vzniku svěřenského fondu *inter vivos*,
- c. jiná osoba konkrétně určená statutem,
  - i. obmyšlený,
  - ii. třetí osoba,
- d. jiná osoba, která vzejde z pravidel o určení toho, kdo je oprávněn jmenovat, jak vyplývají ze statutu³⁰⁰,
- e. soud³⁰¹ (na návrh osoby, která na tom má právní zájem).

Kdo je oprávněn **odvolat** svěřenského správce:

- a. zakladatel po vzniku svěřenského fondu *inter vivos*,
- b. jiná osoba konkrétně určená statutem,
  - i. obmyšlený,
  - ii. třetí osoba,
- c. jiná osoba, která vzejde z pravidel o určení toho, kdo je oprávněn jmenovat, jak

---

298 Viz ustanovení § 1445 OZ.

299 Odhlížím zde od toho, že ve smlouvě nebo pořízení pro případ smrti může být konkrétní svěřenský správce pověřován, jde o obdobu jmenování v tomto případě.

300 Zákon hovoří v ustanovení § 1455 odst. 1 OZ o *určení jiného způsobu jmenování nebo odvolání svěřenského správce*.

301 Ustanovení § 1455 odst. 2 OZ ve spojení s ustanovením § 1466 odst. 1 OZ.

vyplývají ze statutu³⁰²,
e. soud³⁰³ (na návrh osoby, která na tom má právní zájem).

Jmenování svěřenského správce je bezformální, neurčí-li statut jinak. Naopak odvolání svěřenského správce probíhá písemným prohlášením podle ustanovení § 1441 OZ. Odvolání může proběhnout bez uvedení důvodů; jak uvádí *Lucie Josková*³⁰⁴, oproti vzorovému ustanovení čl. 1276 CCQ, je tímto založena významná závislost správce na zakladateli. *Lucie Josková*³⁰⁵ i *Vlastimil Pihera*³⁰⁶ shodně konstatují, že je možné určit svěřenskému správci „funkční období“, po kterém je nutné opětovné jmenování. Na okraj je vhodné připomenout, že osobou, která má právní zájem, je právní nástupce zakladatele³⁰⁷, není už ale osobou, na kterou by *ex lege* přešlo oprávnění zakladatele jmenovat či odvolávat svěřenského správce.³⁰⁸

2.4.2. Osoba svěřenského správce a jeho působnost

Správce může být každý svéprávný člověk, rovněž právnická osoba, pokud tak stanoví zákon; zákon tak stanoví v případě investičních společností podle zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech („ZISIF“). Nutno předeslat, že zákon neklade žádné požadavky na osobu svěřenského správce „stran vzdělání či praxe ani neomezuje okruh možných svěřenských správců.“³⁰⁹ Vzhledem k ustanovení § 1455 odst. 1 OZ lze určit takovéto podmínky ve statutu. Důvodová zpráva

---

302 Zákon hovoří v ustanovení § 1455 odst. 1 OZ o *určení jiného způsobu jmenování nebo odvolání svěřenského správce*.

303 Ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

304 *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1455 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

305 *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1455 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

306 Viz komentář *Vlastimila Pihery* k ustanovení § 1455 (SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5).

307 To vyplývá z ustanovení § 1470 ve spojení s ustanovením § 1469 OZ.

308 Shodně s další argumentací *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1455 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

309 *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1453 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

k § 1453 až 1456 OZ stanoví, že „nelze vyloučit, aby se správcem svěřenského fondu stal jeho zakladatel nebo obmyšlený.“ Tím, že se stanoví³¹⁰, že svěřenský fond má v takovém případě mít dalšího svěřenského správce, se zákonodárce snažil vyhnout případným rizikům (střetu zájmů), která by tato úprava přinášela. Jak uvádí *Vlastimil Pihera*³¹¹, není vyloučeno, že svěřenský správce bude zároveň zakladatel a zároveň obmyšlený, tedy jedna osoba.

Správce je v obecné rovině zástupcem vlastníka³¹², jde ale o vyvratitelnou právní domněnku, proto dovozují, že tomu v případě svěřenského fondu tak není, neboť svěřenský fond nemá vlastníka³¹³ (jde totiž o vyčleněný majetek a práva a povinnosti k němu). Uplatní se speciální úprava, že totiž svěřenský správce vykonává vlastnická práva k majetku, přesněji jmění, ve svěřenském fondu, ale vlastníkem není;³¹⁴ spolu s *Kryštofem Hornem*³¹⁵ lze dovést, že je svěřenský správce ve vztahu ke spravovanému majetku *quasi vlastník*³¹⁶, neboť vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet svěřenského fondu.³¹⁷ Připomeňme názor *Vlastimila Pihery* v komentáři³¹⁸, že totiž není možné zaměňovat pověření svěřenského správce za zastoupení, a tudíž se subsidiárně nepoužijí ustanovení o zastoupení z obecné části občanského zákoníku.

Správa svěřenského fondu je správou plnou³¹⁹, což znamená, že svěřenský správce, neboť jemu je zakladatelským právním jednáním *stricto sensum*, svěřena správa vyčleněného majetku ve svěřenském fondu, má povinnost dbát o jeho rozmnožení a

---

310 Ustanovení § 1454 *in fine* OZ.

311 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1454 OZ.

312 Viz ustanovení § 1400 odst. 2 OZ.

313 Viz ustanovení § 1400 odst. 2 OZ ve spojení s ustanovením § 1448 odst. 3 věta za středníkem OZ.

314 Viz ustanovení § 1448 odst. 3 OZ.

315 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

316 Podle ustanovení § 1456 OZ se bude uvádět do veřejného seznamu nebo jiné evidence svěřenský správce *jako vlastník* majetku ve svěřenském fondu s poznámkou „svěřenský správce“.

317 Pomineme-li, že „účet“ může mít pouze osoba, není možné dovést, že jde pouze o majetek, který se připisuje svěřenskému fondu, musí jít o práva i povinnosti, které lpí na majetku svěřenského fondu, nehledě na osobu svěřenského správce.

318 Viz komentář *Vlastimila Pihery* k ustanovení § 1400 (SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5).

319 Ustanovení § 1456 OZ.

uplatnění v zájmu obmyšleného.³²⁰ Současně v zásadě neplatí, co je stanoveno o prosté správě, neboť účelem ustanovení o prosté správě je zachování cizího majetku, tedy jde o omezené nakládání se svěřeným majetkem a ustanovení o prosté správě tedy představují limity této správy, kdežto ustanovení o plné správě jsou v zásadě příkazy, jak a za jakým účelem takové v zásadě neomezitelné nakládání činit. Je nutné připomenout, že působnost svěřenského správce, jak ji vymezuje např. *Lucie Josková*³²¹, má v zásadě dvě složky a to je: *držba a správa majetku ve svěřenském fondu a personální kompetence*. V případě personálních kompetencí jde o možnost svěřenského správce jmenovat obmyšleného a určit mu plnění ze svěřenského fondu v případě, že ho nejmenuje zakladatel.³²²

Zakladatelské právní jednání, totiž statut svěřenského fondu, může omezit rozsah plné správy, takové omezení je možné, jak uvádí *Lucie Josková*³²³: „Lze soudit, že taková úprava je možná, neboť kontrolní oprávnění lze kvalifikovat jako preventivní způsob dohledu, ke kterému je zakladatel ze zákona oprávněn (§ 1463 odst. 1).“ Dále odkazuje na québeckou literaturu³²⁴, která shodně konstatuje, že takovému ustanovení statutu nic nebrání. Jde nicméně jen o vnitřní omezení působnosti svěřenského správce, navíc není zatím zajištěna publicita statutu. Následují možná *ustanovení statutu omezující plnou správu*³²⁵, domnívám se, že jde o *naturalia*³²⁶ a *accidentalia negotii* statutu:

a. povinnost správce nechat si určitá právní jednání schválit:

- i. zakladatelem,
- ii. obmyšleným,
- iii. třetí osobou,

b. omezení úplatného zcizování určitého majetku,

---

320 Viz ustanovení § 1409 OZ.

321 JOSKOVÁ, L. Postavení svěřenského správce. s. 179-187 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

322 Ustanovení § 1457 odst. 2 OZ ve spojení s ustanovením § 1458 OZ.

323 Komentář k ustanovení § 1456 OZ (ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

324 BECKER, R. *Die fiducie von Québec und der Trust. Ein Vergleich mit verschiedenen Modellen fiduziarischer Rechtsfiguren im civil law*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. 507 s. ISBN 978-3-16-149138-2.

325 Inspirováno *Lucií Joskovou* v komentáři k ustanovení § 1456 OZ (ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

326 Je-li zákonem stanoveno subsidiární pravidlo.

- c. stanovení neomezeného bezúplatného zcizování určitého majetku³²⁷,
- c. stanovení míry rizika, které může svěřenský správce s majetkem podstupovat:
  - i. větší riziko než stanoví pravidla o obezřetných investicích³²⁸,
  - ii. menší riziko, než stanoví pravidla o obezřetných investicích,
- d. stanovení určitého majetku, který nelze zatěžovat³²⁹.

Velmi důležitou je povinnost svěřenského správce jednat s péčí řádného hospodáře, podrobněji se jí věnuje *Bohumil Havel s Vlastimilem Piherou*³³⁰ a rovněž *Lucie Josková*³³¹. Tato povinnost má dvě složky a to *due of care* (potřebné znalosti a péče) a *due of loyalty* (potřebná loajalita)³³². Standard povinnosti péče řádného hospodáře je objektivním měřítkem.

Pokud jde přenesení působnosti svěřenského správce, zákon to umožňuje. Pravidlem je, že svěřenský správce plní své povinnosti osobně³³³, přesto může svěřenský správce přenést svoji působnost či se dát jinak zastoupit při jednotlivém právním jednání³³⁴. *Lucie Josková*³³⁵ dovozuje, s čímž lze souhlasit, že tehdy, když při přenesení působnosti či při zastupování takovou osobu pečlivě svěřenský správce vybere a dá jí dostatečné pokyny, je naplněna povinnost péče řádného hospodáře, kterou je i tehdy svěřenský správce vázán. Nutné je podle *Lucie Joskové* dovodit, že svěřenský správce při

---

327 Platí totiž, že bezúplatné zcizování cizího majetku je omezené podle ustanovení § 1416 OZ.

328 Svěřenský správce má totiž povinnost řídit se pravidly o obezřetných investicích podle ustanovení § 1432 a násl. OZ, další argumentaci přináší *Lucie Josková, ibid.*

329 V tomto jinak svěřenský správce není omezen (ustanovení § 1408 argumentem *a contrario*).

330 HAVEL, B., PIHERA, V. Trust, fiducie, treuhand v Evropě a svěřenství v České republice. s. 53 – 66 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

331 JOSKOVÁ, L. Postavení svěřenského správce. s. 179-187 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

332 Viz ustanovení § 159 odst. 2 OZ, jde o legislativní definici péče řádného hospodáře, kterou dosud poskytovala toliko judikatura a doktrína.

333 Ustanovení § 1401 odst. 1 *in principio* OZ.

334 Ustanovení § 1401 odst. 1 *in fine* OZ.

335 JOSKOVÁ, L. Postavení svěřenského správce. s. 179-187 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

delegaci své působnosti má povinnost následné kontroly, aby byla naplněna povinnost péče řádného hospodáře, jak vyplývá z dosavadní judikatury³³⁶. *Vlastimil Pihera* v komentáři³³⁷ správně odlišuje, jak vyplývá z uvedeného ustanovení, že delegace působnosti se týká toliko nediskrečních oprávnění.

2.4.3. Pluralita svěrenských správců (spolusprávců)³³⁸

Je-li svěrenských správců více, hovoříme o pluralitě svěrenských správců. Jak již bylo zmíněno, pluralita svěrenských správců je obligatorní v případě, že svěrenský správce je zároveň zakladatelem či obmyšleným („zainteresovaný“ svěrenský správce)³³⁹, tehdy musí mít svěrenský fond ještě jednoho „nezávislého“³⁴⁰ svěrenského správce, který je osobou třetí. Důležitou otázkou je, jak tito svěrenští správců právně jednají. Je nutné odlišit tvorbu vůle a projev vůle (způsob jednání).

Je-li pluralita svěrenských správců, vůle se stvoří podle ustanovení § 1428 OZ, tedy zpravidla svěrenští správců rozhodují prostou většinou hlasů a každý svěrenský správce má jeden hlas; domnívám se spolu s *Lucií Joskovou*, že toto pravidlo platí s výjimkou případu, kdy svěrenský správce je „zainteresovaným“ svěrenským správcem. Pak se uplatní, co uvádí *Vlastimil Pihera*³⁴¹: „V této souvislosti lze podotknout, že svěrenský fond může mít v zásadě neomezené množství správců. V případě, kdy by např. jeden z pěti svěrenských správců byl současně v postavení obmyšleného, vztahuje se požadavek na společné rozhodování a jednání pouze na jednání a rozhodování tohoto jednoho správce, nikoli ostatních; ve vztahu k rozhodování zbylých správců se uplatní obecná úprava v § 1428, přičemž je na statutu, aby stanovil, se kterým z těchto

---

336 Tak např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005.

337 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1401 OZ.

338 Tento pojem používá DůvZ např. v textu k § 1453 – 1456 OZ.

339 Toto označení používá *Lucie Josková* v komentáři k ustanovení § 1454 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

340 Toto označení používá *Bohumil Havel* a *Vlastimil Pihera* In: HAVEL, B., PIHERA, V. Trust, fiducie, treuhand v Evropě a svěrenství v České republice. s. 53 – 66 In: TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 235 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

341 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1454 OZ.

svěřenských správců je svěřenský správce-beneficiet povinen jednat společně a nerozdílně.“

Pokud jde o projev vůle (způsob jednání), tedy vlastní právní jednání, jak již bylo naznačeno, právně jedná „zainteresovaný“ svěřenský správce vždy s jedním „nezávislým“ svěřenským správcem. Pokud jde o běžnou pluralitu správců, kde žádný ze správců není „zainteresován“, každý právně jedná samostatně³⁴², neboť ustanovení § 1428 odst. 1 OZ hovoří toliko o tvorbě vůle, pokud tedy používá sousloví „rozhoduje a jedná“, má na mysli jednání nikoli právní. To lze dovést zejména z ustanovení § 1454 OZ *a contrario*, neboť jinak nemusí jednat právně společně. Jen na okraj lze upozornit, jak shodně uvádí *Luboš Tichý*³⁴³, že každý ze svěřenských správců může mít svoji působnost.

Mezi svěřenskými spolusprávcí mohou vzniknout neshody; některé situace by mohly vést k ochromení společné správy, a proto se stanoví, že při překážkách způsobených právní událostí a pro soustavnou nečinnost či soustavný odpor svěřenského správce, mohou při tvorbě vůle (a jejím naplňování) svěřenští správcí jednat samostatně (účelem je udržení současného stavu).³⁴⁴ V záležitostech, které nesouvisí s udržením současného stavu, je nutný souhlas soudu. Dále zákon rozlišuje mezi přítomným a nepřítomným svěřenským správcem v otázce schválení rozhodnutí svěřenských správců, v prvním případě se má za to, že souhlasí, v druhém případě, že rozhodnutí schválil, a to tehdy, nevyjádřil-li se v obou případech bez zbytečného odkladu (nahlíženo subjektivně).³⁴⁵

2.4.4. O právech a povinnostech svěřenského správce a jeho odpovědnosti

Přijetím pověření ke správě se svěřenský správce zavázal majetek svěřenského fondu držet a spravovat. Tímto okamžikem pro něho jako svěřenského správce platí kogentní ustanovení o správě cizího majetku, resp. taková dispozitivní ustanovení, která

---

342 Shodně *Lucie Josková*, op. cit. i *Vlastimil Pihera*, op. cit.

343 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III.* § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1428 OZ.

344 Viz ustanovení § 1429 odst. 1.

345 Viz ustanovení § 1431 odst. 1 a odst. 2. OZ.

nejdou statutem vyloučena. Je nutné rovněž připomenout, že se vznikem svěřenského fondu přijetím pověření ke správě a rovněž přijetím pověření ke správě v případě, že svěřenský fond vznikl již před tímto přijetím, má svěřenský správce povinnost se majetku ujmout a ujmout se jeho správy. Blíže se otázce ujmoutí majetku věnuje pouze *Miloš Kocí*³⁴⁶, jde o to, že „je tedy (svěřenský správce – pozn. autora) povinen usilovat i o to, aby byl vyčleněný majetek skutečně převeden ve prospěch svěřenského fondu, a to buď zakladatelem, nebo jeho právními nástupci. V situaci, kdy tak zakladatel ještě ani částečně neučinil, však svěřenský fond není bez majetku, neboť má za zakladatelem pohledávku, s níž může svěřenský správce disponovat.“

Lze souhlasit i s jeho závěrem, že pokud se neprodleně neujme svěřenský správce správy majetku, který se zavázal držet a spravovat, poruší svoje povinnosti vyplývající z péče řádného hospodáře, s kterou musí vykonávat svoji působnost.³⁴⁷

V souvislosti s plnou správou, kterou má svěřenský správce, a z jiných ustanovení o jeho právech a povinnostech, je nutné vymezit, že svěřenský správce má následující nejdůležitější **povinnosti**:

- a. ujmout se majetku a jeho správy,
- b. dbát o rozmnožení majetku a jeho uplatnění v zájmu obmyšleného³⁴⁸,
- c. povinnosti vyplývající z péče řádného hospodáře,
- d. povinnost rovného zacházení³⁴⁹,
- e. vést spolehlivé záznamy o spravovaném majetku³⁵⁰,
- f. nesmísit svůj majetek s majetkem spravovaným³⁵¹,
- g. povinnosti vyplývající z pravidel o obezřetných investicích³⁵²,
- h. notifikovat existenci svěřenského fondu³⁵³,
- i. umožnit kontrolu dokladů (na žádost osoby vykonávající dohled)³⁵⁴,

---

346 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1448 OZ.

347 Viz ustanovení § 1411 OZ.

348 Ustanovení § 1409 OZ.

349 Ustanovení § 1412 odst. 1 OZ ve spojení s ustanovením § 1412 odst. 2 OZ.

350 Ustanovení § 1414 *in principio* OZ.

351 Ustanovení § 1414 *in fine* OZ.

352 Viz ustanovení § 1407 OZ ve spojení s ustanoveními § 1432 a násl. OZ.

353 Viz ustanovení § 1465 odst. 1 OZ.

354 Ustanovení § 1465 odst. 2 *in principio* OZ.

- j. předložit vyžádané vyúčtování, zprávu nebo jinou informaci (na žádost osoby vykonávající dohled)³⁵⁵,
- k. nenabýt spravovaný majetek pro sebe, nedostal-li souhlas obmyšleného³⁵⁶,
- l. neužívat spravovaný majetek k vlastnímu prospěchu, nedostal-li souhlas obmyšleného³⁵⁷,
- m. neužívat informace získané při správě k vlastnímu prospěchu, nedostal-li souhlas obmyšleného³⁵⁸,
- n. povinnost nejméně jednou ročně předložit obmyšlenému vyúčtování správy³⁵⁹,
- o. předložit při ukončení správy vyúčtování³⁶⁰,
- p. předat spravovaný majetek při ukončení správy³⁶¹,
- q. vydat vše, co získal do svěřenského fondu v průběhu správy³⁶²
- r. nejmenovat obmyšleného pro vlastní zisk³⁶³,
- s. podat návrh soudu, aby jmenoval osobu oprávněnou dohlížet na správu svěřenského fondu za budoucího obmyšleného, neučinil-li tak zakladatel³⁶⁴,
- t. nejmenovat obmyšleného pro vlastní zisk³⁶⁵,
- u. určit obmyšlenému plnění pro vlastní zisk³⁶⁶.

a následující nejdůležitější **práva**:

- a. činit se spravovaným majetkem vše, co je nutné a užitečné³⁶⁷, a to např.
  - i. změnit účel majetku,
  - ii. úplatně zcizit majetek (bez omezení)³⁶⁸,

355 Ustanovení § 1465 odst. 2 *in fine* OZ.

356 Viz ustanovení § 1415 odst. 1 OZ.

357 Viz ustanovení § 1415 odst. 2 *in principio* OZ.

358 Viz ustanovení § 1415 odst. 2 *in fine* OZ.

359 Ustanovení § 1436 odst. 1 OZ.

360 Ustanovení § 1445 OZ.

361 Ustanovení § 1446 odst. 1 OZ ves pojení s ustanovením § 1472 OZ.

362 Viz ustanovení § 1446 odst. 2 OZ.

363 Ustanovení § 1458 odst. 2 OZ.

364 Dovožují tak z ustanovení § 1464 OZ, že jde o povinnost, nikoli právo svěřenského správce podat návrh soudu.

365 Ustanovení § 1458 odst. 2 OZ.

366 Ustanovení § 1458 odst. 2 OZ.

367 Lze souhlasit s názorem *Lucie Joskové* v komentáři k ustanovení § 1456 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7), že totiž správce může měnit účel spravovaného majetku, což není totéž jako změna účelu svěřenského fondu; konečným měřítkem je rozmnožení majetku a jeho uplatnění v zájmu obmyšleného.

368 To vyplývá argumentem *a contrario* z ustanovení § 1408 OZ.

- iii. bezúplatně zcizit majetek (s omezeními)³⁶⁹,
  - iv. zatížit majetek³⁷⁰,
  - v. investovat majetek,
- b. právo na odměnu³⁷¹,
- c. jmenovat obmyšleného, nevyužije-li ho zakladatel (je-li určen okruh obmyšlených statutem v případě svěřenských fondů se soukromým účelem)³⁷²,
- d. určit plnění obmyšlenému, nevyužije-li ho zakladatel (je-li určen okruh obmyšlených statutem v případě svěřenských fondů se soukromým účelem)³⁷³,
- e. pojistit spravovaný majetek proti běžným rizikům³⁷⁴,
- f. pojistit svou majetkovou odpovědnost, vykonává-li správu bezúplatně³⁷⁵
- g. zadržovací právo k majetku, který je povinen vydat, a to k zajištění svých pohledávek³⁷⁶,
- h. započíst svoji pohledávku proti vzájemné pohledávce obmyšleného při vydání peněžních prostředků³⁷⁷.

Jak připomíná důvodová zpráva³⁷⁸, povinnosti správce se vztahují k výkonu jeho činnosti. Odpovědnost svěřenského správce je odpovědností subjektivní, svěřenský správce odpovídá za zavinění. Tato odpovědnost ale v zásadě vyplývá ze standardu péče řádného hospodáře, který je objektivním měřítkem, proto lze hovořit o tzv. objektivizovaném zavinění.³⁷⁹ Je vhodné doplnit tím, co uvádí *Vlastimil Pihera*: „Požadavek na jednání s péčí řádného hospodáře má charakter ustanovení sloužícího k ochraně veřejného pořádku, a od komentovaného ustanovení se tedy není možno odchýlit, a to ani s účinky mezi smluvními stranami (§ 1 odst. 2, § 979). Na rozdíl od úpravy odpovědnosti členů orgánů obchodních korporací zákon na správce cizího majetku pro

---

369 Viz ustanovení § 1416 OZ.

370 Viz ustanovení § 1408 OZ s použitím argumentu *a contrario*.

371 Ustanovení § 1402 odst. 1 OZ.

372 Viz ustanovení § 1457 odst. 1 a odst. 2 OZ.

373 Viz ustanovení § 1457 odst. 1 a odst. 2 OZ.

374 Viz ustanovení § 1427 odst. 1 OZ.

375 Viz ustanovení § 1427 odst. 2 OZ.

376 Viz ustanovení § 1447 *in principio* OZ.

377 Viz ustanovení § 1447 *in fine* OZ.

378 DůvZ k § 1411 až 1418 OZ.

379 Viz *Luboš Tichý* v komentáři k ustanovení § 1417 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

případy sporu nepřenáší důkazní břemeno (srov. § 52 odst. 2 ZOK).“ V případě plurality svěřenských správců jsou v zásadě svěřenští správci solidárně odpovědní.³⁸⁰

2.4.5. Vztah správy a dohledu

Dohled nad správou svěřenského fondu vykonávají³⁸¹:

- a. zakladatel,
- b. obmyšlený,
- c. *protektor trustu*³⁸²,
- d. jiná osoba, skupina osob, nebo orgán veřejné moci v případech stanovených zákonem,
- e. osoba oprávněná dohlížet na správu svěřenského fondu v zájmu obmyšleného, který ještě není³⁸³,
- f. soud (ve smyslu ustanovení § 1466 OZ).

Sporná je otázka, zda oprávnění dohledu nad správou trustu má právní nástupce zakladatele, když důvodová zpráva hovoří výslovně o tom, že: „Předně musí právo kontroly náležet zakladateli svěřenského fondu, případně – při smrti nebo zániku zakladatele – jeho právnímu nástupci.“³⁸⁴ Vzhledem z zákonnému ustanovení potom naopak *Vlastimil Pihera*³⁸⁵ uvádí: „Právo dohledu je právem osobním a nepřechází na dědice zakladatele (nestanoví-li statut něco jiného).“ Správně uvádí *Kryštof Horn*³⁸⁶, že čl. 1287 CCQ uvádí opak, když právní zástupce zakladatele je osobou oprávněnou dohledem, *Kryštof Horn* ale nepřináší řešení. Domnívám se, že nelze jít *a priori* nad zákonný text podle důvodové zprávy, neboť tato je nenormativní povahy; neurčí-li statut něco jiného, pak osobou vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu jsou jen ty,

---

380 Ustanovení § 1430 OZ.

381 Viz ustanovení § 1463 OZ.

382 Jde o další osobu, kterou může určit statut; tento pojem používá *Kryštof Horn* (HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558).

383 Ustanovení § 1464 OZ.

384 DůvZ k § 1463 až 1467 OZ.

385 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1463 OZ.

386 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

kteřé zákon taxativně vymezuje v ustanoveních § 1463 až 1467 OZ.

Pokud jde dále o vztah dohledu a správy, je zřejmé, že dohled je všeobecnou kontrolou činnosti svěřenského správce, tedy toho, jak plní svoje povinnosti stanovené statutem a zákonem a jak naplňuje účel svěřenského fondu vzhledem k vyčleněnému majetku svojí správcovskou činností. Osoba vykonávající dohled je spolu se zakladatelem, obmyšleným a osobou, která zvýšila majetek svěřenského fondu, osobou, která má právní zájem na správě svěřenského fondu. Osoby vykonávající dohled tedy v zásadě kontrolují naplňování standardů péče řádného hospodáře svěřenským správcem. Mají k tomu několik oprávnění, s některými z nich koresponduje povinnost svěřenského správce (povinnost součinnosti).

Osoba vykonávající dohled je zejména *oprávněná*:

- a. žádat svěřenského správce, aby jí umožnil kontrolu dokladů³⁸⁷,
- b. žádat svěřenského správce o předložení vyúčtování, zprávy nebo jiné informací³⁸⁸,
- c. podat návrh soudu, aby jmenoval osobu oprávněnou dohlížet na správu svěřenského fondu za budoucího obmyšleného, neučinil-li tak zakladatel³⁸⁹,
- d. podat návrh soudu, aby svěřenskému určitá jednání zakázal nebo uložil³⁹⁰,
- e. podat návrh soudu, aby svěřenského správce odvolal nebo jmenoval nového³⁹¹,
- f. dovolávat se neplatnosti právního jednání, kterým svěřenský správce poškozujel³⁹²:
  - i. svěřenský fond nebo
  - ii. právo obmyšleného,
- g. podat návrh soudu, aby ji pověřil zahájením nebo vedením řízení v zájmu svěřenského fondu na místo svěřenského správce³⁹³,
- h. podat návrh soudu, aby zrušil svěřenský fond³⁹⁴.

---

387 Ustanovení § 1465 odst. 2 OZ.

388 *Ibid.*

389 Ustanovení § 1464 OZ.

390 Ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

391 *Ibid.*

392 *Ibid.*

393 Viz ustanovení § 1466 odst. 2 OZ.

394 Viz ustanovení § 1469 odst. 1 OZ.

Vůči osobě vykonávající dohled je svěřenský správce povinen notifikační povinností podle ustanovení § 1465 odst. 1 OZ. Osoba vykonávající dohled je povinna k péči řádného hospodáře³⁹⁵, tento standard péče by byl zřejmě porušen, pokud např. nedala soudu stanovisko, vyžádal-li si ho, podle ustanovení § 1470 OZ nebo podle ustanovení § 1473 odst. 1 OZ.

2.4.6. Poměr svěřenského správce k zakladateli

Zakladatel svěřenského fondu má významnou úlohu vzhledem k postavení svěřenského správce, neboť zakladatel svěřuje vyčleněný majetek svěřenskému správci a rovněž svěřenského správce jmenuje, oboje činí v zásadě bezformálně (s tou výjimkou, že pokud tak učiní statutem nebo pořízením pro případ smrti, musí dodržet předepsanou formu). Jiná situace je u odvolání svěřenského správce, musí být písemné.³⁹⁶ Pozice zakladatele je i po vzniku svěřenského fondu velmi silná, na rozdíl od québecké předlohy. V čl. 1276 CCQ se stanoví: „Le constituant peut désigner un ou plusieurs fiduciaires ou pourvoir au mode de leur désignation ou de leur remplacement.“ Z uvedeného vyplývá, že podle CCQ nemůže zakladatel správce odvolat, pouze stanoví způsob odvolání. Postavení zakladatele je rovněž silné, protože pokud je zároveň svěřenským správcem i obmyšleným, smazává se v zásadě rozdíl mezi oddělením užitkového a vrchního vlastnictví³⁹⁷, přestože tento zakladatel ani tak nebude vlastníkem majetku ve svěřenském fondu.

Připomeneme-li, že zakladatel může být současně svěřenským správcem, v takovém případě pak, protože ho lze považovat za „zainteresovaného“ svěřenského správce, musí právně jednat s dalším svěřenským správcem, který je „nezávislý“ (není zakladatelem, ani obmyšleným). Svěřenskému správci zakladatel nemůže dávat závazné

---

395 Viz *Luboš Tichý* v komentáři k ustanovení § 1463 OZ (ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

396 Ustanovení § 1441 OZ.

397 Viz *Přemysl Raban* ve výkladu svěřenských fondů In: HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4.

pokyny³⁹⁸, přesto tyto nezávazné pokyny budou zpravidla respektovány, když zakladatel může v zásadě svěřenského správce bez uvedení důvodů odvolat³⁹⁹.

Postavení zakladatele a svěřenského správce je v zásadě po vzniku správy svěřenským správcem subsidiární a to v tom smyslu, že svěřenský správce někdy rozhoduje až potom, co tak zakladatel neučinil. Jde o tyto případy:

- a. jmenování obmyšleného,
- b. určení plnění obmyšlenému,

v obou případech těchto práv může svěřenský správce využít až poté, co je nevyužil zakladatel. Nutno závěrem poznamenat, že zakladatel je zároveň osobou vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu.

2.4.7. Poměr svěřenského správce k obmyšlenému

Svěřenský správce, jak bylo naznačeno, jmenuje obmyšleného, neučiní-li tak zakladatel⁴⁰⁰. Zakladatel může stanovit obmyšleného či alespoň okruh obmyšlených ve statutu, není-li tento okruh v případě svěřenských fondů zřízených za soukromým účelem stanoven statutem, nemůže svěřenský správce obmyšleného jmenovat, dovozují, že v případě svěřenských fondů zřízených za veřejně prospěšným úkolem takováto podmínka není. Ve prospěch obmyšleného vykonává svěřenský správce správu.

I svěřenský správce, jmenuje-li obmyšleného, resp. mu určuje plnění ze svěřenského fondu, není oprávněn tak učinit pro vlastní zisk⁴⁰¹. *Kryštof Horn*⁴⁰² dovozuje, že to „nelze vykládat tak, že by správce nemohl za obmyšleného jmenovat sebe nebo osobu blízkou, spadají-li do okruhu možných beneficentů a je-li to účelem fondu (což vzhledem k předpokládané rodinné povaze některých fondů mnohdy bude). S tím lze souhlasit, domnívám se, že určit někomu plnění pro vlastní zisk je nutné chápat v kontextu oprávnění svěřenského správce postupovat podle vlastního uvážení, takové uvážení totiž

---

398 Dovožuji tak z ustanovení § 1466 odst. 1 *in principio* OZ.

399 Viz ustanovení § 1455 odst. 1 OZ.

400 Ustanovení § 1457 odst. 2 OZ.

401 Ustanovení § 1458 odst. 2 OZ.

402 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

svěřenský správce nemá a nevztahuje se na něj uvedené omezení ustanovení § 1458 odst. 2 OZ tehdy, když je sám ve statutu určen, potom je vázán vůlí zakladatele a sám sebe jmenovat může.

Podle *Kryštofa Horna*⁴⁰³ panuje spor, zda může statut určit jiný způsob jmenování obmyšleného než zakladatelem či svěřenským správcem, např. komisí či porotou. Domnívám se, že není důvodu, aby statut nemohl určit jinak, když právě to stanoví ustanovení § 1457 odst. 1 věta za čárkou: „ledaže statut svěřenského fondu určí něco⁴⁰⁴ jiného.“ Protože je toto ustanovení dispozitivní, nemusí to být zakladatel, kdo jmenuje obmyšleného, může určit někoho jiného. Z uvedeného důvodu nesouhlasím se závěrem *Kryštofa Horna*, že oprávnění jmenovat obmyšlenému musí zůstat v rukou zakladatele či svěřenského správce.

Svěřenský správce může, resp. každý s tímto oprávněním, obmyšlenému přiznat podle statutu a vlastního uvážení⁴⁰⁵, ale s přihlédnutím k účelu svěřenského fondu, jako jeho plnění⁴⁰⁶ právo na:

- a. plody, užitky nebo výnosy⁴⁰⁷ ze svěřenského fondu,
- b. majetek ze svěřenského fondu;

případně přiznat jako jeho plnění právo na:

- a. podíl na plodech, užitcích nebo výnosech ze svěřenského fondu,
- b. podíl na majetku ze svěřenského fondu.

Obmyšlený může požadovat po svěřenském správci ve shodě se statutem příslušné plnění⁴⁰⁸. Svého plnění se může vzdát prohlášením učiněných ve formě veřejné listiny⁴⁰⁹. Nutno závěrem poznamenat, že obmyšlený je zároveň osobou vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu.

---

403 *Ibid.*

404 Toto „něco“ se vztahuje na celou část věty před čárkou.

405 Viz ustanovení § 1458 odst. 1 OZ.

406 Ustanovení § 1457 odst. 1 OZ ve spojení s ustanovením § 1457 odst. 3 OZ.

407 Vychází ze DůvZ k § 1457 až 1462 OZ.

408 Ustanovení § 1461 odst. 1 OZ.

409 Ustanovení § 1461 odst. 2 OZ.

2.4.8. Ingerence soudu

Soud může vstupovat do právních poměr vztahujících se k svěřenskému fondu obdobně jako svěřenský soud v případě svěřenství (viz § 618 a násl. ABGB). Jeho role je poměrně významná, neboť obecně ingeruje tehdy, když přestává svěřenský fond plnit svůj účel a správa svěřenského fondu je ohrožena. Ingerence soudu probíhá v zásadě na návrh osoby s právním zájmem. Touto osobou je zakladatel, svěřenský správce, obmyšlený, osoba vykonávající nad správou dohled, osoba, která zvýšila majetek svěřenského fondu. Ingerenci soudu lze rozdělit do následujících kategorií:

1. *jmenování osob* spjatých se svěřenským fondem⁴¹⁰ a to pouze na návrh za podmínky, že
  - a. oprávněná osoba byla nečinná,
  - b. nebylo-li možné podle statutu či zákona osobu ustavit,

2. *oprávnění vůči svěřenskému správci, resp. svěřenským správcům* (na návrh)⁴¹¹:
  - a. jmenovat a odvolávat,
  - b. uložit nebo zakázat určité jednání,
  - c. rozhodování o neplatnosti jeho právního jednání, jestliže poškozuje svěřenský fond nebo právo obmyšleného,
  - d. místo něho a jeho jménem pověření osoby s právním zájmem a to zahájením nebo vedením řízení v zájmu svěřenského fondu, podmínkou je nečinnost svěřenského správce bez dostatečného důvodu,
  - e. uložení povinnosti sestavit inventář, dát jistotu za řádný výkon správy nebo pojistit majetek⁴¹²,
  - f. souhlas soudu, aby svěřenští správci rozhodovali a jednali i ve věcech neudržovací povahy⁴¹³,
  - g. rozhodnutí soudu o tom, že správci mohou rozhodovat a jednat jinak než

---

410 Jde konkrétně podle ustanovení § 1455 odst. 2 OZ ve spojení s ustanovením § 1466 odst. 1 OZ o svěřenského správce a podle ustanovení § 1464 OZ o osobu oprávněnou na správu dohlížet v zájmu obmyšleného.

411 Viz ustanovení § 1466 odst. 1 a odst. 2 OZ.

412 Viz ustanovení § 1423 odst. 1 a odst. 2 OZ.

413 Viz ustanovení § 1429 odst. 1 OZ.

zákonem či statutem předepsaným způsobem⁴¹⁴

3. *oprávnění vůči obmyšlenému*⁴¹⁵ (na návrh⁴¹⁶):
  - a. nahrazení jeho souhlasu, za podmínky, že:
    - i. obmyšlený je neznámý, nebo
    - ii. nelze včas zjistit jeho stanovisko, nebo
    - iii. obmyšlený odmítá bez spravedlivého důvodu dát souhlas,
4. *vyžádání stanoviska*⁴¹⁷ k otázkám fungování svěřenského fondu:
  - a. zrušení svěřenského fondu⁴¹⁸,
  - b. změna účelu či statutu svěřenského fondu⁴¹⁹,
  - c. rozhodnutí o převodu majetku veřejně prospěšného svěřenského fondu⁴²⁰,
5. *oprávnění vůči nefunkčnímu svěřenskému fondu* (na návrh, po vyžádání stanoviska)⁴²¹:
  - a. veřejně prospěšný svěřenský fond, pak:
    - i. nahrazení původního účelu účelem podobným, nebo
    - ii. zrušení svěřenského fondu,
  - b. soukromý svěřenský fond, pak:
    - i. úprava statutu, nebo
    - ii. zrušení svěřenského fondu,
6. *rozhodnutí o převodu majetku veřejně prospěšného svěřenského fondu* (na návrh, po vyžádání stanoviska)⁴²² do
  - a. jiného svěřenského fondu, nebo

---

414 Viz ustanovení § 1429 odst. 2 OZ.

415 Viz ustanovení § 1404 OZ.

416 *Luboš Tichý* dovozuje, že půjde o návrh jakékoli osoby s právním zájmem (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

417 Viz ustanovení § 1470 OZ ve spojení s ustanovením § 1473 odst. 1 OZ.

418 Jde o stanovisko zakladatele, jeho právního nástupce, svěřenského správce, obmyšleného a toho, komu náleží dohled.

419 *Ibid.*

420 Jde o pouze stanovisko osoby vykonávající dohled.

421 Viz ustanovení § 1469 odst. 1 a odst. 2 OZ ve spojení s ustanovením § 1470 OZ.

422 Viz ustanovení § 1473 odst. 1 OZ; návrh je oprávněn podat svěřenský správce.

b. vlastnictví právnické osoby,

7. moderační právo soudu⁴²³.

Oprávnění soudu se týkají situací, kdy má svěřenský fond problémy se svým fungováním, protože je dlouhodobě nepředstavitelné, aby neměl svěřenský fond svěřenského správce, jsou tato oprávnění soudu z velké části směřována vůči svěřenskému správci. Obdobná oprávnění měl svěřenský soud podle ABGB⁴²⁴. Úpravu řízení ve věcech svěřenských fondů obsahuje zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Další část oprávnění se týká zcela nefunkčních svěřenských fondů a ukončování jejich správy.

Jak poznamenává *Kryštof Horn*⁴²⁵, podobá se konstrukce pověření osoby s právním zájmem zahájením nebo vedením řízení v zájmu svěřenského fondu, je-li svěřenský správce nečinný bez dostatečného důvodu, společné žalobě. Lze souhlasit s tím, že soud se bude muset řídit především účelem svěřenského fondu. Nelze již bez dalšího souhlasit s tím, jak uvádí *Kryštof Horn*⁴²⁶, že se soud má řídit vůlí zakladatele. A to z toho důvodu, že je nutné odlišit vůli zakladatele zanesenou ve statutu a vůli zakladatele projevovanou po vzniku svěřenského fondu. Můj názor je takový, že právě jen první jmenovaná musí být závazná pro soud při jeho rozhodování, nemá-li povinnost si vyžádat stanovisko určitých osob. Takovou povinnost nemá podle ustanovení § 1466 odst. 2 OZ, proto je nutné vycházet z toho, že zakladatel je významnou osobou spjatou se svěřenským fondem, není ale vlastníkem majetku ve svěřenském fondu.

Důležité je na okraj upozornit, že o právním nástupci zakladatele hovoří zákon jen v ustanovení § 1470 OZ. Argumentem *a contrario* a vzhledem ke skutečnosti, že práva zakladatele jsou jeho osobními právy, které na dědice nepřecházejí, je toto ustanovení výjimkou z pravidla, že právní nástupce zakladatele není se svěřenským fondem spjat.

---

423 Viz ustanovení § 1418 OZ.

424 Viz BEDNAŘÍKOVÁ, B. Svěřenské fondy. *Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

425 HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

426 *Ibid.*

Domnívám se, že v tomto případě, kdy má soud povinnost si vyžádat i stanovisko právního nástupce zakladatele, se především pamatuje na veřejně prospěšné svěřenské fondy. Rovněž jde o situaci významné změny či dokonce zrušení svěřenského fondu, v takovém případě je nutné zkoumat, pokud zakladatel nemůže již nic sdělit, stanovisko právního nástupce zakladatele. Je nutné upozornit, že právní nástupce zakladatele svěřenského fondu není účastníkem řízení ve věcech svěřenského fondu podle ZŘS.

2.4.9. Správa a osoby třetí

Třetí osoby, tedy takové, které nemají postavení osob spjatých se správou svěřenského fondu, zákon zařazuje do několika kategorií; *třetí osobou* je tedy:

- a. osoba, která není ani zakladatelem, ani obmyšleným⁴²⁷,
- b. věřitel⁴²⁸,
- c. obecná třetí osoba⁴²⁹.

Z uvedeného vyplývá, že je důležité rozlišovat třetí osoby podle kontextu, dále se nebudu zabývat třetí osobou ve smyslu uvedeném *sub a.*, neboť tak činím na jiném místě. Věřitel je potom speciálním případem (obecné) třetí osoby. Svěřenský fond je svojí podstatou majetkem, který nemůže být vzhledem k dluhům svěřenského správce či zakladatele postihován, z toho rovněž vyplývá již zmiňovaný *insolvenční efekt* svěřenského fondu. Vzhledem k tomu, že zakladatel má na svěřenský fond významný vliv, který je v zásadě minimálně omezen (pouze zákonem a statutem) v případě, že je zároveň svěřenským správcem (a obmyšleným). Domnívám se, že vzhledem k této případné kumulaci funkcí jsou zákonem stanovena určitá pravidla omezující případná rizika. Tím, kdo vystupuje vůči těmto třetím osob, je svěřenský správce, vůči němu tedy tyto zákonné požadavky směřují.

---

427 Viz ustanovení § 1454 OZ.

428 Viz ustanovení § 1467 OZ; k ochraně věřitelů podrobněji např. MIMROVÁ, T. Svěřenský fond jako efektivní nástroj ochrany majetku před věřiteli. s. 68 - 76 In: *Obchodněprávní revue*. č. 3. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554, podrobněji rovněž EPPINGER, A., KOLÁŘOVÁ, A. Příležitost, jejíž potenciál ukáže až praxe: Trusty v českém pojetí. s. 16 a násl. In: *Právní rádce*. č. 9. Praha: Economia, 2013. ISSN 1210-4817.

429 Viz ustanovení § 1420 OZ ve spojení s ustanovením § 1422 OZ, v zásadě ale celý pododdíl 2 *Povinnosti správce a beneficienta vůči třetím osobám*; též viz ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

Významné je připomenout, že svěřenský správce jedná vlastním jménem na účet svěřenského fondu, není osobně zavázán za předpokladu, že je zjevné, že jedná na účet svěřenského fondu⁴³⁰. Z uvedeného lze dovodit, že postačí, pokud svěřenský správce např. při písemném právním jednání k podpisu připojí doložku „svěřenský správce“. Domnívám se, že taková doložka splňuje požadavky ustanovení § 1419 odst. 1 OZ. Jak uvádí *Vlastimil Pihera* v komentáři⁴³¹, ustanovení § 1419 odst. 2 OZ se vztahuje na případy, kdy třetí osobě není zjevné, že jedná na účet svěřenského fondu. V takovém případě, jedná-li v mezích své působnosti, je zavázán svěřenský správce (osobně) solidárně se svěřenským fondem (nepřesně, když nejde o subjekt). V případě překročení své působnosti je svěřenský správce osobně zavázán. Je ale zpravidla chráněna třetí osoba, jedná-li v dobré víře, což je ve shodě se základními zásadami úpravy, *in concreto* ustanovením § 7 OZ.

Lze tedy rozlišit *jednání svěřenského správce* co do:

- a. **zjevnosti** jednání na účet svěřenského fondu:
  - i. zjevné,
  - ii. není zjevné,
- b. **působnosti** svěřenského správce:
  - i. jednání činěné v působnosti,
  - ii. jednání, kterým překračuje svoji působnost⁴³²,
- c. **škodnosti** jednání (poškozující čin) vůči:
  - i. věřiteli⁴³³,
  - ii. svěřenskému fondu⁴³⁴,
  - iii. obmyšlenému⁴³⁵.

Dále lze rozlišit *závazky svěřenského správce* co do povahy na:

---

430 Viz ustanovení § 1419 odst. 1 OZ.

431 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1419 OZ.

432 Tímto jednáním je i situace, když jedná sám, ač měl jednat společně s dalšími svěřenskými správci; blíže ustanovení § 1421 OZ.

433 Viz ustanovení § 1467 OZ.

434 Viz ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

435 *Ibid.*

- a. závazky pouze **osobní**, za podmínky, že
  - a. překročil svou působnost a současně nesmí být osoba třetí v dobré víře, nebo nesmí schválit obmyšlený jeho právní jednání,
- b. závazky **solidární** (nepřesně) se svěřenským fondem⁴³⁶, za podmínky:
  - i. nezjevného jednání svěřenského správce na účet svěřenského fondu, nebo
  - ii. překročení působnosti svěřenského správce, za těchto podmínek:
    - a. je-li třetí osoba v dobré víře, nebo
    - b. potvrdí-li obmyšlený právní jednání svěřenského správce, nebo
    - c. nezískal-li pro svěřenský fond větší prospěch, než co má být z něho vydáno⁴³⁷,

in margine: Zavázán je pouze (nepřesně) svěřenský fond a to za jediné podmínky, jde o případ zjevného jednání svěřenského správce na účet svěřenského fondu.

Lze rozlišit případy, kdy je **chráněna třetí osoba (za předpokladu její dobré víry)**:

- a. svěřenský správce překročí svoji působnost⁴³⁸,
  - i. obecné překročení,
  - ii. nejedná společně s dalšími svěřenskými správci⁴³⁹,
- b. předstírá-li svéprávný třetí osobě, že jiná osoba je svěřenským správcem majetku ve svěřenském fondu⁴⁴⁰,
- c. dovolá-li se osoba s právním zájmem neplatnosti právního jednání svěřenského správce a nabyla-li třetí osoba již právo⁴⁴¹,
- d. poškození věřitele činem svěřenského správce, zakladatele či obmyšleného⁴⁴².

---

436 Ustanovení § 1419 odst. 2 OZ, dále ustanovení § 1420 OZ.

437 Viz ustanovení § 1421 OZ.

438 Třetí osoba může být uspokojena i ze svěřenského fondu.

439 Viz ustanovení § 1421 OZ.

440 Viz ustanovení § 1422 OZ.

441 Viz ustanovení § 1466 odst. 1 OZ.

442 Viz ustanovení § 1467 OZ.

2.5. Změny svěřenského fondu

Lze předpokládat, jak rovněž činí zákon, že svěřenský fond nebude trvale tvořit tentýž majetek, i vzhledem k tomu, že svěřenský správce má povinnost majetek svěřenského fondu rozmnožit.⁴⁴³ Zákon výslovně nazval ustanovení § 1468 – 1470 OZ Pododdíl 5 *Změny svěřenského fondu*, v těchto ustanoveních je stanovena celá řada možností změny svěřenského fondu a to i na jiných místech lze tyto možnosti změny rozeznávat, pokud budeme uvažovat i o změnách svěřenského fondu *largo sensum*. Lze je teoreticky⁴⁴⁴ kategorizovat podle různých kritérií, které obsahují jednotlivé modalities, a to podle:

- i. změny *majetku*⁴⁴⁵ ve svěřenském fondu, jde o modalities:
  1. zvýšení majetku,
    - i. smlouvou,
    - ii. pořízením pro případ smrti,
  2. snížení majetku poskytnutím majetku ze svěřenského fondu ve prospěch:
    - i. obmyšleného,
    - ii. jiné osoby;
- ii. změny *statutu*⁴⁴⁶ svěřenského fondu,
  1. změny *účelu*⁴⁴⁷ svěřenského fondu, jde o druhy účelu:
    - i. veřejně prospěšný,
    - ii. soukromý,
  2. změny *označení* svěřenského fondu,

---

443 Viz ustanovení § 1409 OZ.

444 Některé uvedené varianty totiž zákon zapovídá.

445 Viz ustanovení § 1468 OZ.

446 Viz např. *Přemysl Raban* ve výkladu svěřenských fondů In: HURDÍK, J. a kol. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4.

447 Viz ustanovení § 1469 – 1470 OZ.

3. změny *podmínek plnění* ze svěřenského fondu,
4. změny *určení osoby*, které má být plněno;

iii. změny *osob* spojených se svěřenským fondem.

V případě změny majetku svěřenského fondu zákon stanoví, že ten, kdo zvýšil majetek svěřenského fondu, není zakladatelem⁴⁴⁸, nemá ani nárok naproti plnění, nebo nárok stát se obmyšleným.⁴⁴⁹ Lze dovést, že statut svěřenského fondu může obsahovat ustanovení o tom, kdo je kvalifikovanou osobou, která může přispět do svěřenského fondu, a jaký příspěvek může být poskytnut.⁴⁵⁰ *Miloš Koci*⁴⁵¹ dovozuje, že přispěvatel je osobou vykazující právní zájem ve smyslu ustanovené § 1466 a § 1469. Správnou připomínku poskytuje *Vlastimil Pihera*⁴⁵², že totiž nelze tímto příspěvkem měnit jakkoli účel svěřenského fondu. Jde tedy o tato právní jednání, kterými lze zvýšit majetek svěřenského fondu: *Smlouva o zvýšení majetku svěřenského fondu a Pořízení pro případ smrti, kterým se zvyšuje majetek svěřenského fondu* (jde o *dědickou smlouvu, závěť a dovětek*). Zákon nestanoví, kdo je osobou, s kterou se má uzavírat smlouva, z povahy věci, domnívám se, je jím svěřenský správce. V případě pořízení pro případ smrti odkazují na shora uvedený výklad, který zde platí obdobně. Protože není stanovena pro tuto smlouvu forma, půjde tedy o bezformální smlouvu.

Problematická je modalita snížení majetku svěřenského fondu, neboť ji zákon nepředpokládá v ustanovení § 1468 OZ. Domnívám se, že uvedení změny svěřenského fondu zvýšením jeho majetku je pouze demonstrativní, lze snížit majetek, resp. majetkovou podstatu svěřenského fondu ve smyslu ustanovení § 1457 odst. 3 OZ. Je to tak proto, že správce má majetek rozmnožit, ale rovněž uplatnit v zájmu beneficenta, tedy jde o případ, kdy lze majetek svěřenského fondu snižovat, obmyšlenému lze totiž

---

448 Ustanovení § 1468 OZ.

449 Tak uvádí DůvZ k § 1468 – 1470 OZ; domnívám se ale, že tak statut může stanovit, tak např. že se od určité výše příspěvku osoba stává obmyšleným.

450 Shodně *Miloš Koci* v komentáři k ustanovení § 1468 OZ In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

451 *Ibid.*

452 SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5, komentář k ustanovení § 1468 OZ.

přiznat právo na plody nebo užitky (nesnižuje majetkovou podstatu svěřenského fondu), ale rovněž právo na majetek ze svěřenského fondu (snižování majetkové podstaty svěřenského fondu). Takové právo lze, pokud tak stanoví statut, přiznat i jiné osobě např. z toho, co do svěřenského fondu po jeho vzniku vnesla.⁴⁵³ Na okraj je nutné poznamenat, že změna majetku ve svěřenském fondu nevede ke změně statutu svěřenského fondu.

Hovoříme-li o změně účelu svěřenského fondu, je nutné vyjít z toho, že předpokladem takovéto změny je nemožnost nebo zvláštní obtížnost dosažení účelu svěřenského fondu stanoveného statutom.⁴⁵⁴ Je to právě respekt k vůli zakladatele, který opravňuje možnost změny účelu svěřenského fondu, jinak se jiná takováto změna nepřipouští. Této změny lze totiž dosáhnout pouze změnou statutu, který nikdo nemůže měnit, s výjimkou soudu. Stanoví-li ustanovení § 1469 odst. 1 OZ možnost změny účelu veřejně prospěšného svěřenského fondu, má na mysli změnu statutu. Ustanovení § 1469 odst. 1 věta poslední a odst. 2 jsou *prima facie* tato ustanovení duplicitní, přesto je nutné vnímat rozdíly v případě svěřenských fondů s veřejně prospěšným účelem, u kterých jde o možnost nahradit původní účel účelem *podobným*, a svěřenských fondů se soukromým účelem, kde lze změnit statut svěřenského fondu ve shodě s původním úmyslem zakladatele tak, aby bylo možné lépe účelu dosáhnout nebo mu prospět, totéž platí i pro svěřenský fond zřízený za veřejně prospěšným účelem.

Z uvedeného vyplývá, že v případě svěřenského fondu zřízeného za veřejně prospěšným účelem tento účel lze změnit, jsme omezeni pouze okruhem podobných veřejně prospěšných účelů. Jde-li o svěřenský fond zřízený za soukromým účelem, nelze měnit účel svěřenského fondu, toliko lze upravovat statut za účelem lepšího naplnění tohoto účelu. Autor této práce by chtěl polemizovat s názorem *Miloše Koci*⁴⁵⁵, podle kterého je soud při změně statutu vázán vůlí zakladatele, která je vyjádřena toliko ve statutu, a nelze tudíž měnit jeho podstatné části, protože by se dostával do rozporu s vůlí zakladatele. Jde totiž o to, že sice nelze měnit účel svěřenského fondu zřízeného za soukromým účelem, lze ale změnit některé z podstatných částí, resp. náležitostí statutu

---

453 Mám za to, že by toto mohlo vyplývat z věty poslední ustanovení § 1468 OZ, dokonce, podle mého názoru, by takováto osoba nemusela být obmyšleným.

454 Srov. DůvZ k ustanovení § 1468 – 1470 OZ.

455 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474.* Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1470 OZ.

(viz ustanovení § 1452 odst. 2 OZ). Lze si např. představit rodinný svěřenský fond, který má ve svém označení vyjádřený svůj účel prostřednictvím jména této rodiny, aby se např. během sta let, na které bude zřízen, proměnila struktura rodiny a nakonec osoby, kterým má být plněno, budou zcela jiného jména, resp. příjmení. V takovém případě bude oprávněné žádat změnu označení svěřenského fondu.

Jak bylo naznačeno, statut lze, abychom lépe prospěli účelu (veřejnému i soukromému) svěřenského fondu či ho lépe dosáhli podle původního úmyslu zakladatele, měnit statut, činí tak soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem⁴⁵⁶. Lze tedy v uvedeném smyslu měnit jakoukoli náležitost statutu, s výjimkou účelu u svěřenských fondů zřízených k soukromému účelu, domnívám se, že půjde, jak naznačuje ustanovení § 1469 odst. 1 věty první OZ, o situace, které jsou důsledkem okolností zakladateli neznámých nebo zakladatelem nepředvídatelných. Důvodem změny statutu bude, jak vyplývá z řečeného, objektivní změna okolností, s kterou nemohl zakladatel počítat, reakcí na tyto změny lze lépe sloužit naplnění účelu. Je nutné ještě připomenout, že soud si vyžádá stanovisko zakladatele nebo právního zástupce zakladatele, svěřenského správce, obmyšleného a toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled; jak ale *Miloš Kocí* uvádí v komentáři⁴⁵⁷, je toto ustanovení bez významného praktického významu, neboť všichni uvedení, s výjimkou právního nástupce zakladatele, jsou uvedeni jako účastníci řízení podle § 95 ZŘS.

Jen na okraj uvádím, že změnou svěřenského fondu *largo sensum* lze chápat i změnu osob spojených se svěřenským fondem a to vzhledem k vymezení svěřenského fondu, které jsem učinil v úvodu, jako *quasi subjektu tvořeného zvláštní strukturou práv a povinností k autonomnímu jmění a práv a povinností týkajících se jeho správy in largo sensum*. Právě nositeli těchto práv a povinností jsou osoby spjaté se svěřenským fondem, neboť jen osoby jsou způsobilé mít v mezích právního řádu práva a povinnosti: zakladatel, svěřenský správce, obmyšlený, osoba pověřená dohledem, osoba s právním zájmem, právní nástupce a osoba třetí.

---

456 Ustanovení § 97 ZŘS.

457 *Ibid.*

2.6. Závěrečná fáze existence svěřenského fondu

Je nutné odlišit vlastní zánik svěřenského fondu, skončení správy svěřenského fondu a závěrečnou fázi existence svěřenského fondu, jejímž počátkem je skončení správy a posledním bodem je právě zánik svěřenského fondu, neboť je nutné, aby byl před tím vypořádán majetek svěřenského fondu⁴⁵⁸. Zákon s tímto slovem v této souvislosti nepracuje, domnívám se ale, že je vhodné pro modalitu podle ustanovení § 1474 OZ, kterými je naložení s majetkem svěřenského fondu, vydání majetku svěřenského fondu a převod majetku svěřenského fondu, použít, alespoň do jisté míry, slova vypořádání⁴⁵⁹.

*Správa svěřenského fondu se končí*⁴⁶⁰:

- a. uplynutím doby,
- b. dosažením účelu,
- c. rozhodnutím soudu⁴⁶¹,
- d. tehdy, když se všichni obmyšlení vzdají práva na plnění⁴⁶².

Majetek svěřenského fondu může být vypořádán těmito způsoby:

- a. vydáním majetku svěřenského fondu⁴⁶³ svěřenským správcem:
  - i. obmyšlenému,
  - ii. zakladateli,
  - iii. osobě určené statutem⁴⁶⁴,

---

458 Shodně např. HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

459 Toho pojmu je užíváno v souvislosti s likvidací právnické osoby (srov. ustanovení § 208 OZ). Shodně užívá slovo vypořádání *Luboš Tichý s Vítom Zvánovcem* v komentáři k § 1471 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

460 Viz ustanovení § 1471 OZ.

461 Srov. ustanovení § 1469 odst. 1 OZ.

462 Lze jen u svěřenských fondů zřízených za soukromým účelem (viz ustanovení § 1471 OZ), domnívám se, že důvodem je autonomie vůle obmyšlených, jež musí být rovněž respektována a není v soukromém styku nikdo (zde zakladatel, byť případně zaniklý), kdo by druhému (zde obmyšlený) mohl jednostranně vnutit určitá práva či povinnosti.

463 Viz ustanovení § 1472 OZ.

464 Statut rovněž může určit, které osoby, případně v jakém podílu, zahrnuje do toho obmyšleného i zakladatele, mají právo na majetek ze svěřenského fondu.

- iv. státu⁴⁶⁵.
- b. jiným naložením s majetkem svěřenského fondu podle statutu⁴⁶⁶,
- c. převodem majetku svěřenského fondu rozhodnutím soudu⁴⁶⁷ do:
  - i. jiného svěřenského fondu, který sleduje účel co možná nejbližší původnímu účelu svěřenského fondu⁴⁶⁸, nebo
  - ii. do vlastnictví právnické osoby, která sleduje účel co možná nejbližší původnímu účelu svěřenského fondu.

*Svěřenský fond zaniká*⁴⁶⁹, když

- a. je majetek vypořádán (jak je uvedeno shora),
- b. absentuje majetek (jde o zánik *ipso facto*)⁴⁷⁰.

Významnou úlohu má v závěrečné fázi existence svěřenského fondu svěřenský správce, který má povinnosti stanovené především ustanoveními § 1443 – 1447 OZ. Především je nutné upozornit, že skončením správy nekončí činnost správce⁴⁷¹, dokonce lze dovodit, že odstoupení v době, která následuje po skončení správy, je nevhodné⁴⁷². Z důležitých povinností před zánikem svěřenského fondu po skončení správy lze zmínit vyúčtování⁴⁷³ a již shora uvedená povinnost vydat majetek či s ním jinak naložit.

---

465 Přesněji: majetek případně do vlastnictví státu.

466 Viz ustanovení § 1473 odst. 2 OZ. *Prima facie* jde o duplicitní ustanovení, není tomu tak, neboť naložení s majetkem je obecnějším pojmem než vydání majetku. Dovození tedy, že statut může např. stanovit, že bude majetek zpeněžen a rozdan chudým či zničen.

467 Stane se tak pouze u svěřenských fondů s veřejně prospěšným účelem a to na návrh svěřenského správce (viz ustanovení § 1473 odst. 1 OZ). Jde vlastně o jakýsi zánik svěřenského fondu bez quasi likvidace.

468 Nelze podle dikce a účelu ustanovení § 1473 odst. 1 OZ souhlasit s názorem *Luboše Tichého a Víty Zvánovce*, že nástupnický svěřenský fond nemusí sledovat veřejně prospěšný účel (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7, komentář k ustanovení § 1473 OZ).

469 Obdobně srov. KURKA, R., PAŘÍKOVÁ, A. *Subjekty finančního trhu. Vybrané aspekty likvidace a insolvence*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 216 s. ISBN 978-80-7400-277-9.

470 Shodně např. *Luboš Tichý s Vítem Zvánovcem* v komentáři k § 1474 OZ (ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7).

471 Srov. ustanovení § 1438 ve spojení s ustanovením § 1439 OZ.

472 Viz ustanovení § 1440 odst. 2 OZ.

473 Viz ustanovení § 1445 OZ.

3. Závěrečné poznámky

Svěřenský fond je novým institutem, jehož doktrinální a teoretické zpracování není zcela hotové. Věnoval jsem se uchopení tohoto tématu v souvislostech veškeré mně dostupné české odborné literatury a s přihlédnutím k literatuře zahraniční, jejíž význam pro český svěřenský fond není příliš významný. Vývoj svěřenských fondů v českých zemích není možné zúžit na úpravu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, když na našem území se vystřídal řada obdobných zařízení jako je rodinný nedíl, šlechtický fideikomis a v moderní době především ABGB upravené svěřenství. Současné občanskoprávní svěřenské fondy jsou v zásadě pro každého, kdo má nějaký majetek, neboť neexistuje žádná mocenská, institucionální, rodová či finanční bariéra k jejich založení a vzniku a neexistují nároky na určitý minimální vložený majetek.

Recepce *trustu* z CCQ přinesla spíše více otázek než odpovědí, které bychom mohli čerpat z tamější doktríny a judikatury, neboť svěřenské fondy jsou typickým právním transplantátem, který interferuje s tradičními českými instituty jako je např. úprava neopominutelných dědiců a vůbec celá koncepce dědického práva. Pokusil jsem se obhájit řadou argumentů, proč nevstupuje majetek svěřenského fondu zřízeného *mortis causa* do dědického řízení. Jako ne příliš vhodné považuji klást na osobu svěřenského správce nějaké kvalifikační nároky, byť je tomu tak v některých evropských zemích (Francie, Lucembursko), a to vzhledem k důvěrnému vztahu zakladatele, svěřenského správce a obmyšleného. Naopak za velmi přínosnou považuji úvahu *de lege ferenda* o *asset tracing* v případě svěřenských fondů.

V současné právní literatuře lze nalézt několik vůdčích odborníků, které se zabývají svěřenskými fondy, na tyto jsem se snažil navázat a případně polemizovat s jejich závěry a přicházet se svými závěry. Se spíše historicky pojímaným výkladem o svěřenských fondech, byť zpravidla v dalším kontextu, přišla *Barbora Bednaříková* (v kontextu CCQ) a též *Bohumil Poláček* (v kontextu ZMPS a kolizní úpravy svěřenství), ryze historický přehled podává *Pavel Salák*. Za významný počín považuji publikaci o *trustech* z Centra právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, která má velmi široký a hluboký záběr se zaměřením na mezinárodní úpravu. Z autorů, kteří významně přispěli k řešení některých otázek či alespoň poskytli relevantní

argumenty, bych chtěl vyzvednout *Vlastimila Piheru*, na kterého převážně navazuje *Kryštof Horn*, který se prezentoval články v *Ad Notam*, a dále *Miloše Kocí*. Tito dva autoři jsou hlavními tvůrci dvou dostupných podrobných komentářů k úpravě svěřenských fondů. Na *Miloše Kocí* převážně navazuje *Luboš Tichý*. Některé otázky *Vlastimil Pihera* zpracoval spolu s *Bohumilem Havlem*, který se blíže věnuje srovnáním různých druhů subjektů či quasi-subjektů z hlediska jejich povahy a smyslu. Další, kdo se věnuje svěřenským fondům, je *Lucie Josková* (zabývá se blíže správou svěřenského fondu), v neposlední řadě je nutno připomenout *Víta Zvánovce*.

Současná šíře a hloubka teoretického zpracování mně přinesla některé argumenty pro mnou učiněné závěry, které jsem často rozšířil, zejména jsem v dostupné literatuře nenašel systematické zpracování svěřenských fondů v otázce zakladatelského právního jednání a správy svěřenského fondu. Příliš zjednodušující přehled přináší učebnice občanského práva *Jana Hurdíka a kolektivu*. Blíže jsem se tedy pokusil systematizovat a kategorizovat podle vhodných pravidel zakladatelská právní jednání, s bližším pohledem na *essencialia, naturalia a accidentalia negotii* statutu svěřenského fondu. Dále jsem se zaměřil na systematizaci správy svěřenského správce, *in concreto* jeho práv a povinností, stejně tak jsem zaměřil svoji pozornost na vztah svěřenského správce s dalšími osobami spjatými se svěřeneckým fondem a osobami třetími a přitom jsem řešil dílčí problémy úpravy. Kupř. otázka právního nástupce zakladatele by měla být řešena tak, že není osobou s právním zájmem, má pouze v jednom případě na výzvu soudu poskytnout stanovisko (vzhledem k tomu, že pravděpodobně velmi dobře zakladatele znal).

Diplomová práce přináší další argumenty pro diskusi v otázce podstaty svěřenského fondu. Pokusil jsem se, podporující ji argumenty, navrhnout tuto definici: *svěřenský fond je quasi subjekt tvořený zvláštní strukturou práv a povinností k autonomnímu jmění a práv a povinností týkajících se jeho správy in largo sensum*. Dále jsem se věnoval a dospěl ke kritickým závěrům ve zmíněné otázce vztahu svěřenských fondů a institutů práva dědického, otázce rozlišení založení a vzniku svěřenského fondu s jeho modalitami a podmínkami, systematizoval jsem a kategorizoval změny svěřenského fondu a fáze ukončování existence svěřenského fondu s řešením případných dílčích problémů. Zásadní, co jsem si předsevzal, bylo zaměření na zakladatelské právní

jednání a správu v případě svěřenských fondů, domnívám se, že jde jen o výsek celé problematiky svěřenských fondů, byť si troufnu tvrdit, že nejvýznamnější, neboť prostřednictvím zakladatelského právního jednání vstupuje svěřenský fond v život a prostřednictvím správy je při životě udržován, aby mohl plnit svůj účel a smysl.

Součástí diplomové práce je *Příloha*, která obsahuje ilustrativní vzory, které doprovází úvahy nad zakladatelským právním jednáním svěřenského fondu. Tyto zakladatelská právní jednání jsem se pokusil systematizovat a tento systém obhájit. V případě správy svěřenského fondu jsem dospěl k rozlišování existence svěřenského fondu a správy svěřenským správcem, když ne vždy tak zákonný text činní. Pokud jde o správu svěřenského fondu, zmínil jsem jisté pochybnosti, jestli takové označení je vůbec možné, když svěřenský fond je správou vyčleněného majetku jako takovou.

Závěrem nutno podotknout, že zpracování tématu svěřenského fondu v plné jeho šíři by vyžadovalo více prostoru, neboť by bylo nutné se dále zaměřit na typizaci jednotlivých svěřenských fondů podle jejich společných znaků, procesní úpravu svěřenských fondů, práva a povinnosti vyplývající pro svěřenského správce z živnostenského zákona, daňové aspekty svěřenských fondů, kolizní úpravu svěřenských fondů, podnikání na účet svěřenského fondu, úpravu svěřenských fondů podle ZISIFu, srovnání svěřenského fondu s jinými subjekty či quasi subjekty obdobné povahy a konečně na svěřenské fondy v podnikatelských seskupeních. V této práci jsem vytvořil předpoklady pro uskutečnění uvedených širších úvah nad svěřenskými fondy a poskytl jsem řešení problémů a systematické pojednání v otázkách výchozích pro existenci svěřenských fondů a to v otázkách zakladatelského právního jednání a správy svěřenských fondů.

Seznam použitých zkratek

ABGB	Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný občanský zákoník)
CCQ	Code Civil du Québec (občanský zákoník kanadské provincie Québec)
CIC	Corpus Iuris Civilis
DůvZ	důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (podle ELIÁŠ, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem. Praha: Sagit, 2012. 1119 s. ISBN 978- 80-7208-922-2)
kat. zák.	zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon)
NŘ	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) ve znění pozdějších předpisů
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
ZAdv	zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii ve znění pozdějších předpisů
ZISIF	zákon č. 240/2013 Sb., zákon o investičních společnostech a investičních fondech ve znění pozdějších předpisů
ZMPS	zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
ZVR	zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.
ZZS	zákon č. 179/1924 Sb., o zrušení svěřenství
ŽZ	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění pozdějších předpisů

Seznam citované a použité literatury a dalších zdrojů

Učebnice

ARNDTSE, C. L. *Učební kniha pandekt*. Praha: Právnická jednota, 1886. Dostupné na: <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=22276>. Nahlíženo 8. 2. 2015.

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 432 s. ISBN 978-80-7478-326-5.

HURDÍK, J. *Občanské právo hmotné: obecná část, absolutní majetková práva*. 2. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 311 s. ISBN 978-80-7380-495-4.

ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 1. Díl první: obecná část. Díl druhý: věcná práva*. 5., jubilejní aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 460 s. ISBN 978-80-7357-468-0.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 2. Díl třetí: závazkové právo*. 5., jubilejní aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 460 s. ISBN 978-80-7357-473-4.

Komentáře

BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. *Nový občanský zákoník. Nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 369 s. ISBN 978-80-7263-819-2.

HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2072 s. ISBN 978-80-7400-287-8.

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.

PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, N., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 928 s. ISBN 978-80-7478-368-5.

PROFELDOVÁ, T., ŠROTOVÁ, E. *Nový občanský zákoník. Srovnání dosavadní a nové*

občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.

SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1276 s. ISBN 978-80-7400-499-5.

SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 651 s. ISBN 978-80-7179-248-2.

ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. § 976 - 1474*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. § 1475 - 1720*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 728 s. ISBN 978-80-7478-579-5.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. § 2521 - 3081*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1516 s. ISBN 978-80-7478-630-3.

Monografie

BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 s. ISBN 978-80-7478-586-3.

CLAXTON, J. B. *Studies on the Quebec law of Trust*. Toronto: Thomson Carswell, 2005. ISBN 0-459-24173-7.

DAVIES, N. *Evropa. Dějiny jednoho kontinentu*. Praha: Prostor a Academia, 2005. 1368 s. ISBN 80-7260-138-5.

ELIÁŠ, K. a kol. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 360 s. ISBN 978-80-7478-493-4.

TICHÝ, L., RONOVSÁ, K., KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87488-14-0.

KURKA, R., PAŘÍKOVÁ, A. *Subjekty finančního trhu. Vybrané aspekty likvidace a insolvence*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 216 s. ISBN 978-80-7400-277-9.

Odborné články

BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekonstrukce. In: *Obchodněprávní revue*. č. 7-8. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.

BECKER, R. *Die fiducie von Québec und der Trust. Ein Vergleich mit verschiedenen Modellen fiduziarischer Rechtsfiguren im civil law*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. 507 s. ISBN 978-3-16-149138-2.

CUMYN, M. C. Réflexions autour de la diversité des modes de réception ou d'adaptation du trust dans les pays de droit civil. s. 813 - 824. In: *McGill Law Journal. Revue de droit de McGill*. Québec: Université McGill, 2013. ISSN 0024-9041.

DUCKWORTH, A. G. D. The Trust Offshore. s. 900 - 909 In: *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. č. 4 Nashville: Vanderbilt University, 1999. ISSN 0090-2594.

ELIÁŠ, K. Občanský zákoník a novelizační tlaky. s. 23 a násl. In: *Bulletin advokacie*. č. 12. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348.

EPPINGER, A., KOLÁŘOVÁ, A. Příležitost, jejíž potenciál ukáže až praxe: Trusty v českém pojetí. s. 16 a násl. In: *Právní rádce*. č. 9. Praha: Economia, 2013. ISSN 1210-4817.

HOLUB, O. Svěření, opravdu? In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 1998. ISSN 1211-0558.

HORN, K. Podrobněji k svěřenskému fondu. s. 16 - 20. In: *Ad Notam*. č. 6. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

HORN, K. Praktické aspekty svěřenského fondu ve světle návrhu urgentní novely občanského zákoníku. s. 9 - 14 In: *Ad Notam*. č. 1. Praha: Notářská komora ČR, 2015. ISSN 1211-0558.

HOUFEK, I. Trusty v rekonstrukci soukromého práva. s. 70 a násl. In: *Bulletin advokacie*. č. 5. Praha: Česká advokátní komora, 2013. ISSN 1210-6348.

KAPRAS, J. *Velkostatky a fideikomisy v českém státě. Studie historická*. In: *Právní rozhledy*. č. 19. Praha, 1918.

KNAPP, V. Poznámky o fideikomisární substituci. In: *Ad notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 1995. ISSN 1211-0558.

KOCÍ, M. Institut svěřenského fondu v NOZ. s. 28 - 32 In: *Bulletin advokacie*. č. 1-2. Praha: Česká advokátní komora, 2014. ISSN 1210-6348.

KOTRBOVÁ, S. Svěřenský fond. s. 12 – 15. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

KRÁLÍK, A. Správa cizího majetku – srovnání právní úpravy v novém občanském zákoníku ČR a v quebeckém občanském zákoníku. s. 18 - 21 In: *Obchodněprávní revue*. č. 1. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.

MIMROVÁ, T. Svěřenský fond jako efektivní nástroj ochrany majetku před věřiteli. s. 68 - 76 In: *Obchodněprávní revue*. č. 3. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1803-6554.

NOVOTNÝ, L. *Svěřenský fond v českém právním systému*. Dostupné na: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d45535v56852-sverensky-fond-v-ceskem-pravnim-systemu/>. Nahlíženo dne 16. 11. 2014.

NYKODÝM, J. Svěření - nový smluvní typ. s. 81 - 84 In: *Bulletin advokacie*. č. 8. Praha: Česká advokátní komora, 1996. ISSN 1210-6348.

PIHERA, V. Nejpodivnější zvíře v lese – poznámky ke svěřenskému fondu. s. 278 - 282 In: *Obchodněprávní revue*. č. 10. Praha: C. H. Beck, 2012. ISSN 1803-6554.

POLÁČEK, B. Kolizní úprava svěření. In: *Ad Notam*. č. 5. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558.

REDAKCE PRÁVNÍCH ROZHLEDŮ. Ministerstvo spravedlnosti připravilo k legislativní diskusi tzv. technickou („urgentní“) novelu občanského zákoníku. s. 1 In: *Právní rozhledy*. č. 21. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410 .

RYŠÁNEK, Z. Svěření v činnosti notáře. s. 49 – 50 In: *Ad Notam*. č. 3. Praha: Notářská komora, 1996. ISSN 1211-0558.

SALÁK, P. K pojmu fideikomis a jeho pozici v římském právu a novověkém právu. In: *Právní rozhledy*. č. 12. Praha: C. H. Beck, 2014. ISSN 1210-6410 .

SEEMANOVÁ, J, POKORNÁ, M. Sepisování veřejných listin jako hlavní činnost notáře (podle nového občanského zákoníku). s. 3 - 7 In: *Ad Notam*. č. 4. Praha: Notářská komora ČR, 2013. ISSN 1211-0558.

WAWERKA, K. Svěření a právní jistota - dominantní téma 7. evropských notářských dnů v Salzburgu. s. 59 – 60. In: *Ad Notam*. č. 3. Praha: Notářská komora, 1995. ISSN 1211-0558.

Literatura encyklopedická a slovníková

HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H.

Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

Vzory právních jednání

HÁJEK, D. a kol. *Vzory obchodních smluv a podání pro podnikatelskou praxi*. Praha: Linde, 2014. 392 s. ISBN 978-80-7201-951-9.

HARTMANN, A. *Vzory soukromoprávních smluv a prohlášení a podání v nesporných věcech*. Praha: V. Linhart, 1935. 810 s.

HELEWITH, J. A. *Basic wills, trusts, and estates for paralegals*. 6. vydání. New York: Wolters Kluwer, 2013. 512 s. ISBN 978-1-4548-3135-8.

KESSLER, J., HUNTER, F. *Drafting Trusts and Will Trusts in Canada*. Ottawa: Lexis Nexis Butterworths, 2007. 380 s. ISBN 978-0-433-44008-6.

SVEJKOVSKÝ, J., KABELKOVÁ, E., VYCHOPEŇ, M. a kol. *Vzory smluv, petitů a zakládacích listin dle nového občanského zákoníku*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 774 s. ISBN 978-80-7400-281-6.

ŠKÁROVÁ, M., VANĚK, J., BALCAROVÁ, K. NOVÁKOVÁ, V. a kol. *Vzory smluv a podání*. 14. Aktualizované a doplněné vydání po nabytí účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. podle stavu k 1. 1. 2014. Praha: Linde, 2014. 608 s. ISBN 978-80-7201-941-0.

TULÁČEK, J. (ed.) a kol. *Vzory podání a smluv s vysvětlivkami*. Praha: Leges, 2014. 672 s. ISBN 978-80-7502-028-4.

Internetové zdroje

BÁLEK, J. *Svěřenské fondy z hlediska právní komparatistiky*. Dostupné na: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sverenske-fondy>. Nahlíženo 12. 2. 2015

ČELADNÍK, F. *Svěřenský fond jako výsledek českého pokusu o právní transplantaci trustu: zklamání jako dítě očekávání? Vybraná zákonná ustanovení z pohledu zahraničního právníka*. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-jako-vysledek-ceskeho-pokusu-o-pravni-transplantaci-trustu-zklamani-jako-dite-ocekavani-vybrana-zakonna-ustanoveni-z-pohledu-zahranicniho-pravnika-93493.html>. Nahlíženo 11. 2. 2015.

HUNTER, F. *Drafting trusts that work*. Victoria (British Columbia): Continuing Legal Education Society of British Columbia, 2008. 16 s. Nahlíženo 10. 2. 2015. Dostupné na:

<https://www.cle.bc.ca/PracticePoints/WILL/Drafting%20Trusts.pdf>.

MADEJ, M. *Odvrácená strana svěřenského fondu*. Časopis Všeprd. Publikováno v březnu 2014. Dostupné na: <http://casopis.vseprd.cz/2014/03/odvracena-strana-sverenskeho-fondu/>. Nahlíženo dne 3. 1. 2015.

STŘELEČEK, T. Péče řádného hospodáře. In: *Sborník příspěvků výjezdního semináře katedry obchodního práva 2014*. Dostupný na: <http://www.prf.cuni.cz/sbornik-prispevku-z-roku-2014-1404048263.html>. Nahlíženo 3. 1. 2015.

Vysokoškolské kvalifikační práce

HOLLMAN, J.: *Svěřenské fondy*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2014. 60 s. Vedoucí práce Jan Dvořák.

HORN, K. *Trust podle Common Law a institut svěřenského fondu v novém občanském zákoníku*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 104 s. Vedoucí práce David Elischer.

SEJKORA, T. *Svěřenské fondy jako fondy investiční*. Studentská vědecká odborná činnost. Praha: Univerzita Karlova, 2014. 23 s. Konzultant Michael Kohajda.

SKUHRAVÝ, J. *Institut trustu v českém právu*. Dizertační práce. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2010. 184 s. Vedoucí práce Michal Spirit.

SÝKORA, M. *Svěřenský fond v podnikatelských vztazích*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2015. 64 s. Vedoucí práce Stanislava Černá.

Použitá judikatura

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 5 Tdo 811/2011

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 5 Tdo 141/2012

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 5 Tdo 77/2014-35

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 1616/14

Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 20. 11. 2014, sp. zn. I.ÚS 2742/14

Seznam příloh

Příloha č. 1: <i>Smlouvu o svěření majetku svěřenskému správci (varianta I)</i>	I
Příloha č. 2: <i>Smlouvu o svěření majetku svěřenskému správci (varianta II)</i>	II
Příloha č. 3: <i>Smlouvu o svěření majetku svěřenskému správci (varianta III)</i>	III
Příloha č. 4: <i>Dědická smlouva</i>	IV
Příloha č. 5: <i>Závěť</i>	VI
Příloha č. 6: <i>Dovětek</i>	VI
Příloha č. 7: <i>Prohlášení</i>	X
Příloha č. 8: <i>Prohlášení (svěřenský fond mortis causa)</i>	X
Příloha č. 9: <i>Statut</i>	XI

Přílohy

Příloha č. 1

Níže uvedeného dne, měsíce a roku uzavřeli:

pan Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „zakladatel”)

a

pan Jan Pospíšil, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „svěřenský správce”)

tuto

Smlouvu o svěření majetku svěřenskému správci (varianta I)

Čl. I.

(1) Zakladatel vyčleňuje ze svého vlastnictví následující majetek:

1) ...

2) ...

3) ...

atp.

(dále jen jako „vyčleněný majetek“)

a tento vyčleněný majetek současně svěřuje svěřenskému správci k účelu uvedenému v článku III. této smlouvy.

(2) Svěřenský správce přijímá pověření ke správě vyčleněného majetku a zavazuje se tento majetek držet a spravovat.

Čl. II.

Vyčleněný majetek tvoří svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. III.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

V Praze dne 1. 1. 2015

Zakladatel

Svěřenský správce

Příloha č. 2

Níže uvedeného dne, měsíce a roku uzavřeli:

pan Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „zakladatel“ a též dále jen jako „první svěřenský správce“)

a

pan Jan Pospíšil, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „druhý svěřenský správce“)

(první svěřenský správce a druhý svěřenský správce společně dále jen jako „svěřenští správci“)

tuto

Smlouvu o svěření majetku svěřenským správcům (varianta II)

Čl. I.

(1) Zakladatel vyčleňuje ze svého vlastnictví následující majetek:

1) ...

2) ...

3) ...

atp.

(dále jen jako „vyčleněný majetek“)

a tento vyčleněný majetek současně svěřuje svěřenským správcům k účelu uvedenému v článku III. této smlouvy.

(2) Svěřenští správci přijímají pověření ke správě vyčleněného majetku a zavazují se tento majetek držet a spravovat.

Čl. II.

Vyčleněný majetek tvoří svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. III.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

V Praze dne 1. 1. 2015

_____
Zakladatel

_____
První svěřenský správce

_____
Druhý svěřenský správce

Příloha č. 3

Níže uvedeného dne, měsíce a roku uzavřeli:

pan Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „zakladatel“),

pan Josef Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „první svěřenský správce“)

a

pan Jan Pospíšil, nar. ...., bytem ... (dále jen jako „druhý svěřenský správce“)

(*první svěřenský správce a druhý svěřenský správce společně dále jen jako „svěřenští správci“*)

tuto

Smlouvu o svěření majetku svěřenským správcům (varianta III)

Čl. I.

(1) Zakladatel vyčleňuje ze svého vlastnictví následující majetek:

1) ...

2) ...

3) ...

atp.

(dále jen jako „vyčleněný majetek“)

a tento vyčleněný majetek současně svěruje svěřenským správcům k účelu uvedenému v článku III. této smlouvy.

(2) Svěřenští správci přijímají pověření ke správě vyčleněného majetku a zavazují se tento majetek držet a spravovat.

Čl. II.

Vyčleněný majetek tvoří svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. III.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

V Praze dne 1. 1. 2015

_____
Zakladatel

_____
První svěřenský správce

_____
Druhý svěřenský správce

Příloha č. 4

Níže uvedeného dne, měsíce a roku uzavřeli:

pan Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „zakladatel“)

a

pan Jan Pospíšil, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „svěřenský správce“)

tuto

Dědickou smlouvu

Čl. I.

- (1) Zakladatel povolává Rodinný svěřenský fond Alfa za dědice.
- (2) Svěřenský správce toto povolání za dědice přijímá.

Čl. II.

- (1) Zakladatel vyčleňuje pro případ smrti ze svého vlastnictví následující majetek:

1) ...

2) ...

3) ...

atp.

(dále jen jako „vyčleněný majetek“)

a tento vyčleněný majetek současně k okamžiku smrti svěřuje svěřenskému správci k účelu uvedenému v článku IV. této smlouvy.

- (2) Svěřenský správce přijímá pověření ke správě vyčleněného majetku a zavazují se od okamžiku vzniku svěřenského fondu tento majetek držet a spravovat.

Čl. III.

Vyčleněný majetek tvoří pro případ smrti svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. IV.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

Čl. V.

- (1) Podmínkou pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa je:

- a) uplynutí vždy celého kalendářního roku s tím, že se výplata plnění provádí k 1.

- lednu příslušného roku nebo
- b) studium na české veřejné vysoké škole po standardní dobu studia zvýšenou o jeden rok s tím, že se výplata plnění provádí k 1. dni měsíce, na který přísluší nebo
  - c) tíživá finanční situace.

(2) Pokud je splněno více podmínek pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa, vyplácí se obmyšlenému více plnění současně.

(3) Podle finanční situace Rodinného svěřenského fondu Alfa a tíživé finanční situace obmyšleného může ten, kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu, změnit či zrušit své rozhodnutí.

(4) Právo obmyšleného na plnění vzniká okamžikem splnění jakékoli z podmínek stanovené v čl. V. odst. 1 písm. a), b), c) a to okamžikem splnění této podmínky.

Čl. VI

Obmyšleným je člen rodiny Novákových ve smyslu ustanovení § 700 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; obmyšleným je i takový člen rodiny, který v den vzniku svěřenského fondu ještě není.

V Praze dne 1. 1. 2015

_____
Zakladatel

_____
Svěřenský správce

Příloha č. 5

Já, Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „zakladatel“) pořizuji tuto

Závěť

Čl. I.

Povolávám Rodinný svěřenský fond Alfa za dědice.

Čl. II.

(1) Vyčleňuji pro případ smrti ze svého vlastnictví následující majetek:

1) ...

2) ...

3) ...

atp.

(dále jen jako „vyčleněný majetek“)

a tento vyčleněný majetek současně k okamžiku smrti svěřuji svěřenskému správci k účelu uvedenému v článku IV. této smlouvy.

Čl. III.

Vyčleněný majetek tvoří pro případ smrti svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. IV.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

Čl. V.

(1) Podmínkou pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa je:

a) uplynutí vždy celého kalendářního roku s tím, že se výplata plnění provádí k 1. lednu příslušného roku nebo

b) studium na české veřejné vysoké škole po standardní dobu studia zvýšenou o jeden rok s tím, že se výplata plnění provádí k 1. dni měsíce, na který přísluší nebo

c) tíživá finanční situace.

(2) Pokud je splněno více podmínek pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa, vyplácí se obmyšlenému více plnění současně.

(3) Podle finanční situace Rodinného svěřenského fondu Alfa a tíživé finanční

situace obmyšleného může ten, kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu, změnit či zrušit své rozhodnutí.

(4) Právo obmyšleného na plnění vzniká okamžikem splnění jakékoli z podmínek stanovené v čl. V. odst. 1 písm. a), b), c) a to okamžikem splnění této podmínky.

Čl. VI

Obmyšleným je člen rodiny Novákových ve smyslu ustanovení § 700 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; obmyšleným je i takový člen rodiny, který v den vzniku svěřenského fondu ještě není.

Čl. VII.

Svěřenským správcem Rodinného svěřenského fondu Alfa jmenuji k okamžiku své smrti pana Jana Pospíšila, nar. ..., bytem ... .

V Praze dne 1. 1. 2015

Zakladatel

Příloha č. 6

Já, Vratislav Novák, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „*zakladatel*“) pořizuji tento

Dovětek

Čl. I.

Nařizuji svému dědici, panu Josefu Novákovi, nar. ..., bytem ..., aby vydal odkazovníku, kterým je svěřenský fond, předmět odkazu, což je následující majetek:

- 1) ...
- 2) ...
- 3) ...

atp.

(dále jen jako „*vyčleněný majetek*“)

a tento vyčleněný majetek současně k okamžiku smrti svěřuji svěřenskému správci k účelu uvedenému v článku III. této smlouvy.

Čl. II.

Vyčleněný majetek tvoří pro případ smrti svěřenský fond; tento svěřenský fond se označuje slovy Rodinný svěřenský fond Alfa.

Čl. IV.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

Čl. V.

(1) Podmínkou pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa je:

- a) uplynutí vždy celého kalendářního roku s tím, že se výplata plnění provádí k 1. lednu příslušného roku nebo
- b) studium na české veřejné vysoké škole po standardní dobu studia zvýšenou o jeden rok s tím, že se výplata plnění provádí k 1. dni měsíce, na který přísluší nebo
- c) tíživá finanční situace.

(2) Pokud je splněno více podmínek pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa, vyplácí se obmyšlenému více plnění současně.

(3) Podle finanční situace Rodinného svěřenského fondu Alfa a tíživé finanční situace obmyšleného může ten, kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu, změnit či zrušit své rozhodnutí.

(4) Právo obmyšleného na plnění vzniká okamžikem splnění jakékoli z podmínek stanovené v čl. V. odst. 1 písm. a), b), c) a to okamžikem splnění této podmínky.

Čl. VI

Obmyšleným je člen rodiny Novákových ve smyslu ustanovení § 700 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; obmyšleným je i takový člen rodiny, který v den vzniku svěřenského fondu ještě není.

Čl. VII.

Svěřenským správcem Rodinného svěřenského fondu Alfa jmenuji k okamžiku své smrti pana Jana Pospíšila, nar. ..., bytem ... .

V Praze dne 1. 1. 2015

Zakladatel

Příloha č. 7

Já, Jan Pospíšil, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „svěřenský správce“) vydávám toto

Prohlášení

Přijímám pověření ke správě Rodinného svěřenského fondu Alfa od pana Vratislava Nováka, nar. ..., bytem ..., zakladatele a zavazuji se majetek tohoto svěřenského fondu držet a spravovat.

V Praze dne 1. 1. 2015

Svěřenský správce

Příloha č. 8

Já, Jan Pospíšil, nar. ..., bytem ... (dále jen jako „svěřenský správce“) vydávám toto

Prohlášení (svěřenský fond *mortis causa*)

Přijímám pověření ke správě Rodinného svěřenského fondu Alfa od pana Vratislava Nováka, nar. ..., bytem ..., zakladatele a zavazuji se majetek tohoto svěřenského fondu od okamžiku jeho vzniku držet a spravovat.

V Praze dne 1. 1. 2015

Svěřenský správce

Příloha č. 9

Já, Vratislav Novák, nar. ..., bytem ..., jako *zakladatel* vydávám tento

Statut Rodinného svěřenského fondu Alfa

Čl. I.

Majetek, který tvoří Rodinný svěřenský fond Alfa při jeho vzniku, je následující:

- 1) ...
  - 2) ...
  - 3) ...
- Atp.

Čl. II.

Účelem svěřenského fondu je podpora členů rodiny Novákových.

Čl. III.

(1) Podmínkou pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa je:

- a) uplynutí vždy celého kalendářního roku s tím, že se výplata plnění provádí k 1. lednu příslušného roku nebo
- b) studium na české veřejné vysoké škole po standardní dobu studia zvýšenou o jeden rok s tím, že se výplata plnění provádí k 1. dni měsíce, na který přísluší nebo
- c) tíživá finanční situace.

(2) Pokud je splněno více podmínek pro plnění z Rodinného svěřenského fondu Alfa, vyplácí se obmyšlenému více plnění současně.

(2) Podle finanční situace Rodinného svěřenského fondu Alfa a tíživé finanční situace obmyšleného může ten, kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu, změnit či zrušit své rozhodnutí.

(3) Právo obmyšleného na plnění vzniká okamžikem splnění jakékoli z podmínek stanovené v čl. III. odst. 1 písm. a), b), c) a to okamžikem splnění této podmínky.

Čl. IV.

Obmyšleným je člen rodiny Novákových ve smyslu ustanovení § 700 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník; obmyšleným je i takový člen rodiny, který v den vzniku svěřenského fondu ještě není.

Čl. V.

Svěřenského správce odvolává a jmenuje nejstarší člen rodiny Novákových se souhlasem dvou třetin hlasů všech členů rodiny, kteří jsou zletilí a plně svéprávní, když každý člen rodiny má právě tolik hlasů, kolik dovršil let. Nejstarší člen rodiny Novákových může jmenovat i odvolat sám sebe za podmínek uvedených ve větě první tohoto článku tohoto statutu.

V Praze dne 1. 1. 2015

Zakladatel

Svěrenské fondy se zaměřením na zakladatelské právní jednání a jejich správu

Resumé

Cílem mé diplomové práce bylo analyzovat založení a správu svěrenských fondů podle českého občanského zákoníku se zvláštním ohledem na hlavní teoretické problémy jako jsou *essencialia*, *naturalia* a *accidentalialia negotii* hlavního zakladatelského dokumentu, kterým je statut. Zaměřuji se dále na postavení obmyšleného, ale především na práva a povinnosti svěrenského správce. Důvodem, proč jsem se věnoval výzkumu těchto otázek, bylo, abych vystavěl systém věnující se základním otázkám vztahujícím se k právnímu životu svěrenského fondu, pokusil se vyřešit základní teoretické otázky a rozlišil jednotlivé fáze existence svěrenského fondu a jeho správy. Diplomová práce je tvořena třemi kapitolami, z nichž třetí je nejdetailnější. První kapitola je rozdělena do tří částí, které se zabývají předběžnými otázkami jako je pojem svěrenského fondu, jeho historií a také mezinárodními variantami svěrenského fondu jako jsou fiducie, treuhand nebo trust podle common law. První kapitola je úvodní a definuje pojem svěrenského fondu jako: quasi subjekt tvořený zvláštní strukturou práv a povinností k autonomnímu jmění a práv a povinností týkajících se jeho správy in largo sensum. Druhá kapitola zkoumá relevantní ustanovení věnující se svěrenským fondům, primárně ustanovení občanského zákoníku zabývající se specificky založením a správou svěrenského fondu. Tato kapitola je rozdělena do šesti částí. První část se zabývá subsidiaritou ustanovení o správě cizího majetku. Druhá část zkoumá založení a vznik trustu. Třetí část, která je jádrem mé práce spolu s částí čtvrtou této kapitoly, se zaměřuje na téma zakladatelského právního jednání. Třetí část je rozdělena do tří oddílů a poskytuje pohled na statut, smlouvu, pořízení pro případ smrti a prohlášení. Část čtvrtá se věnuje správě trustů a zaměřuje se na problémy vznikající při aplikaci obecných ustanovení o správě cizího majetku, především ale systematicky přináší řešení hlavních teoretických problémů jako je skončení správy a ukončení svěrenského fondu. Kapitola třetí potom shrnuje závěrečné poznámky o hlavních českých autorech věnujících se svěrenským fondům a také upozorňuje na širší tématu svěrenských fondů, které vyžaduje širší teoretické pojednání (finanční právo, obchodní právo, atd.). Hlavní cílem diplomové práce bylo systematizovat úpravu o zakladatelském právním jednání a práva a povinnosti svěrenského správce a přitom se vypořádat s hlavními teoretickými problémy jako je střet mezi svěrenskými fondy *mortis*

causa a dědickým právem a vztah mezi svěřenským správcem, zakladatelem, obmyšleným a osobou pověřenou správou, se zahrnutím soudu. Tento hlavní cíl byl splněn. Předpokládám, že bez relevantní judikatury je zde prostor pro vytvoření systematického přístupu ke svěřenským fondům, který by takovou judikaturu mohl inspirovat; návrhy na legislativní změny nejsou většinou nezbytné, s výjimkou *asset tracingu*.

Trusts with special regard to their foundation and administration

Abstract

The purpose of my thesis is to analyse foundation and administration of trusts in the Czech Civil Code with respect to the main theoretical issues such as *essencionalia*, *naturatia* and *accidentalialia negotii* of the primary foundation legal document which is called “statut”. I also concentrate on the status of beneficiary, but mainly on the rights and duties of the administrator of the trust. The reason for my research is to develop a system concerning the elementary questions relating to the legal life of the trust, to tackle main theoretical problems and to distinguish between significant phases of its existence and its administration. The thesis is composed of three chapters, Chapter Two being most detailed. Chapter one which is subdivided into three parts is dealing with preliminary questions such as the concept of trust and its history and international variation of similar institutes such as fiducie, treuhand and common law trust. Chapter One is introductory and defines the concept of trust: it is quasi legal subject made of structure of rights and duties towards autonomous assets and of rights and duties concerning its administration in largo sensum. Chapter Two examines relevant Czech legislation involving trusts, primarily the provisions of the Czech Civil Code concerning their foundation and administration in specific. The chapter consists of six parts. Part One focuses on subsidiarity of the provisions concerning administration of alien assets. Part Two investigates foundation and constitution of trusts. Part Three which is the core of the diploma thesis with Part Four addresses the issue of foundation legal acts of trusts. Part Three is subdivided into three parts and provides an outline of statut, contract, heritage legal acts and statement. Part Four investigates the administration of the trusts. Part Four concentrates on problems resulting from difficulty of subsidiary application of general rules of administration of alien assets. Mainly, there are issues concerning administrator of the trust explained in systematic manner with solutions of main theoretical problems such as the end of administration and end of a trust. Chapter Three concludes the issue with final remarks about the main Czech authors dealing with trust and the width of topic of trust which need further analysis concerning other areas of law (financial, commercial, etc.). The main aim of the thesis was to systematize the provisions of the foundation legal acts of trusts and to systematize the rights and duties of administrator of a trust and to deal with main theoretical problems such as conflict of trusts *mortis causa* and law of

succession and relation of the administrator with founder, beneficiary and person provided with supervision, not omitting the relation with the court. The main aim of the thesis has been reached. I suppose that without relevant court decisions there is higher opportunity to develop a systematic approach toward trusts which would such decisions inspire; the suggestion of legislative changes are at most not highly vital, with one exception which is the asset tracing.

Klíčová slova:

svěřenské fondy, zakladatelské právní jednání, správa svěřenského fondu

Key words:

trusts, foundation of trusts, administration of trusts